

**BANKACILIK
DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU**

SAYI 26 | HAZİRAN

2012

3 AYLIK

ISSN 1307-0347

FİNANSAL PİYASALAR RAPORU

- Makro Finansal Çerçeve
- Makro İhtiyatlılık Analizi
- Finansal Sektörün Genel Görünümü
- Finansal Tablolar Analizi
- Risk, Sermaye ve Kârlılık Değerlendirmesi

BANKACILIK
DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU

FİNANSAL PİYASALAR RAPORU

HAZİRAN 2012 – SAYI 26

Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı

Bu Rapor, kamuoyunu bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Raporunda yer alan bilgilere dayanarak alınacak kararların sonuçlarından BDDK sorumlu tutulamaz. Rapordan, kaynak gösterilmek suretiyle kısmen alıntı yapılabilir.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Adına

Sahibi: Mukim ÖZTEKİN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: FARUK DEMİR

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
Atatürk Bulvarı No: 191 06680 Kavaklıdere, Ankara-Türkiye
STRATEJİ GELİŞTİRME DAİRE BAŞKANLIĞI
Tel: (312) 455 65 29, Faks: (312) 424 08 74
İnternet Sitesi: www.bddk.org.tr , e-posta: fpr@bddk.org.tr

Bu yayın tüm içeriği ile BDDK internet sayfasında yer almaktadır.

BDDK AROKS Doküman Merkezinde 100 adet basılmıştır.

Basım Tarihi: 26 Eylül 2012

ISSN (Basılı) : 1307-0347

ISSN (Online) : 1307-0355

AÇIKLAMA

- Temel amaçlarından biri **finansal piyasalarda güven ve istikrarı sağlamak** olan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, finansal sektörde yaşanan önemli gelişmelere, bankalar ve finansal holding şirketleri ile finansal kiralama, faktoring, finansman ve varlık yönetim şirketlerinin performanslarına dair değerlendirmeleri içeren bu süreli **Raporu**, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 97 nci maddesinin 3 üncü fıkrasına göre yayımlamaktadır.
- **Finansal Piyasalar Raporunun** bu sayısı beş bölümden oluşmaktadır. Makro finansal çerçeve bölümünde, küresel ve yurt içi ekonomik gelişmelere, makro ihtiyatlılık analizi bölümünde, sağlamlık ve makro ihtiyatlılık göstergelerindeki değişimlere, finansal sektörün genel görünümü bölümünde, finansal sektöre ve finansal ürünlere ilişkin temel göstergelerin analizine, finansal tablolar analizi bölümünde, bankalar ile finansal kiralama, faktoring, tüketici finansman kuruluşlarının ve varlık yönetim şirketlerinin sektör bazında performans analizi ile garanti, kredi referans ve takas kuruluşlarına ilişkin bilgilere, son bölümde ise bankaların risklilik düzeyine, özkaynak gereksinimine ve kârlılık analizine dair değerlendirmeler ile stres testi analizlerine yer verilmektedir.
- **Finansal Piyasalar Raporunda** yer alan bankalara ilişkin veriler aksi belirtilmedikçe, bankaların yurt içi şubelerinin yanı sıra yurt dışı şubelerini de kapsamakta olup toplulaştırılarak sunulmaktadır.
- BDDK, bu **Raporda** sunulan tablo ve grafiklerde yer alan verilerin kalitesini ve doğruluğunu sağlamak amacıyla gerekli önlemleri almaktadır. Bununla birlikte Kurum, bu yayın aracılığıyla sunulan verilerin kesin, doğru, tam olduğu konusunda her hangi bir taahhütte bulunmamakta ve söz konusu bilgilerden dolayı her hangi bir yasal yükümlülük kabul etmemektedir.
- **Finansal Piyasalar Raporunun** herhangi bir sayısında yer alan dönemsel bir bilgi, takip eden sayılarda çeşitli sebeplerle meydana gelecek güncellemeler sonucunda değişikliğe uğrayabilir.
- **Rapor**, BDDK Veritabanından 10 Eylül 2012 tarihi itibarıyla alınmış olan verilere dayalı olarak hazırlanmıştır. Bu tarihten sonraki güncellemeler **Raporun** kapsamı dışındadır.

GENEL DEĞERLENDİRME

Küresel görünüm, yılın ikinci çeyreğinde hızla bozulmuştur. IMF, 2012 ve 2013 yılları için dünya hasılası büyüme tahminlerini, sırasıyla, 0,1 ve 0,2 puan düşürerek, %3,5 ve %3,9 olarak güncelleştir. Söz konusu bozulmanın ardında özellikle Avro Bölgesindeki kırılganlıkların daha da artması ve bölgenin yeniden durgunluğa girmesi yer almaktadır. Büyüme performansındaki bu zayıflama, AB'de işsizlik oranının %11'ler düzeyinde kronik bir hal almasına neden olmaktadır. Söz konusu ülkeler için makro ekonomik istikrarın sağlanması ve ekonominin rekabetçiliğinin artırılması, önemli kurumsal ve yapısal dönüşümleri zorunlu kılmaktadır. ABD'de ise, ekonomik aktivitenin görünümü görece daha güçlüdür. Ancak özellikle kamu borçlanma sınırına ilişkin siyasal risklerin ve FED'in yeni bir parasal genişleme için seçim sonrasını işaret etmesi, büyüme konusunda yatay bir seyir beklentilerinin oluşmasına neden olmaktadır. IMF, gelişmekte olan ekonomilerin 2012 ve 2013 yılları büyüme tahminlerini, sırasıyla, %5,6 ve %5,9 olarak açıklamıştır. Gelişmekte olan ekonomilerin küresel ticaret hacmindeki gerilemeden etkilendikleri ve birçok ekonominin yurt içi makroekonomik dengelerini sürdürebilmeleri hedefiyle, yumuşak inişi sağlamaya çalıştıkları görülmektedir. Çin'de ise, üretim düzeyini koruyabilmek için daha çok iç talep odaklı bir yapıya geçişin olduğu izlenmektedir. Sonuç olarak küresel ekonomik aktivitenin büyüme momentumunu kaybettiği görülmektedir. Bu durumun kalıcı bir nitelik kazanmaması için, gelişmiş ekonomilerin kamu borç sorunlarını çözmeleri, AB'de bankacılık alanındaki sıkıntının finansal bir kırılganlık alanı olmaktan çıkarılması ve küresel ticaretin yeniden canlanması ana hususlar olarak dikkat çekmektedir.

Küresel kriz sonrasında bazı gelişmiş ekonomiler, kamu maliyesi ve büyümede hedeflenen istikrardan uzaklaşırken, Türkiye ekonomisi uygulanan isabetli makro iktisadi politikalar sayesinde 2012 yılının ikinci çeyreğinde %2,9'luk bir GSYH büyümesi gerçekleştirmiştir. Söz konusu oran, 2012 yılında dengeli, istikrarlı ve sürdürülebilir büyümeye doğru yumuşak geçişin devam ettiğini teyit etmektedir. Küresel krizin Türkiye ekonomisine dış ticaret ve sermaye kanalıyla olabilecek muhtemel olumsuz yansımaları; alternatif dış pazarlara yönelim, iç talebi kısıtlayan tedbirler, üretimi ve tasarrufu teşvik eden politikalar ve istikrarlı kamu maliyesi sayesinde asgari düzeyde tutulmaktadır. Bu süreçte en son açıklanan öncü göstergeler, başta büyüme olmak üzere ekonomik parametrelerin uluslararası kuruluşların öngördüğünden daha iyi olacağına ilişkin sinyaller vermektedir. Kapasite kullanım oranlarının kötüleşmemesi, sanayi üretiminin ılımlı artışa işaret etmesi, aylık ve yıllık bazda cari açığın hız kesmesi, işsizlik oranının düşme eğiliminde olması, 2012 yılının ikinci yarısında muadil ekonomilere kıyasla daha istikrarlı bir büyüme olacağı beklentisini kuvvetlendirmektedir. Avrupa ülkeleri ile karşılaştırıldığında, borçlanma oranlarının çok daha iyi bir görünümde olması ve mali disiplinin devamına yönelik yeni adımların atılması sayesinde, Türkiye'nin kredibilitésinin daha yukarıya çıkması beklenmektedir.

Bankacılık sektörünün finansal sağlık göstergelerinden bankacılık faaliyetlerine ilişkin rasyoların gelişimi incelendiğinde, yüksek likiditeye sahip varlık yapısı gözlenmektedir. Bu durum, sektörün riskliliğini azaltan bir husustur. Likit ve likite yakın aktiflerin yabancı kaynaklara oranının %193,9 seviyesinde ve oldukça yüksek olması, likidite riski açısından olumlu değerlendirilmektedir. Aktiflerin 1,4 katı büyüklüğe ulaşan bilanço dışı işlemler içinde türev işlemlerin payının artış eğilimi göstermesi ve son dönemlerde söz konusu işlemlerden zarar kaydedilmekte olması, sektörün riskliliğini artırmaktadır. Sermaye yeterliliğine ilişkin rasyolar, sektörün yüksek kaliteli sermaye yapısına işaret etmektedir. Sermaye yeterlilik rasyosu ve ana sermaye rasyosu, uluslararası standartların oldukça üzerindedir. Sektörün aktif kalitesine ilişkin göstergeler analizinde, takibe dönüşüm oranının 2009 yılından itibaren azalma eğilimine girdiği, ancak, kredi hacminde yüksek artışların gözlemlendiği bu dönemde, kredilendirme sürecinde yapılacak iyileştirmelerle söz konusu oranın daha da aşağı çekilebileceği düşünülmektedir. Kredilerin dağılımında ise, konut kredilerinin toplam içindeki payının azalma eğilimi göstermesi, bu kredilerin, varlık fiyatları ile pozitif ilişkisi ve uzun vadeli yapısı göz önünde bulundurulduğunda olumlu değerlendirilmektedir.

Sektörün gelir-gider ve kârlılık rasyoları, kârlılığın, faaliyetlerin idamesinde yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir. 2008 yılından itibaren azalma eğilimi gösteren gelir yaratma oranları ve kârlılık oranlarında, 2012 ilk çeyreğinden başlamak üzere iyileşme gözlenmektedir.

Tablo 1: Sağlık Göstergeleri

%	2006	2007	2008	2009	2010	2011	03.12	06.12
Likit ve Likite Yakın Aktif/Yabancı Kaynak	104,4	198,9	194,8	203,5	198,3	182,3	187,5	193,9
YP Aktifler/Toplam Aktifler	33,1	28,3	30,3	26,7	25,6	30,3	28,9	29,1
Türev İşlemler/Bilanço Dışı İşlemler	38,6	41,6	41,2	43,3	37,6	35,0	42,8	43,8
Ana Sermaye/Risk Ağırlıklı Varlıklar (Net)	21,3	18,3	17,2	18,6	17,0	14,9	14,9	14,7
Takipteki Alacaklar (Brüt)/Krediler	3,80	3,48	3,68	5,27	3,66	2,70	2,74	2,66
Konut Kredileri/Nakdi Krediler	10,2	11,0	10,3	11,0	11,2	10,6	10,5	10,3
Net Faiz Marjı	4,7	4,9	4,8	5,4	4,3	3,5	1,02	2,01

Kredilerin çeyrek dönemler itibarıyla büyümesi incelendiğinde, TCMB ve BDDK tarafından alınan önlemlerin de etkisiyle 2011 yılının ikinci çeyreğinden sonraki üç çeyreklik dönemde kredi büyüme hızının azaldığı görülmektedir. 2012 yılı ikinci çeyreğinde ise kredi büyüme hızı bir önceki döneme göre artmıştır. Yılın ikinci çeyreği itibarıyla, yıllık bazda kredilerdeki reel büyüme %9,1 düzeyinde gerçekleşmiştir. Söz konusu oran, küresel krizin etkilerinin en fazla hissedildiği 2009 yılı haricinde son 10 yıldaki en düşük büyüme oranıdır. Haziran 2012 itibarıyla kredilerdeki yıllık nominal artış %18,8 iken, kur etkisinin arındırıldığı dolar bazlı yıllık artış %6,7 olmuştur. Kredi genişlemesi modeline göre de, kredi türlerinin hepsinin kredi genişlemesini ifade eden eşik değerlerin altında kaldığı görülmektedir. Netice olarak, kredilerdeki artışın yavaşlatılması amacına ulaşıldığı; küresel gelişmeler, büyüme hedefleri ve kredi kalitesindeki iyileşme göz önünde bulundurularak kredilere yönelik sıkılaştırıcı politika tedbirlerinin esnetilebileceği değerlendirilmektedir.

Finansal sektörün organik büyümesi sürerken, finansal kurumların kullandığı alternatif dağıtım kanalları, teknolojik gelişmelere paralel olarak artış göstermeye devam etmiştir. Bankacılık sektöründe hem yurt içi hem de yurt dışı şube sayısı artmış olup, 2.429 kişiye ek istihdam olanağı yaratılmıştır. Teknolojik gelişmelere uyumlu olarak finansal hizmetlerin elektronik ortamda yatırımcılara sunulması, online bankacılık şube sayısının artışını desteklemiştir. Yılın ikinci çeyreğinde, bankalar aracılığıyla internet üzerinden yapılan finansal işlemlerin hacmi %2,9, mobil bankacılık finansal hizmetlerinin hacmi %29 artış göstermiştir. Banka kartlarının nakit çekimi dışında alışveriş amacıyla kullanım payının %31,6'ya ulaşması, tüketicilerin bilinçli kart kullanımına yöneldiklerini göstermektedir. Yeni teşvik uygulamalarıyla BES'e katılım sayısı %5,8 artış göstermiştir. Finansal araç kullanımı konusunda farkındalık sağlanmasına yönelik faaliyetlerin artırılmasıyla, başta bütçe dengesi fikrini destekleyen banka kartlarının kullanımı olmak üzere sigorta sektörüne olan ilginin daha da artacağı düşünülmektedir. Yatırımcıların yatırım davranışlarının izlenmesinde önemli bir veri olduğu düşünülen kaldıraçlı işlemlerin sayısı %23,9 azalış gösterirken işlem hacmi %80,7 oranında artış göstermiştir. Hisse senedi portföyünde tüzel kimliğe sahip yatırımcı sayısının %15,5 oranında artması, kurumsal yatırımcıların hisse senedi piyasasına yöneldiğini göstermiştir. Yılın ikinci çeyreğinde, hem yurt içi hem de yurt dışı yatırımcılardan talep görmeye devam eden özel sektör tahvil ve bono hacmi 24,3 milyar TL'ye ulaşmıştır. Toplam yatırımların nominal olarak %2 artması, yurt içi ve yurt dışı yerleşik yatırımcıların Türkiye ekonomisine olan güvenlerinin devam ettiğinin göstermektedir.

Bankacılık sektöründe 2012 yılının ilk yarısı sonunda toplam aktiflerinde meydana gelen 127,8 milyar TL'lik yükselişin %93'ü kredilerdeki artıştan kaynaklanmaktadır. Krediler toplam aktifler içindeki payı artış eğilimini devam ettirmiştir. Aktif büyümesi yaratan diğer kalemler menkul kıymetler portföyü ve zorunlu karşılıklar olmuştur. Kaynak yapısının kompozisyonunda bankaların mevduata alternatif kaynak yaratma politikalarını devam ettirdikleri görülmektedir. Kaynak artışı yaratan kalemler içinde bankalardan alınan krediler ve özkaynaklar geçen üç aya göre payını yükseltmiştir. Toplam aktifler 2012 yılının ilk yarısında 1,3 trilyon TL olmuştur. Son üç aylık dönemde

sektörün nakit değerler toplamında nakit değerler ve Merkez Bankası'ndan alacaklar kalemleri kaynaklı dikkat çekici bir düşüş yaşanırken, MDP yatay seyrini sürdürmüş, krediler artmaya devam etmiştir. Kaynaklar içinde mevduatta geçen çeyreğe göre belirgin bir artış yaşanırken, bankalara borçlar kalemi artışını devam ettirmiştir. Mevduata olan talebi ve mevduat çeşitlenmesini artırıcı teşvik mekanizmalarının oluşturulması; yaratacağı sektörel fayda dışında genel finansal istikrar için de katkı sağlayabilecektir. Sektörün uzun vadeli kaynak imkânlarının artırılması bilanço yapısının güçlenmesinde önem taşımaktadır. Toplam bilanço dışı işlemler 2012 yılının ikinci çeyreğinde ılımlı bir büyümeyle 1,8 trilyon TL düzeyine ulaşmıştır. Söz konusu artışta türev işlemler kaynaklı taahhütlerdeki artış belirleyici olmuştur. Son altı aylık dönemde bilanço dışı işlemler ile bilanço arasındaki makasın görece yatay seyri sektörün risk yönetimi açısından olumlu bulunmaktadır. Sektörün dönem kârı geçen yılın Haziran ayına göre %11,5 artarak 11,6 milyar TL olmuştur. Bankaların nakit ve nakde eşdeğer varlıklarında Haziran ayında 4,7 milyar TL'lik azalma yaşanmıştır. Nakit akım tablosuna göre nakit akımlarındaki değişimi değerlendirildiğinde; döviz kurundaki değişim kaynaklı 1,8 milyar TL, bankacılık faaliyetleri kaynaklı 11,6 milyar TL nakit azalması olurken, finansman faaliyetlerinden 8 milyar TL nakit artışı sağlanmıştır. Özkaynak değişim tablosuna göre Haziran ayında özkaynaklar dönem başına göre nette 13,7 milyar TL artmıştır. Bu artışın 11,5 milyar TL'si dönem kârından, 4,5 milyar TL'sinin menkul değerler değerleme farklarından, 0,3 milyar TL'sinin sermaye artırımından sağlanmıştır. Bankacılık sektöründe halka arz yoluyla özkaynaklarını güçlendirme yolunu kullanan bankaların artması sektörün kaynak yapısının yanı sıra hisse senedi piyasalarının da gelişmesinde olumlu yansımalarla bulunacaktır. Özet kâr dağıtım tablosuna göre, kâr dağıtımı nedeniyle özkaynak değişiminde 2,8 milyar TL azalma meydana gelmiştir.

Tablo 2: Bankacılık Sektörünün Risk Görünümü

Risk Türü	Riskin Yönü			Geleceğelişkin Beklentiler
	Aralık 2011	Mart 2012	Haziran 2012	
Kredi Riski	Durağan	Durağan	Durağan	Kredilerin takibe düşme hızının değişmemesi
Piyasa Riski	Durağan	Durağan	Aşağı yönlü	Piyasa ve kur riskinin kabul edilebilir düzeyde devam etmesi
Türev İşlemler Riski	Yukarı Yönlü	Yukarı Yönlü	Durağan	Tezgaah üstü işlemlerin yoğunluğunun devam etmesi
Yapısal Faiz Oranı Riski	Yukarı Yönlü	Yukarı Yönlü	Yukarı Yönlü	Kısa vadede faize duyarlı varlık ve yükümlülükler arasındaki açığın devam etmesi
Likidite Riski	Yukarı	Durağan	Aşağı Yönlü	Sektörün likidite yeterlilik oranlarının ılımlı şekilde artması
Yoğunlaşma Riski	Durağan	Durağan	Durağan	Kredilerin yoğunlaşmasında önemli bir değişim gözlenmemesi

Bankacılık sektörünün maruz kaldığı kredi riski, 2012 yılının ilk yarısında ılımlı azalış eğilimini sürdürmüştür. Kredi riskine ilişkin en önemli gösterge olan ve Mart 2012 itibarıyla %2,74 olarak gerçekleşen takibe dönüşüm oranı (TDO), Haziran 2012 itibarıyla %2,66'ya gerilemiştir. Yılın ikinci çeyreğinde kredilerdeki artışın tahsili gecikmiş alacaklardaki artıştan daha hızlı olması, TDO'nun azalmasını sağlamıştır. Bu dönemde KOBİ kredileri ve ticari kredilerine ilişkin takipteki alacaklar azalırken, bireysel kredilere ilişkin takipteki alacaklar artmıştır. Takipteki alacakların sektörel dağılımı incelendiğinde, hizmetler sektörüne kullandırılan kredilere ilişkin takipteki alacakların diğer gruplara göre daha fazla arttığı görülmektedir. Yılın ikinci çeyreğinde sektörün piyasa riskine esas tutarı, yaklaşık %9 oranında azalmıştır. YPNG'nin özkaynaklara oranının azalması kur riski açısından olumlu bir gelişmedir. Bununla birlikte, sektörün artan bilanço içi açık pozisyonunun artması neticesinde, söz konusu açığı kapatmaya yönelik döviz swap işlemlerinde artış görülmektedir. Bankacılık sektörünün likidite yeterlilik oranları, yılın ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre ılımlı artış sergilemiştir. Sektörün en büyük fon kaynağı olan mevduatın ortalama vadesi yaklaşık 2 aydır. Yurt dışından sağlanan finansmanın ana unsurlarından sendikasyon-sekürütizasyon kredilerinin yenilenmesi konusunda sorun yaşanmamakla birlikte, Avrupa ülkelerindeki olumsuzluklar nedeniyle 2012 yılında maliyetlerin bir miktar arttığı gözlenmektedir. Sektöre ilişkin yoğunlaşma göstergelerine bakıldığında, en büyük 25, 50 ve 100 nakdi ve gayri nakdi kredilerin toplam kredi tutarı içerisindeki paylarında cari dönem itibarıyla herhangi bir değişim gerçekleşmediği görülmektedir. Büyük kredilerin özkaynak içindeki payı ve toplam krediler içindeki payında ise görece bir artış gerçekleşmiştir. Müşteri sayısı fazla olan bireysel

kredilerin toplam krediler içindeki yüksek payını koruması, yoğunlaşma riski açısından olumlu yorumlanmaktadır.

Sektörün sermaye yeterlilik rasyosu, 2009 yılı sonundan itibaren büyüme ve risk tercihlerindeki artışa paralel olarak ılımlı bir azalma eğilimi göstermekle beraber, hedef rasyonun oldukça üzerinde seyretmektedir. SYR, 2012 yılının ikinci çeyreğinde kısmi bir azalma göstererek %16,5 seviyesinde gerçekleşmiştir. Söz konusu dönemde sektörün özkaynakları %4,06 oranında artarken, risk ağırlıklı varlıklar %4,69 oranında artış göstermiş ve SYR'de 0,1 puanlık bir azalma meydana gelmiştir. Özkaynaklarda en büyük artış %10,1 ile genel karşılıklarda meydana gelirken, söz konusu dönemde risk ağırlıklı varlıklarda en büyük artış, 21,5 milyar TL ile %100 risk ağırlıklı kredilerde gözlenmiştir. Sektörün sermaye yükümlülüğünün %86,7'si kredi riskinden, %9,8'i operasyonel riskten, %3,6'sı ise piyasa riskinden kaynaklanmaktadır. Bu dönemde ana sermayenin özkaynak içindeki yüksek payı, güçlü sermaye yapısına işaret etmektedir. Söz konusu oran, Haziran 2012 itibarıyla, %89,1 düzeyindedir.

Bankacılık sektörünün dönem net kârı, Haziran 2012 itibarıyla 11,5 milyar TL düzeyindedir. Dönem net kârının, önceki yılın aynı dönemine göre 1,2 milyar TL arttığı görülmektedir. Söz konusu dönemde kredilerde meydana gelen hacim artışının etkisiyle kredilerden alınan faizler %45,1 oranında; menkul değerlerden alınan faizler ise, gerek hacim artışının gerekse getiri oranlarındaki yükselmenin etkisiyle %20,1 oranında artış göstermiştir. Bu gelişmelerin etkisiyle sektörün net faiz gelirleri yükselmiştir. Ancak, söz konusu dönemde, faiz dışı giderlerde meydana gelen görece yüksek artış, faiz dışı gelir-gider dengesini ve kârlılığı olumsuz etkilemiştir. Bu dönemde özellikle, türev finansal araçlarda 4,4 milyar TL düzeyinde zarar kaydedilmesi, sermaye piyasası işlemlerinin 3,4 milyar TL zarar ile kapatılmasına sebep olarak faiz dışı giderleri artırmıştır. Bununla beraber, sektörün net faiz marjı ve spread göstergelerinde, geçen yılın aynı dönemine göre yükseliş gözlenmektedir. Aktif ve özkaynak getiri oranlarında 2010 yılından beri gözlenen azalma eğilimi, 2012 yılının başından itibaren, yerini paralel bir görünüme bırakmıştır. Haziran 2012 itibarıyla sektörün vergi sonrası özkaynak kârlılığı %14,3, aktif kârlılığı ise %1,7 düzeyindedir.

Stres testi çalışması kapsamında uygulanan duyarlılık ve senaryo analizleri sonuçları çerçevesinde risk faktörlerine uygulanan en olumsuz olası şoklarda bile sektörün sermaye yeterliliğinin güçlü kalacağı ve hedef rasyo üzerinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Bu durum, sektörün beklenmeyen risklere karşı yeterli düzeyde sermaye bulundurmaya sürdürdüğünü ve alınan pozisyonlara ilişkin risklerin etkin biçimde yönetildiğini göstermektedir.

İÇİNDEKİLER

1	MAKRO FİNANSAL ÇERÇEVE	1
1.1	Küresel Çerçeve	1
1.2	Yurt içi Ekonomik Çerçeve	7
2	MAKRO İHTİYATLILIK ANALİZİ	13
2.1	Sağlamlık Göstergelerinin Gelişimi	13
2.2	Kredi Büyümesi	15
3	FİNANSAL SEKTÖRÜN GENEL GÖRÜNÜMÜ	18
3.1	Finansal Sektörün Organik Gelişimi	18
3.2	Finansal Ürünler/Hizmetlere İlişkin Müşteri Görünümü	19
3.3	Finansal Sektörün Temel Büyüklüklerinin Gelişimi	20
3.4	Yatırım Araçlarının Gelişimi	21
4	FİNANSAL TABLOLAR ANALİZİ	22
4.1	Bankacılık Sektörü	22
4.2	Bankacılık Dışı Finansal Sektörün Görünümü	28
4.2.1	Finansal Kiralama	28
4.2.2	Faktoring	29
4.2.3	Tüketici Finansmanı	31
4.2.4	Varlık Yönetimi	32
5	RİSK, SERMAYE ve KÂRLILIK DEĞERLENDİRMESİ	34
5.1	Risk Analizi	34
5.1.1	Kredi Riski	34
5.1.2	Piyasa Riski	38
5.1.3	Türev İşlemlerden Kaynaklanan Riskler	41
5.1.4	Yapısal Faiz Oranı Riski	42
5.1.5	Likidite Riski	44
5.1.6	Yoğunlaşma Riski	48
5.2	Özkaynak Gerekсинimi Analizi	50
5.3	Kârlılık Analizi	53
5.4	Stres Testi Analizi	55

KUTULAR

Kutu 1: Hanehalkı ve Şirketler Kesimi Gelişimleri	12
---	----

TABLOLAR

Tablo 1.1-1: Ülkeler İtibarıyla Kamu Maliye Dengesi ve Kamu Borç Stoku	5
Tablo 2.1-1: Bankacılık Faaliyetlerine İlişkin Rasyoların Gelişimi	13
Tablo 2.1-2: Sermaye Yeterliliğine İlişkin Rasyoların Gelişimi	13
Tablo 2.1-3: Aktif Kalitesine İlişkin Rasyoların Gelişimi	14
Tablo 2.1-4: Gelir-Gider ve Kârlılık Rasyolarının Gelişimi	15
Tablo 2.2-1: Kredilerde Büyümenin Gelişimi	16
Tablo 3.1-1: Finansal Kuruluşlarda Şubeleşmenin Görünümü	18
Tablo 3.1-2: Alternatif Dağıtım Kanallarının Gelişimi	19
Tablo 3.1-3: Finansal Kuruluşların İstihdama Katkısı	19
Tablo 3.2-1: Finansal Ürünler/Hizmetlere Göre Müşterilerin Değişimi	20
Tablo 3.2-2: Kartlı Ödeme Sistemlerindeki Gelişim	20
Tablo 3.3-1: Finansal Sektörün Aktif Büyüklüğündeki Değişim	21
Tablo 3.4-1: Yatırım Araçlarının Gelişimi	21
Tablo 4.1-1: Fon Akım Tablosu Gelişimi	22
Tablo 4.1-2: Özet Bilançonun Gelişimi	22
Tablo 4.1-3: Özet Bilançonun Yatay Gelişimi	23
Tablo 4.1-4: Bilanço Dışı İşlemler	23
Tablo 4.1-5: Bilanço Dışı İşlemlerin Gelişimi	24
Tablo 4.1-6: Özet Gelir Tablosu	25
Tablo 4.1-7: Özet Gelir Tablosunun Gelişimi	26
Tablo 4.1-8: Özet Nakit Akım Tablosunun Gelişimi	26
Tablo 4.1-9: Özet Kâr Dağıtım Tablosunun Gelişimi	27
Tablo 4.1-10: Özkaynak Değişimi Tablosunun Gelişimi	27
Tablo 4.2-1: Finansal Kiralama Sektörü Bilanço Temel Büyüklüklerinin Gelişimi	28
Tablo 4.2-2: Finansal Kiralama Şirketleri Gelir Tablosu Seçilmiş Kalemlerinin Gelişimi	28
Tablo 4.2-3: Finansal Kiralama Sektörü Sağlamlık Göstergeleri	29
Tablo 4.2-4: Faktoring Sektörü Temel Bilanço Büyüklüklerinin Görünümü	29
Tablo 4.2-5: Faktoring Şirketleri Gelir Tablosu Seçilmiş Kalemlerinin Görünümü	30
Tablo 4.2-6: Varlık Yönetim Şirketleri Seçilmiş Gelir Tablosu Kalemlerinin Görünümü	32
Tablo 4.2-7: Varlık Yönetim Sektörü Sağlamlık Göstergeleri	33
Tablo 5.1-1: Bireysel ve Ticari Kredilerin Gelişimi	34
Tablo 5.1-2: Takipteki Alacaklar İçerisinde En Yüksek Paya Sahip Alt Sektörler	37
Tablo 5.1-3: Takipteki Alacaklara İlişkin Teminat ve Garanti Bilgileri	37
Tablo 5.1-4: Kredi Riski Duyarlılık Analizi Sonuçları	38
Tablo 5.1-5: Bankacılık Sektörü Ticari Portföyünün Dağılımı	39
Tablo 5.1-6: İkinci El DİBS Fiyatlarındaki Olası Değişimlerin Etkileri	39
Tablo 5.1-7: Eurobond Fiyatlarındaki Olası Değişimlerin Etkileri	39
Tablo 5.1-8: Hisse Senedi ve Yatırım Fonu Fiyatlarındaki Olası Değişimlerin Etkisi	40
Tablo 5.1-9: Kurlardaki Olası Değişimlerin Etkileri	41
Tablo 5.1-10: Türev İşlemlerin Karşı Taraflarının Görünümü	42
Tablo 5.1-11: Faiz Marjı ve Bileşenlerinin Gelişimi	43
Tablo 5.1-12: Yapısal Faiz Oranı Riskine İlişkin Senaryolar ve Sonuçları	44
Tablo 5.1-13: İkinci Vade Dilimine İlişkin YP ve Toplam Likidite Yeterlilik Oranı Bileşenleri	45
Tablo 5.1-14: Stok Değer Likidite Oranının Gelişimi	46
Tablo 5.1-15: Mevduatın Vade Yapısının Görünümü	46
Tablo 5.1-16: Sendikasyon ve Seküritizasyon Kredilerinin Gelişimi	47
Tablo 5.1-17: Bankaların Kullandığı Büyük Kredilerin Dağılımı	48
Tablo 5.1-18: Bankaların Kullandığı En Büyük 25, 50 ve 100 Kredisinin Toplam İçindeki Payı	49
Tablo 5.1-19: Kredilerin Büyüklük ve Müşteri Sayısı Açısından Dağılımı	49
Tablo 5.1-20: Kredilerin Sektörel Bazda Yoğunlaşması	49
Tablo 5.1-21: Mevduatın Büyüklük ve Müşteri Sayısı Açısından Dağılımı	50
Tablo 5.1-22: Şigorta Kapsamındaki Mevduatın Büyüklük ve Müşteri Sayısı Açısından Dağılımı	50
Tablo 5.2-1: Özkaynak Ana Bileşenleri	51
Tablo 5.2-2: Yasal Sermaye Yükümlülüğünün Dağılımı	52
Tablo 5.2-3: Risk Ağırlıklı Varlıklar ve Riske Esas Tutarlardaki Gelişim	52
Tablo 5.2-4: Olası Kur ve Faiz Değişimlerinin Sermaye Yeterliliği Rasyosuna Etkisi	53

Tablo 5.3-1: Kredi Türleri İtibarıyla Faiz Gelirlerinin Gelişimi	54
Tablo 5.3-2: Kârlılık ve Pazar Değer Rasyolarının Gelişimi	55
Tablo 5.4-1: Senaryolar ve Senaryo Analizi Bulguları	56
Tablo 5.4-2: Stres Testi Sonuçları Kâr – Zarar	57
Tablo 5.4-3: Stres Testi Sonuçları – Sermaye Yeterliliği	57

GRAFİKLER

Grafik 1.1-1: Küresel Büyüme Görünümü.....	1
Grafik 1.1-2: PMI Endeksleri	2
Grafik 1.1-3: Sanayi Üretim Endeksleri	2
Grafik 1.1-4: Sürpriz Endeksleri.....	3
Grafik 1.1-5: G20 Ülkelerine İlişkin Özel Kesimce Gerçekleştirilen Büyüme ve İşsizlik Tahminleri	3
Grafik 1.1-6: Yükselen Piyasa Ekonomileri Cari İşlemler Dengesi ve Sermaye Hareketleri	4
Grafik 1.1-7: Küresel Finansal Baskı Endeksleri ve Bileşik Sermaye Piyasası Göstergeleri.....	4
Grafik 1.1-8: Bono Spreadleri.....	5
Grafik 1.1-9: CDS Spreadlerinin Görünümü	6
Grafik 1.1-10: Ürün ve Endüstri Fiyat Gelişimleri.....	6
Grafik 1.2-1: GSYH ve Bileşik Öncü Göstergelerin Gelişimi	7
Grafik 1.2-2: Yurt içi Araç Üretimi ve Sanayi Üretim Endeksinin Gelişimi.....	8
Grafik 1.2-3: Kapasite Kullanım Oranı ve Sipariş ile Ciro Endekslerinin Gelişimi	8
Grafik 1.2-4: Borç Çevirme Oranları ve Borçlanma Maliyetlerinin Gelişimi	9
Grafik 1.2-5: Borçlanma Göstergelerinin Gelişimi.....	10
Grafik 1.2-6: Faiz Oranlarının ve Yıllık Enflasyonun Görünümü	10
Grafik 1.2-7: Sermaye Hareketleri ve Dış Finansman Kaynakları.....	11
Grafik 2.2-1: Krediler ve Ekonomik Büyümenin Gelişimi	15
Grafik 2.2-2: Kredilerin Görünümü	16
Grafik 2.2-3: Kredilerin Bankacılık Sektörü Aktiflerine Göre Gelişim Hızı	17
Grafik 2.2-4: Kredi Genişlemesi Tanımına Uyan Dönemler	17
Grafik 4.1-1: Özet Bilançonun Dikey Gelişimi.....	23
Grafik 4.2-1: Finansal Kiralama Sektörü Performans Göstergeleri.....	29
Grafik 4.2-2: Faktoring Sektörü Performans Göstergeleri.....	30
Grafik 4.2-3: Tüketici Finansman Sektörü Performans Göstergeleri	31
Grafik 4.2-4: Varlık Yönetim Sektörü Performans Göstergeleri	33
Grafik 5.1-1: Kredi Riskine Esas Tutar ve Risk Ağırlıklı Varlıkların Gelişimi	34
Grafik 5.1-2: Takipteki Alacaklar ve Takibe Dönüşüm Oranının Gelişimi	35
Grafik 5.1-3: Bireysel ve Ticari Krediler ile KOBİ Kredilerinin TDO ve TGA Gelişimi	35
Grafik 5.1-4: Bireysel Kredilerin TGA ve TDO Gelişimi.....	36
Grafik 5.1-5: Bireysel Kredilerin Yaşlandırma Analizi	36
Grafik 5.1-6: Takipteki Alacaklar ve Takibe Dönüşüm Oranının Sektörel Dağılımındaki Değişim	36
Grafik 5.1-7: Piyasa Riskine Esas Tutarın Bileşenleri İtibarıyla Gelişimi	38
Grafik 5.1-8: BİP, YPNGP ve Kur Riskine Esas Tutarındaki Gelişim.....	40
Grafik 5.1-9: YPNGP / Özkaynak Oranı ve YP Varlık ve Yükümlülüklerin Bilanço İçerisi Payı.....	41
Grafik 5.1-10: Türev İşlemlerin İşlem Türü ve Konusuna Göre Dağılımı.....	42
Grafik 5.1-11: Faiz Açıklarının Gelişimi	43
Grafik 5.1-12: Birinci Vade Dilimine İlişkin YP ve Toplam Likidite Yeterlilik Oranlarının Gelişimi.....	45
Grafik 5.1-13: Repo İşlemlerinin Gelişimi.....	47
Grafik 5.1-14: Piyasadaki Likiditenin Gelişimi	48
Grafik 5.2-1: Özkaynak ve Risk Ağırlıklı Varlıklardaki Gelişim.....	51
Grafik 5.3-1: Faiz Giderlerinin Dağılımı ve Faiz Dışı Gelir-Gider Değişim Endeksi	53
Grafik 5.3-2: Türev Finansal Araçlardan Elde Edilen Kâr/Zararın Görünümü	54
Grafik 5.3-3: Gelir/Gider Kalemlerinin Toplam İçindeki Paylarının Gelişimi	54
Grafik 5.3-4: Vergi Sonrası Aktif ve Özkaynak Getiri Oranlarının Gelişimi	55

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
AEİP	Amerika Ekonomik İyileşme Planı
ATM	Otomatik Para Ödeme Makineleri
BFCIUS	Bloomberg Finansal Durum Endeksi
BİP	Bilânço İçi Açık Pozisyon
BKM	Bankalararası Kart Merkezi
BÖMB	Büyük Ölçekli Mevduat Bankaları
BRIC	Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin
BRS	Bankalar Raporlama Sistemi
BTOM	Bankalararası Takas Odaları Merkezi
BVSP	Ibovespa-Bovespa Endeksi
CDS	Kredi Temerrüt Swapı
DB	Dünya Bankası
DİBS	Devlet İç Borçlanma Senetleri
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
DTH	Döviz Tevdiat Hesabı
EA	Avro Bölgesi
ECB	Avrupa Merkez Bankası
EFT	Elektronik Fon Transferi
EMBI	Gelişmekte Olan Ülkeler Tahvil Endeksi
EUR	Avro
FED	Amerika Merkez Bankası
FPR	Finansal Piyasalar Raporu
FRB	Federal Merkez Bankası
GOÜ	Gelişmekte Olan Ülkeler
GS	Goldman Sachs
GSMH	Gayri Safi Milli Hasıla
GSYİH	Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
GSYO	Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı
GTA	Global Trade Alert
GYO	Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı
HH	Herfindahl Hirschman
HCIP	EA Harmonize Tüketici Fiyat Endeksi
HM	Hazine Müsteşarlığı
İAB	İstanbul Altın Borsası
İFM	İstanbul Uluslararası Finans Merkezi
IFS	Uluslararası Finansal İstatistikler
IMF	Uluslararası Para Fonu
İMKB	İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
IPE	Uluslararası Petrol Borsası
JPMI-INDU	JP Morgan Sanayi Endeksi
JPMI-GLOB	JP Morgan Küresel Endeksi
KB	Kalkınma Bakanlığı
KGf	Kredi Garanti Fonu
KK	Kredi Kartı
KKO	Kapasite Kullanım Oranı
KMH	Kredili Mevduat Hesabı
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KÖMB	Küçük Ölçekli Mevduat Bankaları
KRET	Kredi Riskine Esas Tutar
KYB	Kalkınma ve Yatırım Bankası
LIBOR	Londra Bankalararası Faiz Oranı

MB	Maliye Bakanlığı
MDP	Menkul Değerler Portföyü
MK	Menkul Kıymet
MKYF	Menkul Kıymet Yatırım Fonu
MKYO	Menkul Kıymet Yatırım Ortaklığı
MKK	Merkezi Kayıt Kuruluşu
MSCI	Morgan Stanley Sermaye Endeksi
MXEF	MSCI Gelişmekte Olan Ekonomiler Endeksi
MXEU	MSCI Avrupa Endeksi
MXX	MXSE IPC
MXWO	MSCI Dünya Endeksi
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı
OIS	Gecelik Endeks Swapları
OÖMB	Orta Ölçekli Mevduat Bankaları
OVP	Orta Vadeli Plan
OSD	Otomotiv Sanayi Derneği
PE	Performans Endeksi
PMI	Küresel Tüm Endüstriler Çıktı Endeksi
POS	Point of Sale
PRET	Piyasa Riskine Esas Tutar
RAV	Risk Ağırlıklı Varlıklar
ROA	Aktif Kârlılığı
ROE	Özkaynak Kârlılığı
S&P	Standard and Poors
SPGS	Standards&Poors ve Goldman Sachs Emtia Endeksi
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
SÜE	Sanayi Üretim Endeksi
SYR	Sermaye Yeterliliği Rasyosu
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TDO	Takibe Dönüşüm Oranları
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacaklar
TL	Türk Lirası
TMSF	Tasarruf Mevduatı ve Sigorta Fonu
TP	Türk Parası
TBPP	Takasbank Para Piyasası
TSPAKB	Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği
TSRŞB	Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği
TÜFE	Tüketici Fiyatları Endeksi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
USD	Amerikan Doları
ÜE	Üretim Endeksi
ÜFE	Üretici Fiyatları Endeksi
VKET	Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerler
VOB	Vadeli İşlemler Borsası
V.Y.	Veri Yok
YDMŞ	Yurt dışı Merkez ve Şubeler
YP	Yabancı Para
YPNGP	Yabancı Para Net Genel Pozisyonu
ZKO	Zorunlu Karşılık Oranı

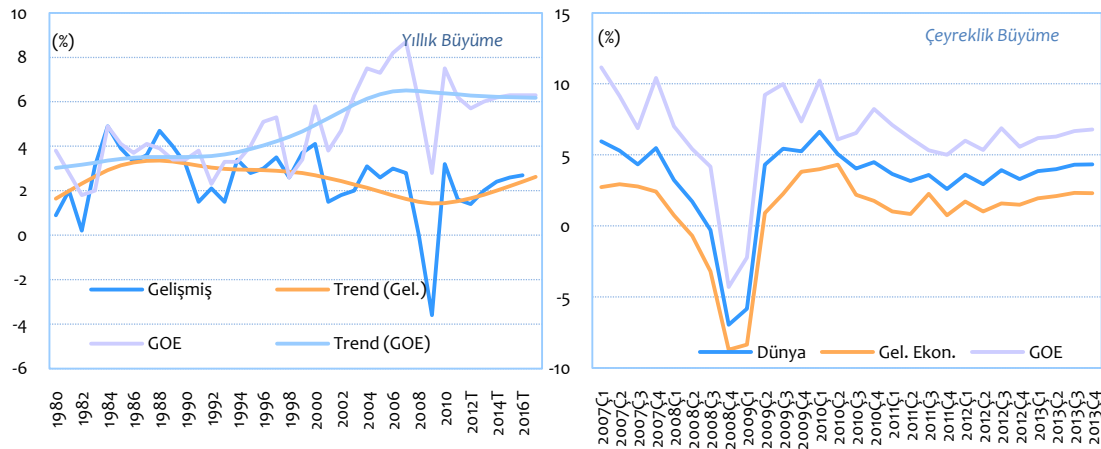
1 MAKRO FİNANSAL ÇERÇEVE

1.1 Küresel Çerçeve

Avro Bölgesindeki kırılganlıkların yılın ikinci çeyreğinde daha da artmasıyla birlikte, küresel ekonomik görünüm belirgin bir şekilde bozulmuştur. Nitekim küresel büyüme hızı, 2012 yılının ilk çeyreğinde %3,6'ya yükselmiş ancak, yılın ikinci çeyreğinde bu performansını sürdürememiştir. Böylece, IMF 2012 ve 2013 yılları için dünya hasılası büyüme tahminlerini, sırasıyla, %3,5 ve %3,9 olarak aşağı yönlü güncellenmiştir.

Yılın ilk çeyreğindeki beklenenin üzerindeki büyüme performansının belirleyici unsuru olan Avrupa Merkez Bankasının uzun dönemli refinansman operasyonlarının ve buna bağlı gevşeyen finansman koşullarının etkilerinin kalıcı olmadığı görülmektedir. Bu dönemde özellikle istihdam yaratımı konusunda gelişmiş ekonomilerin başarısız oldukları görülmektedir.

Grafik 1.1-1: Küresel Büyüme Görünümü

Kaynak: IMF

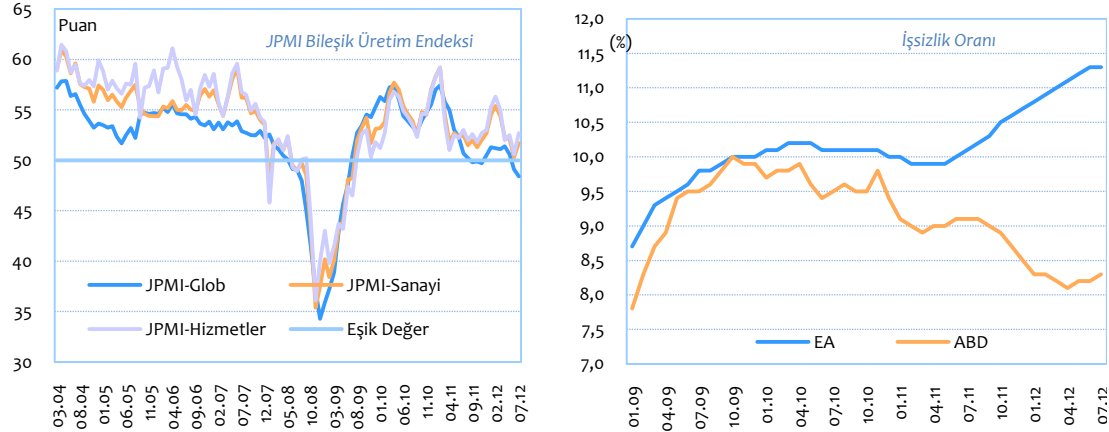
Avro Bölgesi, 2012 yılının ikinci çeyreğinde olumsuz ekonomik ve finansal gelişmelerin merkezinde yer almıştır. Yunanistan'daki belirsizliklerin, başta Avrupa olmak üzere, tüm finansal piyasalarda gerilimi daha da artması, İspanya'daki bankacılık sektörü sıkıntıları ve bölge ülke hükümetlerinin kamu maliyesi tedbirleri konusundaki tutumları, bu dönemde küresel ekonomik ve finansal belirsizliklerin artmasına yol açmıştır. Artan belirsizlik ve kırılganlık yatırımcı ve tüketici güveninin bozulmasına ve başta Avrupa bölgesi olmak üzere ülkelerin istihdam yaratım süreçlerinin sıkıntıya düşmesine neden olmaktadır. Nitekim büyüme hızındaki olumsuz gidişata paralel bir şekilde işsizlik oranlarındaki yükseliğin kronik bir hal aldığı görülmektedir.

ABD'de ise, yılın başındaki görece toparlanma, özellikle mali konsolidasyonun ve düşük ihracat performansının ardından zayıflamıştır. ABD açısından en önemli gelişme konut piyasasında görünümün daha istikrarlı bir noktaya geliyor olmasıdır. Ancak toparlanmanın halen yeterli olmadığı ve işgücü piyasasındaki sıkıntıların devam ettiği görülmektedir. ABD için IMF'nin 2012 büyüme tahmini %2 olarak açıklanmıştır.

Gelişmekte olan ekonomilerde ise, büyüme hızındaki gerileme devam etmektedir. Bu, küresel riskler karşısında yurt içi ekonomilerini aşırı ısınmaya karşı bir yumuşak inişe hazırlayan yükselen piyasa ekonomileri açısından tahmin edilen bir gelişmedir. IMF 2012 yılı büyüme tahminleri Çin %8, Hindistan %6,1 ve Brezilya %2,5 olmak üzere aşağı yönlü revize edilmiştir. Gelişmekte olan ekonomilerin ihracat performansındaki zayıflama ve yurt içi ekonomide daha düşük yatırım talebi, büyüme hızlarının görece azalmasına yol açmaktadır. Sonuç olarak gelişmekte olan ekonomiler açısından daha düşük büyüme oranlı yumuşak inişler öngörülmektedir.

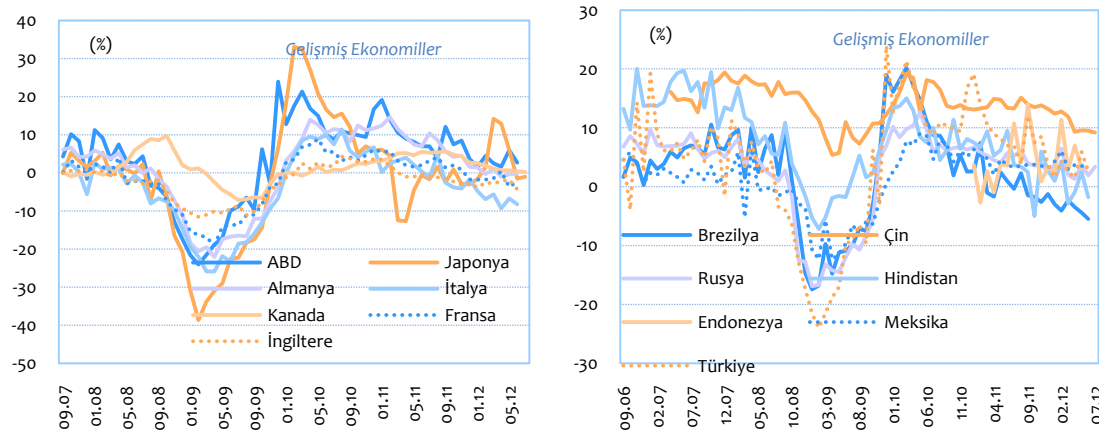
IMF'nin 2012 ve 2013 yılları küresel büyüme hızı tahmini, sırasıyla, %3,5 ve %3,9 olarak açıklanmıştır. Bu oranlar bir önceki dönemde gerçekleştirilen tahminlerin, yine sırasıyla, 0,1 ve 0,2 puan altındadır. Bu gelişmede başta 2012 yılının ikinci çeyreğinde Avro Bölgesi merkezli oluşan kamu maliyesi krizinin finansal piyasalar üzerindeki olumsuz etkileri ve küresel ölçekte bulaşma riskinin artması etkili olmaktadır. Ayrıca, Avro Bölgesinde işsizlik, temel yapısal sorun olarak kronikleşirken, diğer gelişmiş ekonomilerden de ayrılarak devam etmektedir. En son veriler ve tahminler, bu bölgede işsizlik oranının %11-12 aralığında bir platoya yerleştiğine işaret etmektedir.

Grafik 1.1-2: PMI Endeksleri

Kısa dönemli üretim ve sipariş verileri incelendiğinde 2012 yılının ikinci yarısındaki bozulma daha açık görülmektedir. JPMorgan bileşik üretici endeksi, eşik değeri olan 50'nin altında, hizmetler ve sanayi sipariş endeksleri ise eşik değerinin hemen üzerinde seyretmektedir. Ülkeler itibarıyla aylık sanayi üretim endekslerindeki değişim, küresel ölçekte oldukça zayıf bir performans arz etmektedir. Haziran ve Temmuz 2012'de gelişmiş ekonomiler negatif sanayi üretim artışları yaşarken, gelişmekte olan ekonomilerde genel olarak artış hızında düşüş, bazı ekonomilerde ise, üretim düzeyinde azalmalar görülmektedir. Bu durum, Avrupa krizinin küresel ticareti de olumsuz etkiler bir boyuta geldiğinin en önemli göstergelerindendir.

Grafik 1.1-3: Sanayi Üretim Endeksleri

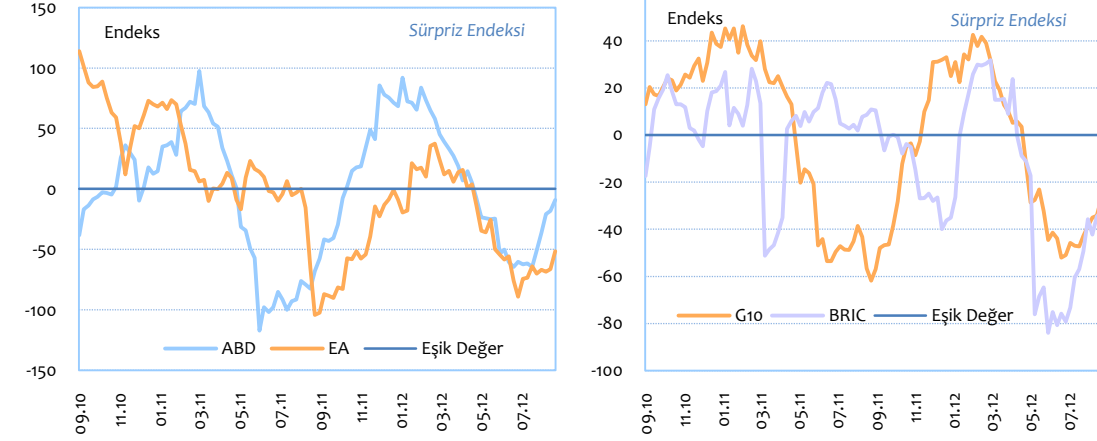

Kaynak: Bloomberg

Kısa vadeli göstergelere ilişkin beklentileri derleyen CitiGroup Sürpriz Endeksi de yılın ilk çeyreğinde dip noktasına ulaşmış ve piyasa beklentilerindeki bozulmanın artmasıyla, endeks

görelî bir toparlanma arz etmiştir. Endeksin hâlâ negatif düzeylerde olması, açıklanan verilerin özel kesim tahminlerinin altında olduğuna işaret etmektedir. Ancak, gerçekleştirmeler ile tahminler arasındaki farkın kapandığı görülmektedir. Bu durumun, verilerdeki görelî toparlanmadan çok tahminlerin kötüleşmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

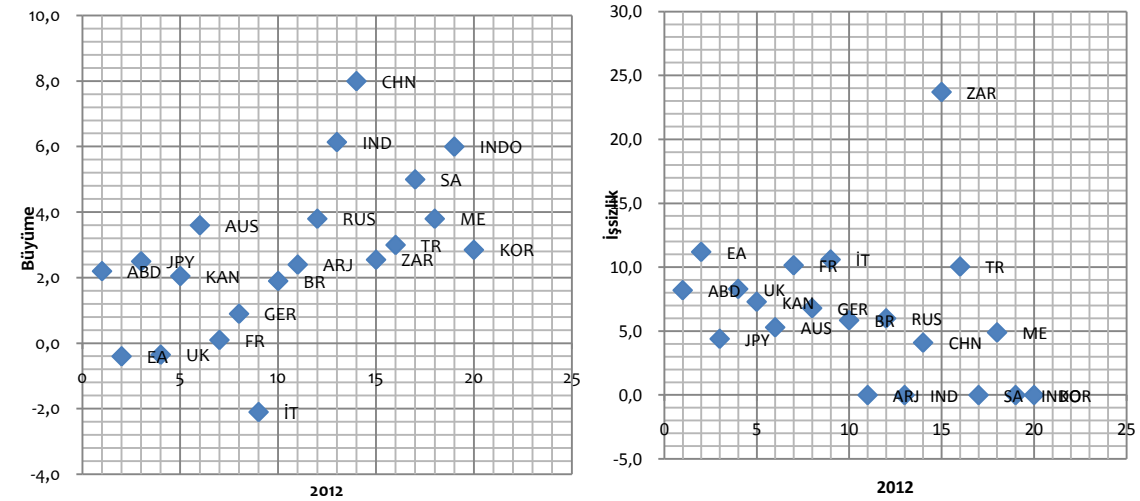
Grafik 1.1-4: Sürpriz Endeksleri

Kaynak: Bloomberg Sürpriz Endeksi: piyasa beklentileri ile gerçekleştirmelerin sapmalarından oluşturulan yayılım endeksi olarak Citigroup tarafından seçilmiş ülke ve ülke grupları için hazırlanmaktadır.

Nitekim özel kesim (uluslararası banka ekonomistleri) tahminleri de aşağı yönlü revize edilmekte ve 2012 yılında AB odaklı bir küresel yavaşlamaya işaret etmektedir. Avro Bölgesinin 2012 yılında %0,4 oranında daralacağı ve işsizliğin %11,2 seviyesinde olacağı ve söz konusu oranların 2013 yılında da belirgin bir gelişim göstermeden sırasıyla %0,6 ve %11,5 olarak gerçekleşeceği öngörülmektedir. Türkiye ekonomisine yönelik tahminler ise 2012 yılında %3'lük bir büyüme performansının ardında 2013 yılında %4, 2015 yılında ise %5'lik oranların yakalanacağı biçimindedir.

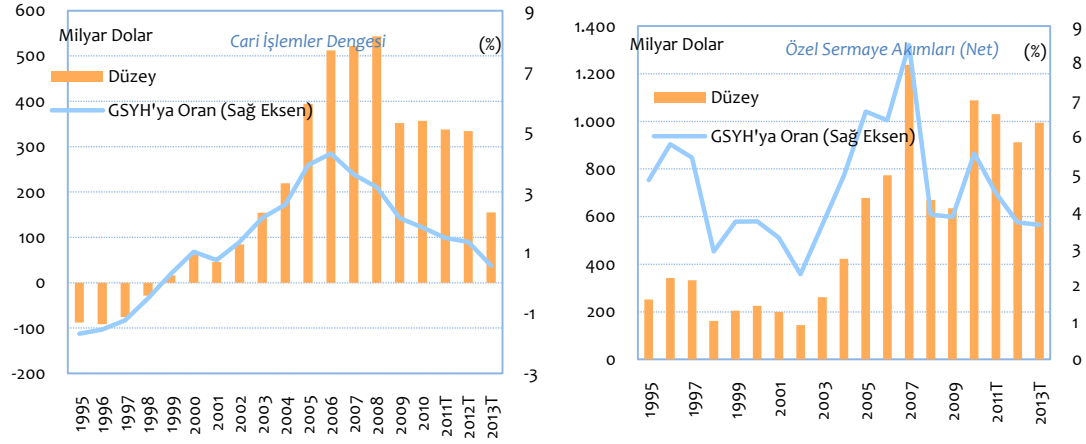
Grafik 1.1-5: G20 Ülkelerine İlişkin Özel Kesimce Gerçekleştirilen Büyüme ve İşsizlik Tahminleri

Kaynak: Bloomberg

Küresel konjunktürde kırılmalıkların artması küresel ticaret hacmini olumsuz etkilerken, yükselen piyasa ekonomilerine yönelik sermaye hareketlerinde 2010 yılında kriz sonrası ulaşılan seviyenin altında bir seyir izlenmektedir. Ayrıca, yükselen piyasa ekonomilerinin cari işlemler fazlası düzey ve GSYH'ya oran olarak azalmaya devam etmektedir.

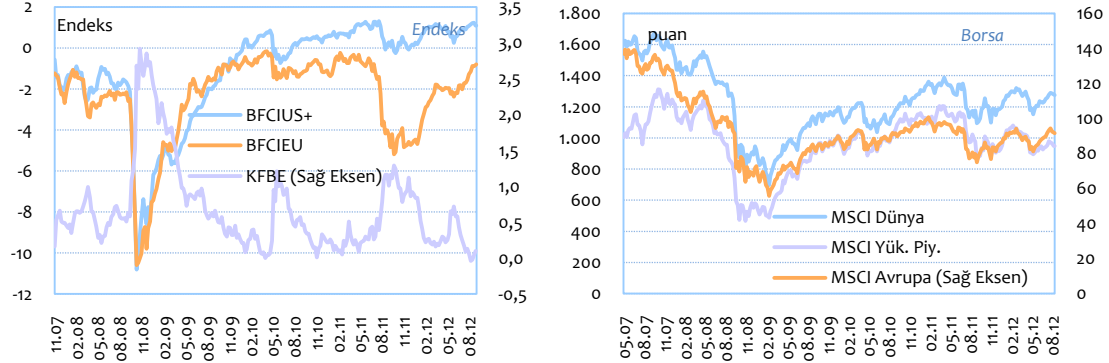
Grafik 1.1-6: Yükselen Piyasa Ekonomileri Cari İşlemler Dengesi ve Sermaye Hareketleri

Kaynak: IMF

Avro Bölgesinde artan ülke riskleri ve yine bu bölgede bankacılık sektörü odaklı sıkıntılar neticesinde kredi arzında gözlenen sıkışıklık, finansal piyasalarda baskının artmasına yol açmıştır. Açıklanan destekleyici para ve maliye politikası tedbirlerine ek olarak bankacılık sektöründe ve kamu maliyesi uygulamasında bir birlik oluşturulmasına yönelik girişimler, kurumsal yapısının güçlendirilmesi, ortak denetim mekanizmasının kurulması, kurtarma fonlarına esneklik kazandırılması, Avrupa İstikrar Mekanizmasına (ESM) bankaları doğrudan sermayelendirme yetkisinin verilmesi gibi tedbirler Avrupa krizinin küresel finansal etkilerinin yaygınlaşmaması için büyük önem taşımaktadır. Özellikle AB bankalarının bilanço kalitesine yönelik şüphelerin giderilmesi ve ECB'nin destekleyici konumunu güçlendirmesi cari konjonktürde öne çıkmaktadır. Bankacılık sektörünün sermaye ihtiyacının giderilerek, aktif kalitesinin güçlendirilmesi en temel finansal öncelik alanları olarak değerlendirilmektedir.

Grafik 1.1-7: Küresel Finansal Baskı Endeksleri ve Bileşik Sermaye Piyasası Göstergeleri

Kaynak: Bloomberg

Bloomberg finansal durum endeksi (AB), küresel finansal baskı endeksi ve bileşik sermaye piyasası göstergelerindeki seyir, Avrupa merkezli gelişmeleri açık bir biçimde yansıtmaktadır. Bu çerçevede finansal piyasalarda istikrarın kalıcı olarak sağlanması için AB bölgesindeki kurumsal ve yapısal dönüşümün tamamlanmasının zorunlu olduğu görülmektedir.

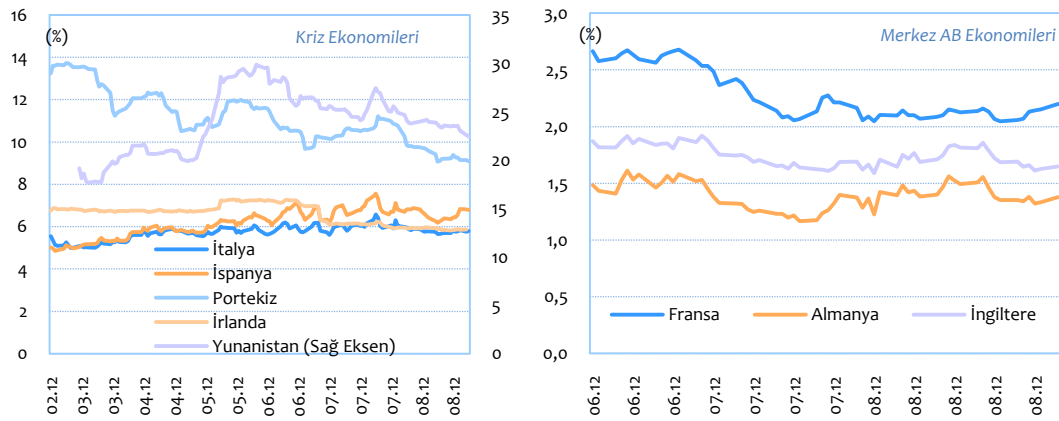
Başta Avro Bölgesi olmak üzere, küresel ölçekte finansal istikrar açısından önemli konulardan birini kamu maliyesi ve borç sürdürülebilirliği oluşturmaktadır. Makroekonomik yansımaların yanı sıra varlık fiyatları ve spreadler üzerinden tüm finansal piyasaları ve bankacılık kesiminin aktif kalitesini etkileyen kamu kesimi açıkları ve finansmanı, kısa ve orta vadede en önemli kırılganlık alanlarından biri olarak görülmektedir.

Tablo 1.1-1: Ülkeler İtibarıyla Kamu Maliye Dengesi ve Kamu Borç Stoku

(% GSYH'ya Oran)	Kamu Maliye Dengesi						Merkezi Hükümet Brüt Borç Stoku					
	2008	2009	2010	2011GT	2012T	2013T	2008	2009	2010	2011GT	2012T	2013T
Gelişmiş Ekonomiler	-3.5	-8.8	-7.6	-6.5	-5.8	-4.7	81.6	95.4	101.5	105.6	110.0	112.2
ABD	-6.7	-13.0	-10.5	-9.6	-8.2	-6.8	76.1	89.9	98.4	102.8	106.7	110.7
EA	-2.1	-6.4	-6.2	-4.1	-3.2	-2.5	70.2	80.0	85.8	88.1	91.4	92.4
Fransa	-3.3	-7.6	-7.1	-5.2	-4.5	-3.9	68.3	79.2	82.4	86.1	88.2	90.1
Almanya	-0.1	-3.2	-4.3	-1.0	-0.7	-0.4	66.9	74.7	83.5	81.2	82.2	80.1
Yunanistan	-12.2	-15.6	-10.5	-9.2	-7.0	-2.7	112.6	129.0	144.5	165.4	162.6	171.0
İrlanda	-7.3	-14.0	-31.2	-13.1	-8.3	-7.5	44.2	65.1	92.5	108.2	117.6	121.2
İtalya	-2.7	-5.4	-4.5	-3.9	-2.6	-1.5	105.8	116.1	118.7	120.1	125.8	126.4
Portekiz	-3.7	-10.2	-9.8	-4.2	-4.5	-3.0	71.6	83.1	93.3	107.8	114.4	118.6
İspanya	-4.5	-11.2	-9.3	-8.9	-7.0	-5.9	40.2	53.9	61.2	68.5	90.3	96.5
Japonya	-4.1	-10.4	-9.4	-10.1	-9.9	-8.6	191.8	210.2	215.3	229.9	234.5	240.0
İngiltere	-5.0	-10.4	-9.9	-8.6	-8.1	-7.1	52.5	68.4	75.1	82.3	88.6	92.7
Kanada	-0.1	-4.9	-5.6	-4.4	-3.8	-2.9	71.1	83.6	85.1	84.7	85.4	82.7
Yükselen Ekonomiler	0.2	-4.5	-3.3	-1.7	-1.9	-2.0	33.3	35.4	40.1	36.4	34.2	32.7
Çin	-0.4	-3.1	-2.3	-1.2	-1.3	-1.0	17.0	17.7	33.5	25.8	22.0	19.4
Hindistan	-8.8	-9.7	-9.4	-8.9	-8.9	-8.8	75.2	72.2	67.7	67.1	68.0	68.6
Rusya	4.9	-6.3	-3.5	1.6	0.1	-0.7	7.9	11.3	11.8	12.0	11.5	11.3
Türkiye	-2.4	-5.6	-2.7	-0.3	-1.7	-2.0	40.0	46.1	42.2	39.4	36.0	34.6
Brezilya	-1.3	-3.0	-2.7	-2.6	-1.9	-2.1	63.5	66.9	65.2	64.9	64.2	61.7
Meksika	-1.1	-4.7	-4.3	-3.4	-2.4	-2.2	43.1	44.5	42.9	43.8	42.7	42.9
G.Afrika	-0.5	-5.3	-4.8	-4.5	-4.4	-3.8	27.4	31.5	35.3	38.7	40.2	41.3
Düşük Gelir Ekonomileri	-1.0	-4.0	-2.7	-2.4	-3.0	-2.5	40.8	42.5	40.2	39.3	41.6	39.7

Kaynak: IMF

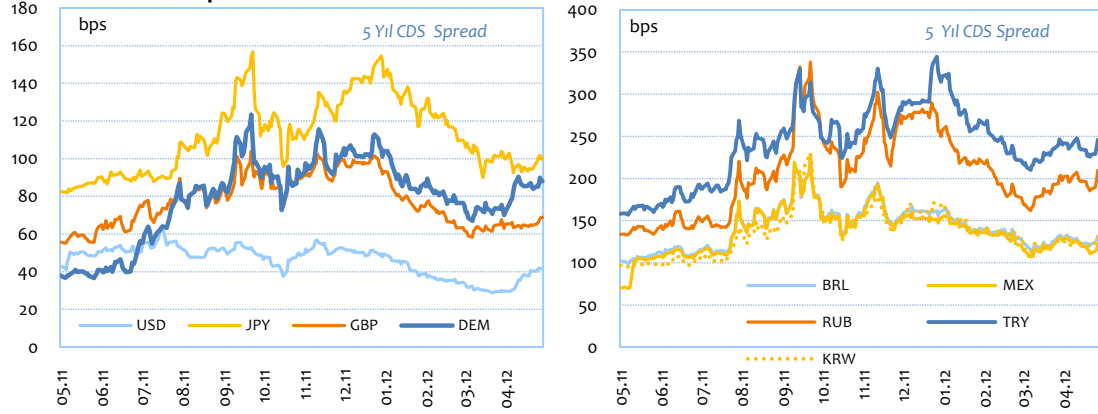
Borç sorununun sarmaldan çıkabilmesi için finansal piyasalarda belirli bir istikrarın sağlanması, özellikle sorunlu ekonomilerin bono spreadlerinin kabul edilebilir düzeylere inmesi gerekmektedir. Bu sağlanamadan büyümeyi getirecek yapısal dönüşümün yapılabilmesi yine kamu maliyesi dengesi açısından güç gözükmemektedir. Ancak 2012 yılının üçüncü çeyreği başında kriz ekonomilerinin devlet bono faizlerinin hala yüksek düzeyde seyrettiği görülmektedir. Bu durum kısa vadede finansal piyasalarda kırılganlıkların sürdüğüne işaret etmektedir.

Grafik 1.1-8: Bono Spreadleri

Kaynak: Bloomberg

Gelişmiş ekonomilerdeki bu durum tüm ülkelerin CDS spreadlerinin yükselmesine yol açmıştır. Gelişmekte olan ekonomiler her ne kadar makroekonomik göstergelerindeki görece olumlu durum itibarıyla sermaye hareketleri açısından net fon akımı sağlasalar da, borçlanma maliyetlerinde artışlar gözlenmektedir.

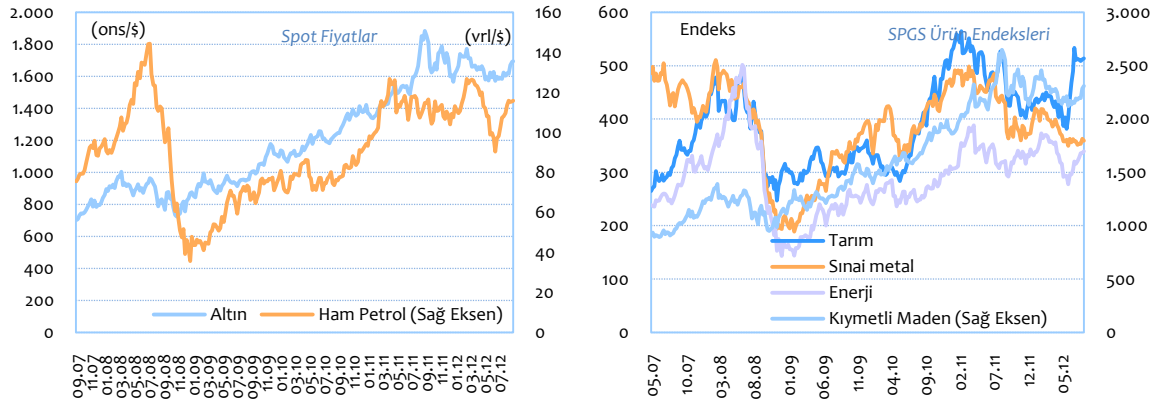
Grafik 1.1-9: CDS Spreadlerinin Görünümü

Kaynak: Bloomberg

Sermaye piyasalarında ve bono piyasalarındaki görünüm ve artan jeopolitik riskler, uluslararası ürün fiyatlarında yükselmelere yol açmıştır. Başta altın olmak üzere kıymetli maden fiyatlarının yanı sıra tarımsal ürünlerin fiyatlarında keskin artışlar gözlenmektedir. Bu artışlarda 2012 yılında yaşanan kuraklık nedeniyle temel gıda ürünleri arzında yaşanan sıkıntılar belirleyici olmuştur. Dünya Bankası iklim gelişmelerine paralel olarak, küresel gıda krizi riskinin arttığını ifade etmesi, orta ve uzun dönemli arz/talep projeksiyonlarının karamsar görünümü, ürün fiyatları üzerinde baskı oluşturmaktadır.

Grafik 1.1-10: Ürün ve Endüstri Fiyat Gelişmeleri

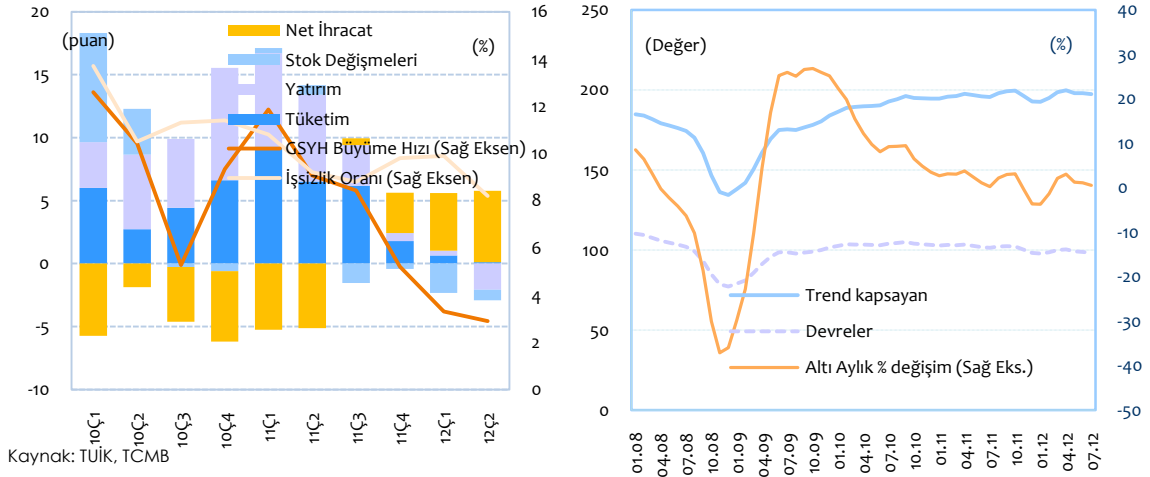
Kaynak: Bloomberg

1.2 Yurt İçi Ekonomik Çerçeve

Küresel krizin merkezinde yer alan ülkelerden ayrılarak 2011 yılında yüksek büyüme patikasında bulunan Türkiye ekonomisi, en son açıklanan milli gelir verilerine göre daha dengeli ve sürdürülebilir bir büyüme eğilimine doğru yol almaya devam etmektedir. 2012 yılının ikinci çeyreğinde reel olarak sırasıyla %2,9 gerçekleşen GSYH artış hızı, önceki dönemlerle kıyaslandığında daha ılımlı bir büyümeye işaret etmektedir. Muadil ekonomilere göre daha iyi performans sergilenen söz konusu dönemin büyüme hızları kesimler ayrımında incelendiğinde, tarım, imalat sanayi, ulaştırma, haberleşme, elektrik üretimi, gayrimenkul kiralama ve iş faaliyetleri ile mali aracı kuruluşların faaliyetlerinin görece daha hızlı büyüdüğü görülmektedir.

Bununla birlikte diğer lokomotif sektörler olan inşaat ile toptan ve perakende ticaret büyüme hızlarının önceki yıla göre ılımlı biçimde yavaşladığı görülmektedir. İthalatın hız kesmesi ve ihracatın olumsuz koşullara rağmen hissedilir derecede artmasıyla beraber, 2012 yılının ilk yarısında net ihracatın büyümeye olan katkısı daha da güçlenmiştir. Bunun yanı sıra, yurt içi talebin temel olarak kamu tüketimi tarafından sürüklendiği ve hanehalkı tüketiminin görece hız kestiği gözlenmektedir.

Grafik 1.2-1: GSYH ve Bileşik Öncü Göstergelerin Gelişimi

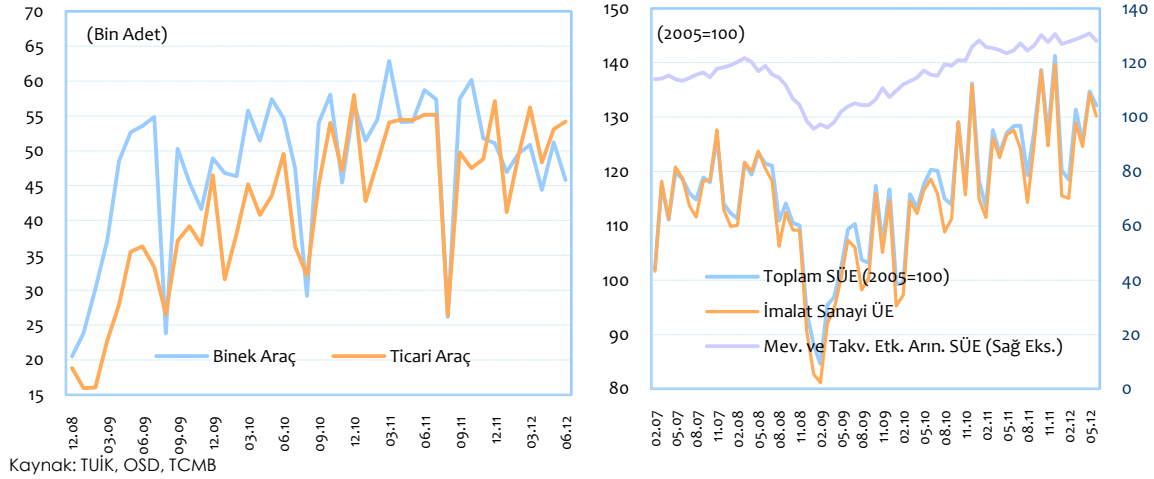
Avrupa Birliğine üye bazı ülkelerde süregelen borçlanma sorunları ve Avro Bölgesinde zayıf seyreden büyüme performansı, Türkiye'nin 2012 büyümesine yönelik çevresel bir risk unsuru olarak varlığını korumaktadır. Açıklanan son iktisadi veriler ve bileşik öncü göstergeler endeksi, söz konusu risklerin asgari düzeyde olacağına ve 2012'nin ikinci çeyreğinden itibaren büyüme hızının tekrar ılımlı bir artış eğilimine gireceğine dair işaretler sunmaktadır. Üretim, satışlar, eğilimler ve beklentiler ilişkin en son verileri içeren bileşik öncü göstergeler endeksinin, trend, devreler ve altı aylık yüzde değişim bileşenleri, 2012 yılının ikinci yarısı için ılımlı bir toparlanma göstermektedir.

Özellikle sanayi üretiminde ve ihracatta önemli bir paya sahip olan ticari ve binek araç üretimi, ekonomideki toparlanma eğilimine işaret etmektedir. İç piyasada yapılan hafif ve ağır ticari araç üretimi ve satışlarında ikinci çeyrekte canlanma görülmüştür. Toplam sanayi ve imalat sanayi üretim endekslerine ilişkin cari veriler, Haziran 2012 itibarıyla yıllık bazda artış eğilimini korumuştur. İç ve dış talepte görülen yavaşlamaya paralel olarak gözlemlenen aylık bazdaki düşüşlerin etkisinin sınırlı kaldığı ve öncü göstergelerin tamamına bakıldığında büyüme eğiliminin devam ettiği izlenmektedir.

Nitekim kötü hava koşulları ve küresel talep belirsizlikleriyle Ocak 2012'de keskin düşüş gösteren sanayi üretimi, izleyen aylarda istikrarlı bir toparlanma eğilimine girmiştir. Dolayısıyla, mevsim ve takvim etkilerinden arındırıldığında sanayi üretim endeksinin ılımlı artış eğilimini sürdürdüğü

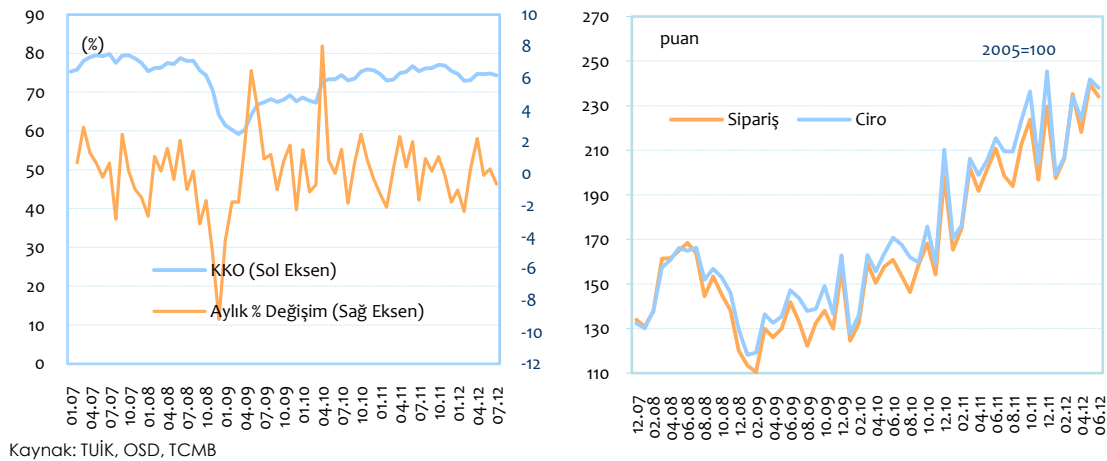
görülmekte ve iktisadi faaliyetlerin kuvvetlenmesinin üçüncü çeyrekte daha net müşahade edilmesi beklenmektedir.

Grafik 1.2-2: Yurt İçi Araç Üretimi ve Sanayi Üretim Endeksinin Gelişimi

Gelecek dönemlere ışık tutması muhtemel diğer göstergeler imalat sanayi kapasite kullanımı ile sanayi ciro ve sipariş verileridir. İmalat sanayi kapasite kullanım oranı, yüksek hızlı büyüme dönemlerinde gözlenen ortalama değerlerin altında olmakla birlikte, küresel krizin etkilerinin en derin hissedildiği 2009 yılına göre çok daha olumlu bir tablo çizmektedir. Ayrıca Temmuz 2012 itibarıyla imalat sanayi kapasite kullanımı aylık ortalaması, %74,2 ile oldukça yüksek bir büyüme hızı ile sonuçlanan 2011 yılının ortalama değerinin sadece 1,2 puan altındadır. Sanayi kesiminin 2012 yılının ilk yarısına ait ciro ve sipariş endekslerinin gelişimine bakıldığında, aylık bazda izlenen ılımlı düşüşlerin varlığına rağmen, yıllık bazda artış eğiliminin devam ettiği görülmektedir. Bu nedenle, ekonomik büyümenin söz konusu sektör tarafından 2012 yılının ikinci yarısında da güçlü bir şekilde desteklenmesi beklentiler dâhilindedir.

Grafik 1.2-3: Kapasite Kullanım Oranı ve Sipariş ile Ciro Endekslerinin Gelişimi

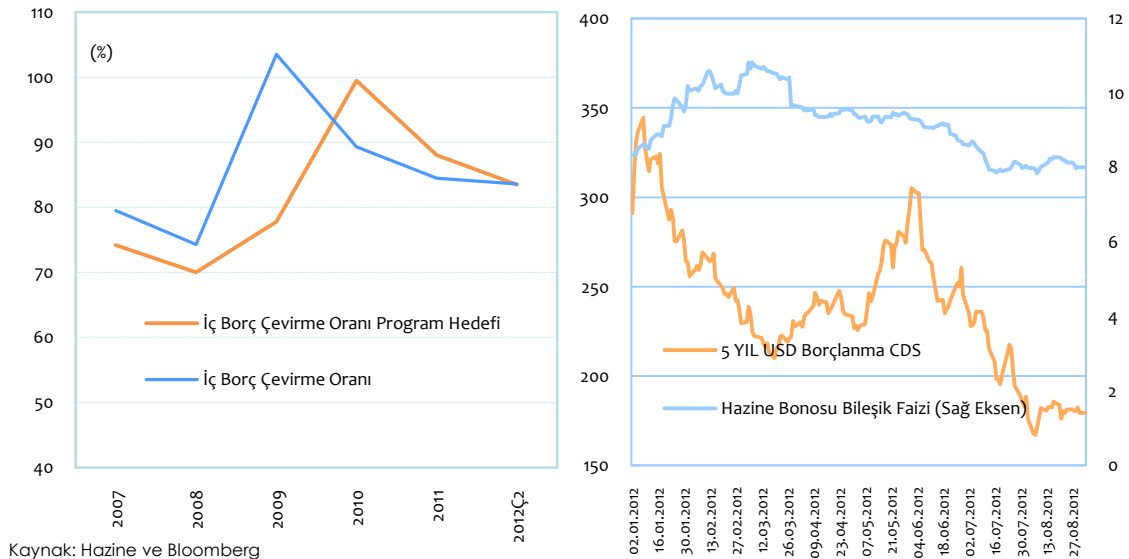
Üretim, kapasite ve diğer öncü göstergeler, iç ve dış talep arasındaki dengelemenin devam ettiği ve Türkiye'nin olumsuz küresel koşullara rağmen 2012 yılının ikinci yarısında da istikrarlı bir dengeyi koruyacağını göstermektedir. Borçlanma sorunu yaşayan bazı Avrupa ülkelerinin yarattığı belirsizlik ortamı ve ihracat pazarlarında görülen daralmaya karşın, net dış talebin büyümeye katkı yapması, uygulanan politikaların olumlu sonuçlarının alınmaya başlandığına işaret etmektedir. Nitekim söz konusu sorunların ortaya çıkmasıyla zayıflayan dış talep, alternatif

ihracat pazarlarının oluşturulmasıyla telafi edilmektedir. Özellikle Afrika ve Orta Doğu pazarlarında görülen canlanma, ihracat talebine katkı yapmaktadır. Mart 2012 Finansal Piyasalar Raporunda öngörüldüğü üzere, para politikasının yanı sıra büyüme, yatırım ve tasarrufu teşvik amaçlı politikalar son dönemlerde ortaya çıkan makro riskleri dizginlemektedir. Kentsel dönüşüm projeleri, yabancılara gayrimenkul satışında getirilen ilave esneklikler, İstanbul Finans Merkezi de dâhil çeşitli alt yapı ve ulaştırma projelerine olan yabancı yatırımcı ilgisi, Türkiye'ye olan doğrudan yabancı yatırımların artacağına ve dış kaynak ihtiyacının daha uzun vadeli araçlarla finanse edileceğine ilişkin beklentileri güçlendirmektedir. Söz konusu teşvik paketlerinde yer alan bölgesel gelişmişlik farklarının giderilmesi, rekabet gücünün, yatırımların, üretimin ve istihdamın artırılması, katma değeri, teknoloji ve Ar-Ge içeriği yüksek stratejik yatırımların desteklenmesi ve yurt içi tasarrufu artırmaya yönelik politikaların olumlu sonuç vereceğine yönelik beklentiler kuvvetlenmektedir.

Türkiye ekonomisine olan güven, yerel ekonomik aktörlerce de teyit edilmektedir. Reel kesim güven endeksi Ağustos 2012 itibarıyla iyimserlik eşik değeri olan 100 puanın üzerinde seyretmeye devam ederken, birkaç aydır nispeten zayıf seyreden tüketici güveninde belirgin bir kötüleşme görülmemektedir. Genel kredi hacmi büyüme hızında gözlenen yavaşlamaya rağmen işgücü piyasasındaki olumlu gelişmelerin de etkisiyle tüketici güveni nispeten istikrarlı seyretmektedir ve tüketicinin gelecek dönem ilişkin tüketim harcaması yapma ihtimali iyimser görünümünü korumaktadır. Nitekim işsizlik oranı Mayıs 2012'de %8,2'ye kadar inmiş ve küresel kriz öncesinde gözlemlenen en düşük seviyenin de altında gerçekleşmiştir.

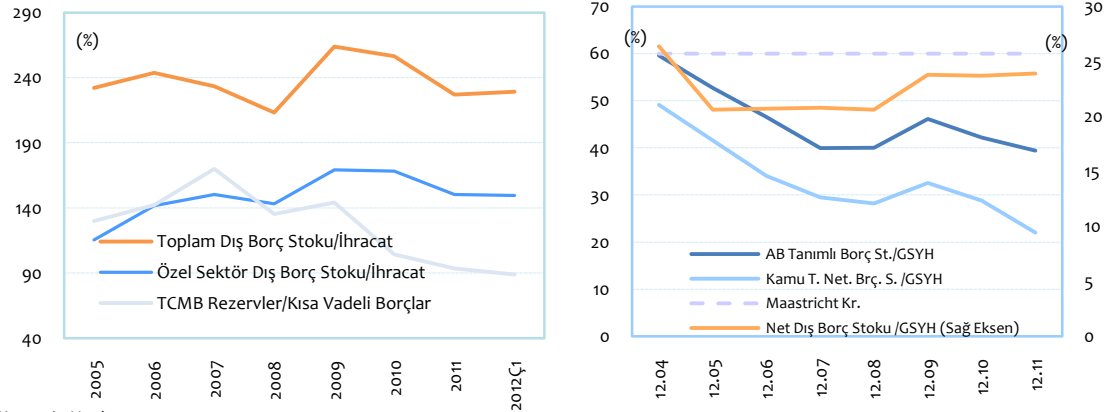
Avrupa ülkelerinin aksine, Türkiye'nin iç borçlanma performansı sürdürülebilir bir yapıda devam etmektedir. Borçlanma ağırlıklı olarak TL cinsinden (%72,8'i) ve sabit faizli enstrümanlarla yapılmaktadır. İç borçlanmanın ağırlıklı ortalama vadesi 2012 yılının ilk çeyreğinde belirgin olarak iyileşirken ağırlıklı ortalama maliyeti (bileşik faizi) Temmuz 2012'de %8'e kadar inmiştir. İç borç stokunu elinde bulunduranların %79,6'sı yurt içi yerleşiklerde olup, %52,8'i bankacılık kesimindedir. İç borç çevirme oranı, kötüleşen küresel koşullara rağmen iç borçlanma program hedefleriyle uyumlu seyretmektedir. Söz konusu gelişmeler, kamu borçlanmasında risklerin çok sınırlı olduğunu göstermektedir.

Grafik 1.2-4: Borç Çevirme Oranları ve Borçlanma Maliyetlerinin Gelişimi

AB tanımlı net borç stokunun ve kamu toplam net borç stokunun milli gelire oranındaki ivmeli düşüş trendi son iki yıldır devam etmektedir. Net dış borç stokunun milli gelire oranı ise istikrarlı bir şekilde %20-25 bandında seyretmektedir. 2012 yılının ilk çeyreği itibarıyla, bankacılık sektörü hariç dış borç stokunun Türkiye brüt borç stokuna oranı %66,8 olarak gerçekleşmiştir. Merkezi yönetim dış borç stokunun vadeye kalan ortalama süresi 9,4 yıl ile oldukça uzun bir süredir. Borçlanma sorunu devam eden AB ülkeleri ile kıyaslandığında, borçlanma göstergeleri açısından çok daha iyi konumda olan Türkiye'nin, önümüzdeki dönemlerde borçlanma spreadlerinde ve kredi notunda daha fazla iyileşme olması beklenmektedir.

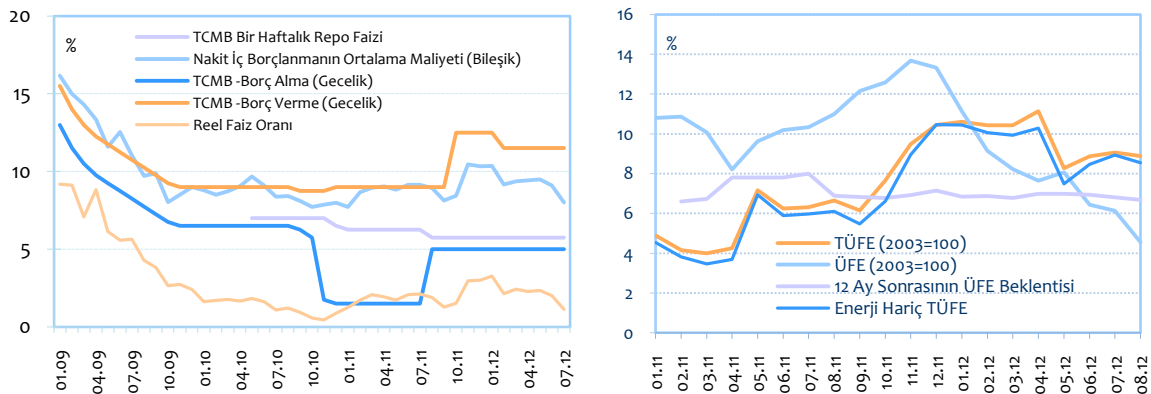
Grafik 1.2-5: Borçlanma Göstergelerinin Gelişimi

Kaynak: Hazine

Eylül 2012 itibarıyla, Merkez Bankası'nın temkinli ve esnek para politikası duruşu devam etmektedir. Hâlihazırda, uygulana gelen esnek politika yaklaşımlarının, kredi genişlemesi ve iç talep üzerinde etkili olduğu ve iç ve dış talep arasındaki dengelemenin sağlandığı görülmektedir. ABD'de ekonomik gelişmelerin yeni bir parasal genişleme ihtimalini ortaya çıkarmasıyla, gelişmekte olan ülkelere hızlı sermaye girişi olasılığı artmaktadır. Bu nedenle kısa vadeli faizlerde indirim ve zorunlu karşılıklarda sıkılaştırma olasılığı gözükmemektedir. Ayrıca, Avro Bölgesi sorunların artması durumunda faiz koridoru ve zorunlu karşılık politikalarının kullanılması veya toplam talebin öngörülenden hızlı artması halinde ise sıkılaştırıcı parasal ve makro politikalar, ilave politika seçenekleri olarak gündeme gelebilecektir. DİBS faiz oranları baz alınarak yapılan hesaplama¹ göre reel faiz oranının 2011 yılındaki hafif yükselişten ılımlı azalışa dönüşmesiyle, önümüzdeki dönemde büyümenin olumsuz etkilenmesi beklenmemektedir.

Grafik 1.2-6: Faiz Oranlarının ve Yıllık Enflasyonun Görünümü

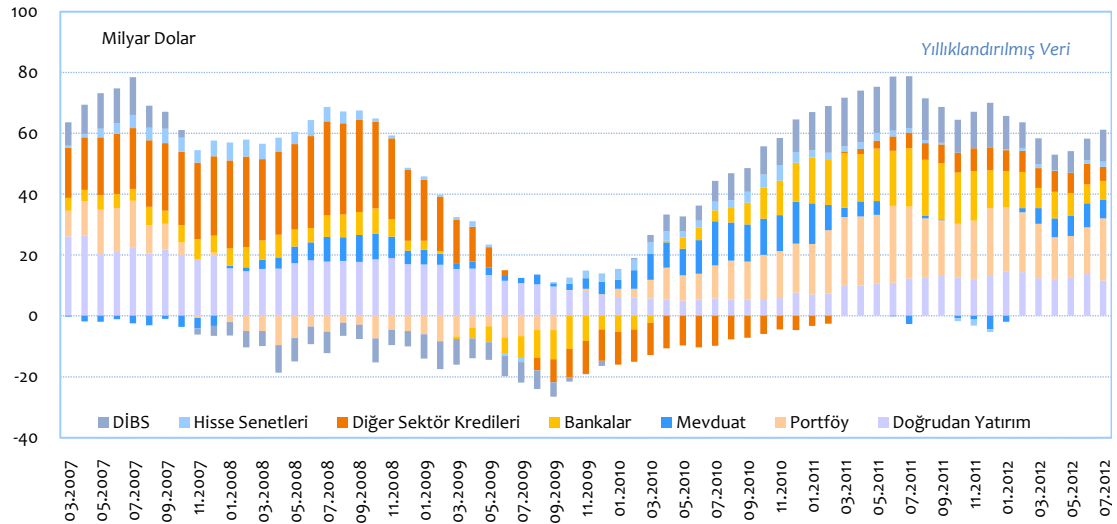
Kaynak: TCMB, TÜİK

¹ Hesaplama da kullanılan formül, reel faiz oranı= $\frac{(1+r)}{(1+i)-1}$ şeklinde olup, i beklenen enflasyonu ifade etmektedir.

İç talep ve büyüme gelişmelerine paralel olarak yıllık tüketici enflasyonu 2012 yılının ilk dört ayında yukarı yönlü olmuş, takip eden aylarda ise düşüş eğilimine girmiştir. Enerji fiyatları artış hızının Ağustos 2012 hariç görece yavaşlaması bu süreci desteklerken, gıda, hizmet ve temel mal fiyatlarındaki artış eğilimi, enflasyonun daha da aşağı yönlü olmasına engel olmaktadır. Küresel ekonomik gelişmeler, iç talep ve enflasyon görünümü birlikte dikkate alındığında, TCMB'nin önümüzdeki dönem faiz koridorunu kademeli olarak daraltması öngörülmektedir.

Son bir yıldır uygulanan politika bileşimleri sayesinde, dış ticaret dengesinde ve buna bağlı olarak cari açığa gözle görülür bir iyileşme yaşanmaktadır. Yeni dış ticaret pazarları sayesinde, küresel durgunluk riskine karşın 2012 yılının ikinci çeyreğinde ihracat performansı yükselmiş ve mal ile hizmet ithalatı ise hissedilir derecede azalmıştır. Altın hariç tutulduğunda ihracattaki performans ana eğilim olarak devam etmekle birlikte daha ılımlıdır. Ocak-Temmuz 2012 döneminde dış ticaret açığının yıllık bazda %20 azalması ve ihracatın ithalatı karşılama oranının %63,2'ye yükselmesiyle birlikte cari açığın hız kesmeye devam ettiği görülmektedir.

Grafik 1.2-7: Sermaye Hareketleri ve Dış Finansman Kaynakları

Kaynak: TCMB, TÜİK

Sermaye hareketleri incelendiğinde, dış finansman ihtiyacının büyük ölçüde doğrudan ve portföy yatırımlarıyla karşılandığı görülmektedir. 2012 yılının ilk yarısında doğrudan yatırımların yukarı yönlü olduğu ve finansman kalitesini artırdığı gözlenmektedir. Türkiye'de kamu kesiminin borçlanma sorununun olmaması DİBS yatırımlarına olan ilginin devam etmesini beraberinde getirmektedir. Hisse senedi yatırımları risk iştahına bağlı olarak daha dalgalı seyrederken, banka yükümlülükleri finansman ihtiyacını karşılamada önemli bir rol oynamaktadır. Cari açığın dizginlenmesiyle birlikte, bazı uluslararası kredi derecelendirme şirketlerinin Türkiye'nin kredi notunu yükseltmeleri ihtimali güçlenmektedir.

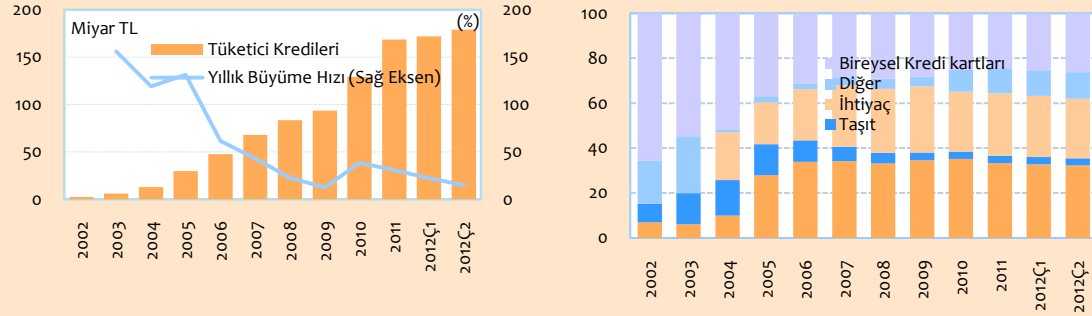
Gelişmiş ekonomilerde olabilecek bir parasal genişlemenin risk iştahını artırması ve başta Türkiye olmak üzere yükselen piyasalara olan sermaye girişlerini tetiklemesi beklenmektedir. Ancak, küresel düzeyde sermaye hareketlerinde görülebilecek akışkanlık uygulanmakta olan yerel politikalarla ve içsel büyüme dinamikleriyle aşılabilecek bir düzeydedir.

Türkiye'nin ülke derecelendirilmesinin daha yukarıya çıkması ve doğrudan yabancı yatırımların dış finansman araçları arasında daha fazla paya sahip olması için, iş ortamının daha fazla iyileşmesi ve hâlihazırda teşvik sistemleriyle zenginleştirilen iş yapma kolaylıklarının yatırımcılar tarafından değerlendirilmesinde yarar görülmektedir.

Kutu 1: Hanehalkı ve Şirketler Kesimi Gelişmeleri

Ekonomi genelinde tasarruf ve borçlanma eğiliminin izlenmesi açısından, hanehalkının finansal varlık ve yükümlülükleri önem taşımaktadır. Hanehalkı finansal yükümlülüklerinin temel bileşeni tüketici kredileridir. 2012'nin ilk ve ikinci çeyreklerinde, tüketici kredilerinin yıllık ve aylık büyüme eğiliminin hissedilir oranda hız kesmesiyle birlikte, hanehalklarının finansal yükümlülüklerinin artış hızı da yavaşlamıştır.

Grafik: Tüketici Kredilerinin Yıllık Büyüme Hızı ve Kompozisyonunun Gelişimi

Yeni teşvik politikalarının, yeni finansal ürün oluşumunu desteklemesi sebebiyle finansal varlık kompozisyonunda farklılaşmalar gözlenmektedir.

Tablo: Hanehalkı Finansal Varlık ve Yükümlülüklerinin Gelişimi

Milyar TL	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012Ç1	2012Ç2
Finansal Varlıklar	190,7	216,3	256	281,8	353,8	402,0	450,3	514,3	526,1	541,9
Birey. Emek. Fon.	0,3	1,2	2,8	4,6	6,0	9,1	12,0	14,3	15,8	17,2
Hisse Senedi	12,4	15,8	15,7	17,5	10,8	24,5	32,6	30,0	35,4	34,7
Özel Sektör Borçlanma Araçları	-	-	-	-	-	-	-	4,9	6,9	9,6
Kamu Borç. K. (DİBS+Eurobond)	41	33,3	27,7	19,2	19,7	13,0	8,4	10,3	10,1	7,4
Gerç. Kiş.Tas. Mv., Kt. Fn., Kıym .Mad. Dp.Hs.	124,6	150,2	188,8	221,1	278,4	307,7	352,1	405,4	409,2	421,1
Dolaşımdaki Para	12,4	18,2	24,4	25	29,3	34,3	45,2	49,4	48,7	51,9
Finansal Yükümlülükler	18,1	39	60,6	84,1	102,5	118,9	159,4	206,3	211,4	223,0
Tüketici Kred.	12,8	29,7	48	68,9	85,2	97,4	132,7	171,6	175,2	182,7
Kredi Kartı Borç Bakiyesi	4,4	7,5	10,7	12,6	14,7	19,1	23,2	29,6	31,0	34,7
Tüketici Finans. Şirketleri Kredileri	0,9	1,8	1,4	1,7	1,6	1,7	2,9	4,4	4,5	4,9
Bireysel Finansal Kiralama Borçları	-	-	0,5	0,9	1	0,7	0,6	0,6	0,7	0,7
Yükümlülükler/Varlıklar (%)	9,5	18,0	23,7	29,8	29,0	29,6	35,4	40,1	40,2	41,1
Yükümlülükler/GSYH (%)	3,2	6,0	8,0	10,0	10,8	12,5	14,5	15,9	v.y.	v.y.

2005 sonrası verileri bankalar, katılım bankaları ve tüketici finansman şirketlerince kullandırılan tüketici kredileri ile bu kredilere ilişkin tahsil gecikmiş alacakları, taksitli kredi kartı borç bakiyeleri ile tahsil gecikmiş kredi kartı alacaklarını içermektedir. Kredi tutarları, tahsil gecikmiş alacakları da içeren brüt rakamlardır. Kredi kartı borç bakiyesi, taksitli kredi kartı borç bakiyesi ile takipteki kredi kartı alacaklarından oluşmaktadır.

Kaynak: BDDK, SPK, EGM, TCMB, MKK

Finansal kesim dışındaki firmaların döviz varlık ve yükümlülükleri büyümeye devam etmiş ve 2011 yılsonu itibarıyla kısa vadeli net döviz pozisyonundaki açık, 15 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo: Finansal Kesim Dışındaki Şirketleri Döviz Varlık ve Yükümlülüklerinin Gelişimi

Milyar Dolar	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012Ç1
Varlıklar	30,2	37,7	45,4	62,7	76,1	80,5	83,1	84,2	80,0	78,0
Mevduat	20,0	24,6	30,9	45,4	54,8	60,4	57,3	62,2	58,0	55,8
Menkul Kıymetler	0,9	1,3	1,0	0,9	0,8	0,7	1,1	1,3	1,1	1,0
İhracat Alacakları	4,4	6,0	6,4	8,8	10,3	8,6	9,3	10,5	10,7	10,9
Yurt dışına Doğrudan Sermaye Yatırımları	4,9	5,8	7,1	7,5	10,2	10,8	15,3	10,2	10,3	10,3
Yükümlülükler	50,7	58,8	72,4	100,9	140,4	162,3	157,7	177,6	192,8	203,8
Nakdi Krediler	44,1	49,4	61,4	89,2	125,9	147,6	142,4	159,5	174,8	183,8
Yurt içinden Sağlanan Krediler	18,2	20,5	26,4	34,8	46,3	48,1	50,3	81,9	92,8	100,1
Kısa Vadeli Döviz Kredileri	0	0	0	0	14,4	15,9	14,3	17,9	19,3	19,1
Yurt dışından Sağlanan Krediler	26,0	28,9	35,0	54,4	79,6	99,6	92,1	77,6	82,0	83,7
Kısa Vadeli	1,6	1,2	1,1	1,1	0,7	1,2	0,7	1,0	1,3	1,5
İthalat Borçları	6,5	9,4	11,0	11,7	14,5	14,6	15,2	18,1	18,0	20,0
Döviz Net Pozisyonu	-20,5	-21,1	-27,0	-38,2	-64,3	-81,8	-74,6	-93,4	-112,8	-125,8
Kısa Vadeli Varlıklar	25,3	31,9	38,3	55,2	65,9	69,6	67,7	74,0	69,8	67,7
Kısa Vadeli Yükümlülükler	7,9	10,3	17,1	20,4	41,9	76,7	68,2	73,5	78,5	82,6
Kısa Vadeli Net Döviz Pozisyonu	17,4	21,6	21,2	34,8	24,1	-7,1	-0,5	0,5	-8,7	-14,9

Kaynak: TCMB

2 MAKRO İHTİYATLILIK ANALİZİ

2.1 Sağlık Göstergelerinin Gelişimi

Bankacılık sektörünün finansal sağlık göstergeleri; bankacılık faaliyetleri, sermaye yeterliliği, aktif kalitesi, gelir-gider ve kârlılık olmak üzere dört temel başlık altında incelenmiştir. Toplam aktiflerin %57,9'u kredilerden oluşmaktadır. Yıllık kredi büyüme oranı, bir önceki çeyreğe göre azalarak %18,8 olarak gerçekleşmiştir. Sektörün varlık kompozisyonu incelendiğinde, duran varlıkların, toplam varlıkların yalnızca %3,3'lük kısmını oluşturduğu, yüksek likiditeye sahip varlık yapısının, sektörün riskliliğini azalttığı görülmektedir. Sektör varlıklarının %87,5'i yabancı kaynakla finanse edilmektedir.

Tablo 2.1-1: Bankacılık Faaliyetlerine İlişkin Rasyoların Gelişimi

%	2006	2007	2008	2009	2010	2011	03.12	06.12
Krediler/Toplam Aktif	43,8	49,1	50,1	47,1	52,2	56,1	56,9	57,9
Yıllık Kredi Büyüme Oranı	40,0	30,4	28,6	6,8	33,9	29,9	23,9	18,8
Menkul Kıymetler/Toplam Aktif	31,8	28,3	26,5	31,5	28,6	23,4	23,2	22,3
Duran Değerler/Toplam Aktif	4,0	4,0	4,0	4,0	3,0	3,0	3,3	3,3
Özkaynaklar/Toplam Pasif	11,9	13	11,8	13,3	13,4	11,9	12,4	12,5
Mevduat/Toplam Pasif	61,6	61,4	62,1	61,7	61,3	57,1	56,7	56,4
Krediler/Mevduat	71,2	80	80,8	76,3	85,2	98,2	100,4	102,6
Yabancı Kaynaklar/Toplam Aktif	88,1	87	88,2	86,7	86,6	88,1	87,6	87,5
Yabancı Kaynaklar/Özkaynaklar	739	667	748	652	648,2	742	703,2	699,5
Likit ve Likite Yakın Aktif/Yabancı Kaynak	104,4	198,9	194,8	203,5	198,3	182,3	187,5	193,9
Likit ve Likite Yakın Aktif(YP)/Yabancı Kaynak(YP)	87,6	126,4	124,7	141,2	128,1	117,9	118,1	119,5
YP Krediler/Toplam Krediler	25,5	24	28,7	26,6	27	29,0	27,7	26,8
YP Mevduat/Toplam Mevduat	39,4	35,4	35,3	33,7	29,7	33,9	34,5	34,8
YP Aktifler/Toplam Aktifler	33,1	28,3	30,3	26,7	25,6	30,3	28,9	29,1
Bilanço Dışı İşlemler/Toplam Aktifler	55,5	66,3	65	69,5	103,1	134,9	139,1	138,8
Türev İşlemler/Bilanço Dışı İşlemler	38,6	41,6	41,2	43,3	37,6	35,0	42,8	43,8

Likit ve likite yakın aktiflerin yabancı kaynaklara oranının %100 ve üzerinde olması, likidite riski açısından olumlu değerlendirilmektedir. Söz konusu oran, yılın ikinci çeyreğinde %193,9 seviyesine yükselmiştir. Sektörün kısa vadeli yabancı kaynakları dahil olmak üzere, tüm yabancı kaynaklarını geri ödeme gücü oldukça yüksektir. Likit ve likite yakın yabancı para varlıkların, yabancı para cinsinden borçlara oranı da bir miktar yükselerek %119,5 olarak gerçekleşmiştir. Sektör, yabancı para yükümlülüklerin geri ödenmesinde de güçlü bir pozisyonda bulunmaktadır. Bilanço dışı işlemlerin bilançoya oranındaki artış yılın ikinci çeyreğinde kısmen azalmıştır. Bilanço dışı işlemler toplamı, bilançonun 1,4 katı kadardır.

Sermaye yeterliliğine ilişkin rasyolar incelendiğinde, sermaye yeterlilik rasyosunun, hedef rasyonun üzerinde olduğu ve yılın ikinci çeyreğinde, ilk çeyreğe paralel bir seyir izlediği gözlenmektedir. Sektörün özkaynaklarının %89,1'i ana sermayeden oluşması, güçlü sermaye yapısına işaret etmektedir. Ana sermayenin risk ağırlıklı varlıklara oranına eşit olan tier 1 rasyosu, Türk bankacılık sektöründe %14,7 düzeyinde olup, uluslararası standartların oldukça üzerindedir. Sektörün yüksek kaliteli sermaye yapısı finansal veya makroekonomi kaynaklı muhtemel dalgalanmalara karşı sektör için koruyucu gösterge niteliğindedir. Risk ağırlıklı varlıkların, toplam varlıklara oranı %59,8 düzeyindedir. Yabancı para net genel pozisyonu/özkaynak rasyosunun yılın ikinci çeyreğinde bir miktar düşerek %0,2 düzeyine geldiği görülmektedir.

Tablo 2.1-2: Sermaye Yeterliliğine İlişkin Rasyoların Gelişimi

%	2006	2007	2008	2009	2010	2011	03.12	06.12
Sermaye Yeterliliği Rasyosu	21,9	18,9	18,0	20,6	19,0	16,5	16,6	16,5
Ana Sermaye/Risk Ağırlıklı Varlıklar (Net)	21,3	18,3	17,2	18,6	17,0	14,9	14,9	14,7
Ana Sermaye / Özkaynaklar	96,9	96,2	95,6	90,5	89,9	90,7	89,8	89,1
Serbest Özkaynak/Toplam Özkaynaklar	66,0	69,4	69,1	71,8	74,2	74,0	73,8	74,1
Risk Ağırlıklı Aktifler/Aktifler	45,4	50,5	51,0	47,1	51,4	57,2	58,7	59,8
Aktifler/Özkaynaklar	839,3	766,8	847,6	752,1	748,2	841,8	803,2	799,5
Takipteki Alacaklar (Net)/Özkaynaklar	1,5	1,8	3,3	3,2	2,4	2,7	2,6	2,7
Yab. Para Net Genel Poz./Özkaynaklar	0,3	0,3	-0,1	0,5	0,1	0,4	0,5	0,2

Aktif kalitesine ilişkin en temel gösterge olan takibe dönüşüm oranı, küresel krizin etkilerinin azalmasıyla birlikte, 2009 yılından itibaren azalma eğilimine girmiştir. Takibe dönüşüm oranının kısa vadede %2,5; orta vadede %1,5-2; uzun vadede %0,8-1 aralığına inmesi sektörün finansal yapısını olumlu yönde etkileyecektir. Sektörün takipteki alacaklarının %78,8'i karşılıklılandırılmıştır. TGA karşılığı/Takipteki alacaklar rasyosu, zarar niteliğindeki kredilerin azalması sebebiyle düşme eğilimi göstermektedir.

Tablo 2.1-3: Aktif Kalitesine İlişkin Rasyoların Gelişimi

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	03.12	06.12
Takipteki Alacaklar (Brüt)/Krediler	3,80	3,48	3,68	5,27	3,66	2,70	2,74	2,66
TGA Karşılığı/Takipteki Alacaklar	89,7	86,8	79,8	83,6	83,8	81,4	79,5	78,8
1 milyon TL'den Büyük Nakdi Kredi/Kredi	40,8	39,2	44,6	45,8	47,8	47,4	47,0	47,1
(Bireysel Krediler+Kredi Kartları)/Krediler	31,8	33,3	32,0	33,3	33,1	33,2	33,4	33,5
Konut Kredileri/Nakdi Krediler	10,2	11,0	10,3	11,0	11,2	10,6	10,5	10,3
Teminatsız TGA/TGA	41,5	42,7	44,4	49,3	48,7	48,9	48,2	46,8

Büyük tutarlı krediler yarattıkları yoğunlaşma riski dolayısıyla, geri ödenmemeleri durumunda aktif kalitesinde büyük bozulmalar yaratma potansiyeline sahip kredilerdir. Söz konusu kredilerin toplam krediler içindeki payının artması, riskliliği artıran bir husus olarak ortaya çıkmaktadır. Sektörün 1 milyon TL'den büyük tutarlı kredilerinin toplam kredilere oranı, 2012 yılı ikinci çeyreğinde %47,1 düzeyindedir.

Bireysel krediler ve kredi kartları toplamının kredilere oranı, yılın ikinci çeyreğinde %33,5 düzeyindedir. Söz konusu krediler, kredi riski yoğunlaşmasını azalttığından, sektörün aktif kalitesi için olumlu olarak değerlendirilirken, aynı zamanda hanehalkı borçluluğuna ilişkin bir gösterge olması dolayısıyla; bu kredilerin sınırlı artış göstermesi, hanehalkı riskliliği bakımından olumlu değerlendirilmektedir. Nitekim Haziran 2011'de BDDK tarafından, hanehalkı borçlanma oranını sınırlandırmak amacıyla, taşıt ve konut kredisi dışındaki tüketici kredileri için genel karşılık oranlarının artırılmasına ve bunların kalan vadelerine göre risk ağırlığına tabi tutulmasına ilişkin düzenleme değişiklikleri hayata geçirilmiştir.

Konut kredileri, uzun vadeli krediler olup, faiz oranlarındaki değişmelere duyarlılıkları görece düşüktür. Ayrıca teminat yapılarından dolayı, konut fiyatlarındaki değişiklikler karşısında kırılganlıkları yüksektir. Bu nedenlerle, söz konusu kredilerin toplam krediler içindeki payında meydana gelen yüksek artışlar, yakından izlenmesi gereken bir husus olarak algılanmaktadır. Söz konusu oran, Haziran 2012 itibarıyla, Türk bankacılık sektöründe, %10,3 düzeyinde olup, sektör için bir risk unsuru yaratmadığı düşünülmektedir.

Gelir-gider ve kârlılık rasyoları incelendiğinde, sektörün kârlılığı faaliyetlerin idamesinde yeterli düzeyde bulunmakla beraber; varlıkların gelir yaratma oranları ve kârlılık oranlarının genel itibarıyla 2008 yılından itibaren azalma eğilimi gösterdiği, 2012 ilk çeyreğinden başlayarak ise kısmi iyileşmeler olduğu gözlenmektedir. Yılın ikinci çeyreğinde, gelirlerin ortalama aktiflere oranı önceki yılın aynı dönemine göre 0,3 puanlık bir artış göstermiştir. Net faiz gelirlerinin ortalama aktiflere oranını ifade eden net faiz marjında, geçen yılın aynı dönemine göre 0,2 puanlık bir artış meydana gelmiştir. Sektörün faiz gelirlerinin faiz giderlerini karşılama oranı yüksek düzeydedir. Nitekim faiz gelirleri faiz giderlerinin 1,81 katı kadardır. Faiz dışı gelirlerin faiz dışı giderlere oranının, %100'ün altında olması olumsuz değerlendirilebilmektedir. Sektörün faiz dışı gelirler/faiz dışı giderler rasyosunun 2011 yılının ikinci çeyreğinde %70,1 iken, söz konusu oran 2012 yılının aynı döneminde %57,6'ya gerilemiştir. Bu durum, kârlılığı olumsuz etkileyen faktörlerden biri olup, faiz dışı gelir-faiz dışı gider pozisyonunda denge sağlanmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Rekabet ortamında kârlılığını sürdürülebilmesi için dağıtım kanallarının geliştirilmesi, müşteri odaklı bakış açısının iyileştirilmesinde fayda bulunmaktadır. Kârlılık rasyolarına ilişkin ayrıntılı değerlendirme için Raporun 5. bölümüne bakılabilir.

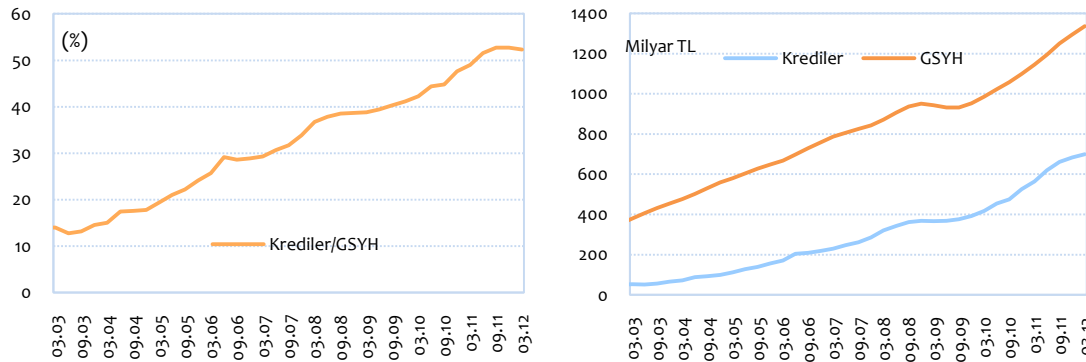
Tablo 2.1-4: Gelir-Gider ve Kârlılık Rasyolarının Gelişimi

	2006	2007	2008	2009	2010	06.11	2011	03.12	06.12
Gelirler / Ortalama Aktifler	15,5	16,4	15,9	13,8	11,3	5,3	10,1	2,9	5,6
Kredilerden Al.Faizler /Ortalama Nakdi Krediler	15,1	16,1	15,8	14,4	10,7	5,0	9,7	2,9	5,7
Menkul Değ.Al.Faizler / Ortalama MDP	14,0	14,8	15,7	12,3	9,5	4,4	9,2	2,7	5,2
Mevduata Ver.Faizler / Ortalama Mevduat	10,0	10,8	11,0	7,4	5,7	2,8	5,7	1,7	3,3
Net Faiz Marjı	4,7	4,9	4,8	5,4	4,3	1,8	3,5	1,02	2,01
Spread	4,6	4,5	4,6	5,3	4,1	1,8	2,6	1,04	1,99
Faiz Gelirleri / Gelirler	78,0	78,0	80,0	78,0	74,0	74,4	75,0	79,9	79,8
Faiz Giderleri / Giderler	57,0	59,0	58,0	49,0	47,0	50,5	50,0	54,5	53,4
Operasyon Giderleri / Giderler	24,5	23,0	22,3	24,6	30,4	29,5	28,5	25,2	25,9
Personel Giderleri/Giderler	11,1	10,9	10,9	12,1	14,6	14,6	13,7	11,9	12,1
Faiz Gelirleri / Faiz Giderleri	161,0	159,0	157,0	196,0	200,0	182,3	180,0	179,5	181,3
Faiz dışı Gelirler / Faiz dışı Giderler	63,9	67,4	66,2	64,0	67,9	70,1	63,1	59,2	57,6
Giderler / Gelirler	83,8	83,1	87,0	81,0	78,2	80,8	82,7	81,8	82,3
Ücret, Kom. ve Bank. Hiz. Gel. / Gelirler	11,7	11,5	12,1	13,0	14,2	15,3	14,9	13,0	13,5
Vergi Sonrası Aktif Kârlılığı (ROA)	2,5	2,8	2,0	2,6	2,5	2,0	1,7	1,7	1,7
Vergi Sonrası Özkaynak Kârlılığı (ROE)	20,0	21,7	16,8	20,2	18,1	15,4	14,3	14,2	14,3

Operasyon Giderleri: Personel Giderleri + Kıdem Tazminatı Karşılık Gideri + Diğer İşletme Giderleri + Amortisman Giderleri

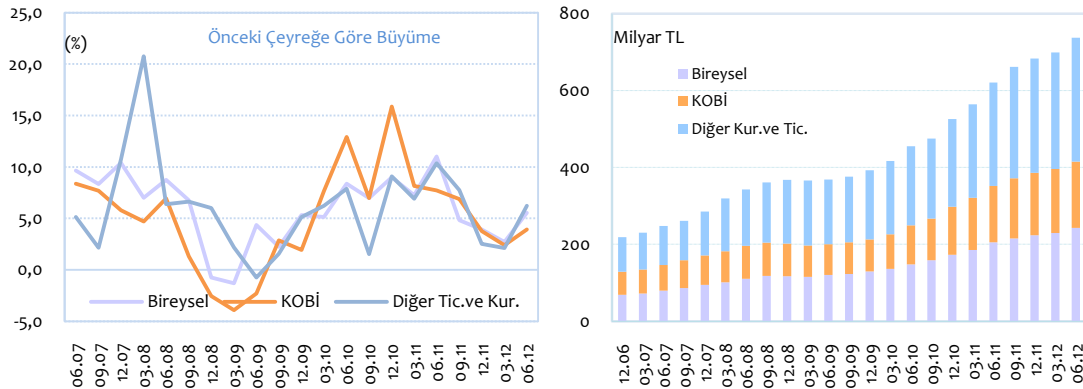
2.2 Kredi Büyümesi

Hızlı kredi büyümesi, finansal istikrarın bozulmasına yol açabilecek bir etken olarak otoriteler tarafından yakından takip edilmektedir. Sürdürülebilir finansal istikrarın ve ekonomik büyümenin tesis edilmesi açısından, Türk bankacılık sektörü tarafından kullanılan kredi tutarının gelişimi önem arz etmektedir. Bu çerçevede, kredilerin gelişimini ekonomik büyüme ile ilişkilendirmek daha sağlıklı bir analiz imkanı tanımaktadır. Son 10 yıla bakıldığında, kredi tutarının GSYH'ye oranının önemli ölçüde arttığı görülmektedir. 2002 yılına kıyasla yaklaşık dört kat artış gösteren söz konusu oran, kredi büyüme hızındaki yavaşlamaya paralel olarak son iki çeyrekte yatay seyir izlemiştir.

Grafik 2.2-1: Krediler ve Ekonomik Büyümenin Gelişimi

Kredilerin çeyrek dönemler itibarıyla büyümesi incelendiğinde, TCMB ve BDDK tarafından alınan önlemlerin de etkisiyle 2011 yılının ikinci çeyreğinden sonraki üç çeyreklik dönemde kredi büyüme hızının azaldığı görülmektedir. 2012 yılı ikinci çeyreğinde ise kredi büyüme hızı bir önceki döneme göre artmıştır. Söz konusu dönemde, bireysel krediler %5,5, KOBİ kredileri %3,9, diğer ticari krediler ise %6,2 oranında büyürken toplam kredi büyümesi %5,4 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 2.2-2: Kredilerin Görünümü

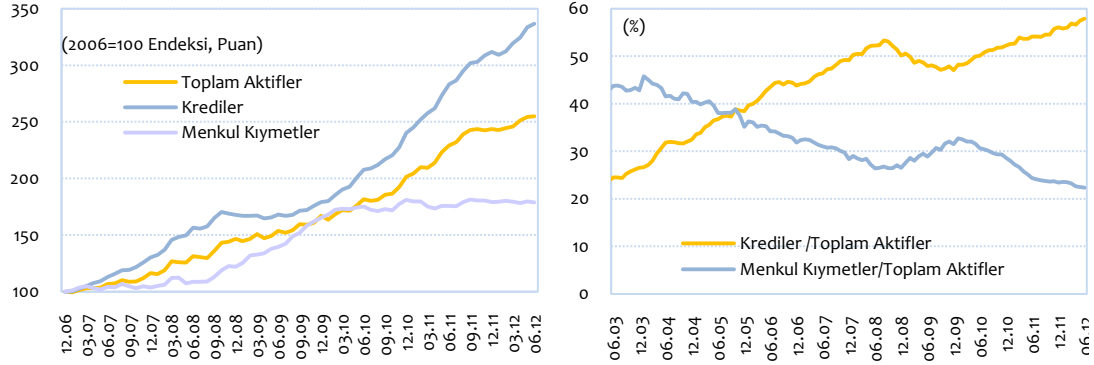
Kredi portföyünde gözlenen büyümenin enflasyon ve kur etkisinden arındırılması, kredi artışının ekonomiyle ilişkisinin daha sağlıklı bir şekilde incelenmesine imkan vermektedir. Bu çerçevede, kredilerin reel bazda büyümesi analiz edildiğinde, 2012 yılı ikinci çeyreğinde yıllık olarak kredilerin %9,1 oranında büyüdüğü görülmektedir. Söz konusu oran, küresel krizin etkilerinin en fazla hissedildiği 2009 yılı haricinde son 10 yıldaki en düşük büyüme oranıdır. Haziran 2012 itibarıyla kredilerdeki yıllık nominal artış %18,8 iken, TL'nin ABD doları karşısında son bir yılda %11,4 oranında değer kaybetmesi nedeniyle kur etkisinin arındırıldığı dolar bazlı yıllık artış %6,7 olmuştur.

Tablo 2.2-1: Kredilerde Büyümenin Gelişimi

(%)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Mar.12	Haz.12
Nominal Yıllık Artış											
Bireysel Krediler	94,4	105,9	76,6	47,9	37,5	23,3	10,9	32,9	29,7	24,2	18,1
KOBİ Kredileri					28,4	10,6	-1,6	50,7	29,2	22,3	18,0
Diğer Tic. Krediler	26,0	36,6	50,5	-17,7	26,4	45,2	8,3	26,9	30,4	24,5	19,8
Toplam	35,2	50,0	57,4	40,0	30,4	28,6	6,9	33,9	29,9	23,9	18,8
TÜFE'ye göre Yıllık Reel Artış											
Bireysel Krediler	64,2	88,4	64,0	34,9	26,8	12,0	4,1	24,9	17,4	12,5	8,5
KOBİ Kredileri					18,4	0,4	-7,6	41,6	17,0	10,8	8,4
Diğer Tic. Krediler	6,4	24,9	39,7	-24,9	16,6	31,9	1,6	19,3	18,0	12,8	10,1
Toplam	14,2	37,2	46,2	27,7	20,3	16,8	0,3	25,9	17,6	12,2	9,1
ABD Doları Bazlı Yıllık Artış											
Bireysel Krediler	128,8	115,6	75,7	41,2	66,3	-6,3	14,0	29,0	5,9	7,7	6,0
KOBİ Kredileri					55,3	-16,0	1,2	46,3	5,5	6,0	5,9
Diğer Tic. Krediler	48,2	43,0	49,6	-21,5	52,9	10,3	11,3	23,2	6,4	7,9	7,6
Toplam	59,1	57,0	56,6	33,6	57,8	-2,3	9,8	30,0	6,0	7,4	6,7

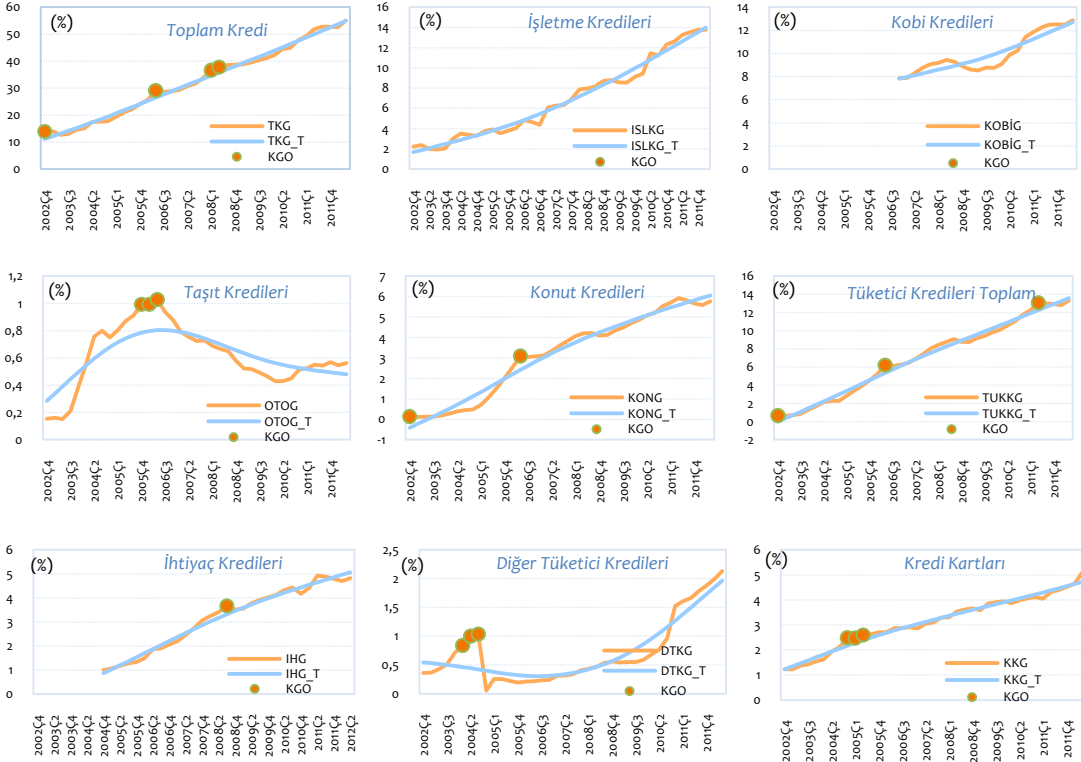
Bankacılık sektörünün toplam aktifleri içinde kredilerin payı, Haziran 2012 itibarıyla %57,9'a ulaşmıştır. Küresel krizin reel ekonomiye ve kredi talebine olan olumsuz etkisi nedeniyle, 2008 yılı son çeyreği ve 2009 yılında kredi miktarı yatay seyrederken menkul kıymet miktarı artmış, dolayısıyla kredilerin bilanço payı azalmıştır. Bu dönemin öncesinde ve sonrasında ise, kredilerin toplam aktiflere oranının artış trendi sergilediği ve aktif büyümesinin kredilerle sağlandığı görülmektedir. Menkul kıymetlerin toplam aktifler içindeki payı, Haziran 2012 itibarıyla %22,3 seviyesindedir. Söz konusu payın azalış eğiliminde olması, bankaların faaliyet biçimlerindeki değişimi de yansıtmaktadır.

Grafik 2.2-3: Kredilerin Bankacılık Sektörü Aktiflerine Göre Gelişim Hızı

Kredi genişlemesinin risk arz edebilecek bir ölçüde gelişmeye işaret edip etmediğini değerlendirmek amacıyla kredi türleri bazında kredi büyümesi incelenmiştir. Kredi genişlemesinin risklilik düzeyi, dönemsel veriler üzerinden, Kredi/GSYH oranının; trend değerinden sapmasının 1,5 standart sapmasını aşması ve söz konusu oranın yıllık büyüme hızının %10'u geçmesinin bir arada olması eşik değer alınarak değerlendirilmektedir. Aşağıdaki grafiklerde, turuncu çizgi ilgili kaleme ait Kredi/GSYH oranını, açık mavi çizgi ilgili oranın trendini, noktalar ise tanıma uyan kredi genişlemesi dönemlerini göstermektedir. 2012 yılı ikinci çeyreğinde, kredi türlerinin tamamının söz konusu eşik değerlerin altında yer aldığı görülmektedir.

Grafik 2.2-4: Kredi Genişlemesi Tanımına Uyan Dönemler

3 FİNANSAL SEKTÖRÜN GENEL GÖRÜNÜMÜ

3.1 Finansal Sektörün Organik Gelişimi

Finansal sektör, 2012 yılının ikinci çeyreği itibarıyla organik büyümesini genel olarak sürdürmüştür. Bankaların yurt içi şube sayısının artış hızı, ilk çeyreğe göre %2,1 düzeyinde gerçekleşmiştir. 2011 yılı son çeyrek ile 2012 yılı ilk çeyreğinde değişim göstermeyen yurt dışı banka şube sayısı, ikinci çeyrekte 1 adet artış göstermiştir. Teknolojik gelişmelere uyumlu olarak finansal hizmetlerin elektronik olarak yatırımcılara sunulması, online bankacılık şube sayısının artışını desteklemiştir. Kuruluş sayısı olarak az olmasına rağmen şube sayısı ile geniş bir yapıya sahip olan banka dışı finansal kuruluşların şube sayısı, faktoring şirketlerinde 4 adet artış gösterirken finansal kiralama şirketlerinde değişim göstermemiştir. Temsilcilik sayısı ise, önceki döneme göre azalış göstermiştir.

Tablo 3.1-1: Finansal Kuruluşlarda Şubeleşmenin Görünümü

Şube Sayıları	Adet							Bir Önceki Döneme Göre Δ (Adet)					
	2010	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12
Banka Şubeleri	10.078	10.222	10.363	10.513	10.529	10.591	10.720	144	141	150	16	62	129
Yurt içi	10.000	10.140	10.281	10.427	10.440	10.502	10.630	140	141	146	13	62	128
Yurt dışı	66	70	70	74	77	77	78	4	0	4	3	0	1
Off-Shore	12	12	12	12	12	12	12	0	0	0	0	0	0
Online Banka Şub.	9.601	10.111	10.251	10.400	10.414	10.475	10.605	510	140	149	14	61	130
Faktoring Şubeleri	203	213	232	252	243	236	229	10	19	20	-9	-7	-7
Şube	28	29	33	34	25	28	32	1	4	1	-9	3	4
Temsilcilik	175	184	199	218	218	208	197	9	15	19	0	-10	-11
Finansal Kiralama	85	84	85	85	89	94	93	-1	1	0	4	5	-1
Şube	16	16	17	17	17	18	18	0	1	0	0	1	0
Temsilcilik	69	68	68	68	72	76	75	-1	0	0	4	4	-1
Tüketici Finansman Ş.	1	1	2	3	3	3	3	0	1	1	0	0	0

Kaynak: BDDK,

2012 yılının ikinci çeyreğinde, finansal kurumların kullandığı alternatif dağıtım kanalları, teknolojik gelişmelere paralel olarak artış göstermeye devam etmiştir. ATM sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre %2,3 oranında artış göstermiştir. Operatörler tarafından uygulamaya geçirilen çözümlerin finans sektörüyle uyumlaştırılması mobil bankacılık üzerinden yapılan işlem hacminin büyümesini hızlandırmıştır. Finansal sektörün teknolojik altyapı sorunlarını gidererek online uygulamalarını yenilemeye devam etmesi internet üzerinden gerçekleştirilen finansal işlemlerin artmasına olumlu katkıda bulunmaktadır. TSPAKB tarafından yayımlanan ve yatırımcıların yatırım davranışlarının izlenmesinde önemli bir veri olduğu düşünülen kaldıraçlı işlemlerin sayısı %23,9 azalış gösterirken işlem hacmi %80,7 oranında artış göstermiştir.

Tablo 3.1-2: Alternatif Dağıtım Kanallarının Gelişimi

	İşlem Adedi (Milyon)							İşlem Hacmi (Milyar)						
	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Δ %	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Δ %
ATM Sayısı (Bin)	28,3	29,3	30,3	31,7	32,1	32,8	2,3	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.
Çağrı M.Fin.İşlemler	1,8	2,0	2,1	2,0	1,7	1,6	-0,7	7,2	9,6	12,6	13,9	5,5	4,3	-21,6
Bankalar ⁽¹⁾	1,6	1,7	1,7	1,5	1,6	1,6	5,6	4,3	4,0	4,4	3,9	4,1	4,3	5,9
Aracı Kurumlar	0,2	0,3	0,4	0,5	0,1	v.y.	-80,0	2,9	5,6	8,2	10,0	1,4	v.y.	-85,7
İnternet Fin. İşlem.	106,6	125,0	143,1	166,8	120,7	105,2	-12,9	470,7	576,4	682,4	825,7	691,2	418,3	-39,5
Bankalar	89,5	91,2	94,2	101,9	105,8	105,2	-0,6	361,7	370,9	406,5	411,9	406,4	418,3	2,9
EFT	21,5	22,7	23,0	24,8	26,3	26,7	1,5	116,8	115,2	125,6	136,7	131,8	131,8	0,0
Havale	18,3	19,1	19,1	21,6	21,9	22,3	1,8	112,4	122,8	131,0	134,9	137,8	144,1	4,6
Döviz Transferleri	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	16,9	0,9	3,7	4,0	6,3	5,4	5,6	4,0
Ödemeler	28,6	27,8	29,1	33,3	34,3	32,3	-5,8	11,5	11,7	13,7	14,2	13,6	14,0	3,2
Yatırım İşlemleri	11,0	11,4	12,4	11,4	11,6	11,5	0,0	92,6	87,5	98,2	89,9	85,5	84,2	-1,5
Kredi Kartı İşlem.	8,2	8,2	8,7	9,1	9,5	9,5	0,3	6,4	6,6	7,6	8,0	8,3	8,9	7,4
Diğer Fin.İşlemler	1,8	2,0	2,0	1,7	2,2	2,7	22,4	21,2	23,5	26,5	21,9	24,0	29,6	23,3
Aracı Kurumlar	17,1	33,9	48,9	65,0	14,8	v.y.	-77,2	109,0	205,5	275,9	413,9	484,8	v.y.	-31,2
Hisse Senedi	15,1	30,0	42,8	55,0	12,5	v.y.	-77,3	109,0	205,5	275,9	343,3	79,7	v.y.	-76,8
Keşin Alım-Satım	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	v.y.	-74,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	v.y.	-88,9
Vadeli İşlem	1,8	3,2	5,2	8,4	1,7	v.y.	-80,1	79,5	146,5	217,7	284,0	76,8	v.y.	-73,0
Varant	0,2	0,6	0,9	1,1	0,3	v.y.	-73,6	0,5	1,0	1,4	2,1	0,8	v.y.	-62,6
Kaldıraçlı İşlemler	v.y.	v.y.	v.y.	0,5	0,4	v.y.	-23,9	v.y.	v.y.	v.y.	70,6	127,6	v.y.	80,7
Mobil B.Fin.İşlem.	1,2	1,4	1,6	2,6	3,0	3,6	21,0	1,9	2,4	2,8	4,1	4,8	6,1	29,0

Kaynak: BDDK, TSPAKB, HM, TSRSB ⁽¹⁾ Bildirimde bulunan banka sayısı dönemler arasında farklılık göstermektedir.

Bankacılık sektöründe yeni açılan 128 yurt içi şubenin, personel sayısını 2.404 kişi artırdığı görülmüştür. Yurt dışı şube sayısının 1 adet artışıyla birlikte, personel sayısı 25 kişi artmıştır. Bankacılık dışı finansal kurumlar yılın ilk çeyreğinde personel sayısını 142 kişi artırmıştır.

Tablo 3.1-3: Finansal Kuruluşların İstihdama Katkısı

Personel Sayıları	Adet							Bir Önceki Döneme Göre Δ (Adet)						
	2010	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12	
Banka	191.180	192.855	194.619	194.739	195.271	195.547	197.976	1.675	1.764	120	532	276	2.429	
Yurt içi	190.586	192.248	193.979	194.106	194.617	194.900	197.304	1.662	1.731	127	511	283	2.404	
Yurt dışı	594	607	640	633	654	647	672	13	33	-7	21	-7	25	
Faktoring	3.557	3.678	3.763	3.912	3.819	3.883	3.987	121	85	149	-93	64	104	
Finansal Kiralama	1.286	1.280	1.281	1.282	1.217	1.238	1.251	-6	1	1	-65	21	13	
Tüketici Finansmanı	562	567	561	578	595	615	640	5	-6	17	17	20	25	
Sigorta Şirketleri	16.060	v.y.	v.y.	v.y.	16.788	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	
Acente	30.163	v.y.	v.y.	v.y.	31.898	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	
Yetkili Müesseler	3.142	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	
Aracı Kurumlar	4.948	5.038	5.085	5.092	5.100	v.y.	v.y.	90	47	7	8	v.y.	v.y.	
Toplam	251.492	203.418	205.309	205.603	254.688	201.283	203.854	1.291	1.891	294	399	381	2.571	

Kaynak: BDDK, TSPAKB, HM, TSRSB

3.2 Finansal Ürünlere/Hizmetlere İlişkin Müşteri Görünümü

Finansal sektörün sayıca en önemli müşteri kitlesini sırasıyla banka kartı müşterileri, mudiler, kredi ve kredi kartı müşterileri oluşturmaktadır. Haziran 2012 döneminde, Mart 2012'ye göre en büyük artış ise %5,8 bireysel emeklilik sistemi katılımcılarında gerçekleşmiştir. Bu gelişmede, ilki 2011 yılı Mayıs ayında düzenlenen ve Hazine Müsteşarlığı tarafından ilan edilen "Sigorta Haftası"nın önemli bir rol oynadığı düşünülmektedir. Nitekim 2011 yılında düzenlenen etkinlik sonrası döneme göre karşılaştırıldığında BES katılımcı sayısının %21,2 arttığı görülmüştür. Otoriteler tarafından finansal okuryazarlığın artırılmasına yönelik faaliyetlerin hız kazanmasıyla yatırımcı ve müşteri sayısının artacağı öngörülmektedir. Hisse senedi yatırımcı sayısında gerçekleşen %0,3'lük artış yerli ve yabancı yatırımcı sayısının artmasından kaynaklanmıştır. Aynı dönemde tüzel kimliğe sahip yatırımcı sayısının %15,5 oranında artması kurumsal yatırımcıların hisse senedi piyasasına yöneldiğini göstermiştir.

Tablo 3.2-1: Finansal Ürünlere/Hizmetlere Göre Müşterilerin Değişimi

	Adet (Bin)							Önceki Döneme Göre Δ (%)					
	2010	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12
Mudi Sayısı	49.365	51.294	50.822	52.187	51.874	52.444	51.590	3,9	-0,9	2,7	-0,6	1,1	-1,6
Mevduat Ban.	47.252	49.072	48.521	49.806	49.393	49.923	48.875	3,9	-1,1	2,6	-0,8	1,1	-2,1
Katılım Ban.	2.113	2.223	2.301	2.381	2.481	2.521	2.715	5,2	3,5	3,5	4,2	1,6	7,7
Kredi Müşterisi	41.496	42.278	43.518	44.988	46.109	46.595	47.507	1,9	2,9	3,4	2,5	1,1	2,0
Kredi Kartı Müş.	27.787	27.927	28.461	29.082	29.769	30.579	31.317	0,5	1,9	2,2	2,4	2,7	2,4
Banka Kartı Müş.	56.456	58.827	61.791	64.011	66.573	68.448	69.890	4,2	5	3,6	4	2,8	2,1
Faktoring Müş.	57	62	66	68	66	68	69	8,1	7,8	1,8	-1,6	2,4	1,9
Finansal K. Müş.	50	47	46	44	43	44	43	-6,1	-1,6	-3,8	-2,9	0,9	-2,4
Tüketici F. Müş.	262	273	292	312	328	336	350	4,1	7,1	6,7	5,3	2,4	3,9
Sigorta Kat.Sayısı	42.424	v.y.	v.y.	v.y.	49.921	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.
Hayat Dışı	37.147	v.y.	v.y.	v.y.	42.041	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.
Hayat	2.996	v.y.	v.y.	v.y.	5.230	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.
BES	2.281	2.379	2.494	2.584	2.642	2.726	2.884	4,3	4,8	3,6	2,2	3,2	5,8
HS Yatırımcısı	1.043	v.y.	v.y.	1.097	1.098	1.091	1.094	v.y.	v.y.	v.y.	0,1	-0,8	0,3
YF Yatırımcısı	3.248	3.441	3.537	3.519	3.286	v.y.	v.y.	5,9	2,8	-0,5	-6,6	v.y.	v.y.
Emek.YF Yatırım.	5.014	5.240	6.618	6.771	6.570	v.y.	v.y.	4,5	26,3	2,3	-3	v.y.	v.y.

Kaynak: BDDK, SPK, TSPAKB, EGM, TSB, MKK.

Kartlı ödeme sistemlerindeki kart sayıları bir önceki döneme göre artarak devam etmiştir. Haziran 2012 döneminde kredi kartı sayısı %1,9 banka kartı sayısı ise %2,3 artış göstermiştir. Kredi kartı başına işlem sayısı 4,1 adet, işlem tutarı 582,67 TL; banka kartı başına işlem sayısı 1,26 adet, işlem tutarı 306,68 TL olarak gerçekleşmiştir. Yurt içi kredi kartı kullanımının %96,4'ü alışveriş, %3,6'sı nakit çekme, banka kartlarının ise %31,6'sı alışveriş, %68,4'ü nakit çekme amacıyla kullanıldığı görülmüştür. Banka kartlarının alışveriş amacıyla kullanımı bir önceki döneme göre artış göstermiştir.

Tablo 3.2-2: Kartlı Ödeme Sistemlerindeki Gelişim

	Adet (Bin)						Bir Önceki Yıla Göre Δ (%)					
	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12
Kredi Kartı Sayısı	47.855	49.133	50.139	51.361	52.181	53.163	1,9	2,7	2,0	2,4	1,6	1,9
Visa	v.y.	v.y.	v.y.	29.478	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.
MasterCard	v.y.	v.y.	v.y.	21.370	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.
Diğer	v.y.	v.y.	v.y.	513	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.
Banka Kartı Sayısı	72.392	75.623	78.059	81.880	85.274	87.212	3,5	4,5	3,2	4,9	4,1	2,3
Electron	v.y.	v.y.	v.y.	48.938	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.
Plus	v.y.	v.y.	v.y.	31.672	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.
Özel Logolu	v.y.	v.y.	v.y.	1.270	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.
Sanal Kart Sayısı	v.y.	v.y.	v.y.	5.445	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.	v.y.
POS Cihazı Sayısı	2.243	2.343	2.385	2.405	2.423	2.509	3,1	4,5	1,8	0,8	0,7	3,6

Kaynak: BDDK, BKM.

3.3 Finansal Sektörün Temel Büyüklüklerinin Gelişimi

Finansal sektörün aktif büyümesinin 2012 ikinci çeyrekte devam ettiği görülmektedir. Ancak bu dönemde borsaların büyümeye etkisi negatif yönlü olmuştur. Avro Bölgesindeki belirsizlik nedeniyle küresel piyasalarda devam eden oynaklık, borsaların dönemsel olarak negatif yönlü büyüme sergileyeceğini göstermektedir. İMKB kapitalizasyon değeri nominal olarak %0,3 oranında gerilediği görülmüştür. Finansal sektör içinde en büyük büyüme oranı %8,6 ile faktoring şirketlerinde gerçekleşmiştir. Faktoring şirketlerini %6,4 ile %25,4 ile tüketici finansman şirketleri izlemiştir.

Tablo 3.3-1: Finansal Sektörün Aktif Büyüklüğündeki Değişim

	Milyar TL						Bir Önceki Yıla Göre Δ (%)			
	2008	2009	2010	2011	Mar.12	Haz.12	2009	2010	2011	Haz.12
TCMB	113,5	110,0	128,5	146,2	144,0	163,1	-3,1	16,8	13,8	13,3
İMKB (Kapitalizasyon)	182,0	350,8	472,6	381,2	462,6	461,4	92,7	34,7	-19,3	-0,3
Bankalar	732,5	834,0	1.006,0	1.217,6	1.228,9	1.273,7	13,9	20,6	21,0	3,6
Finansal Kiralama Şti.	17,1	14,6	15,7	18,6	18,4	19,3	-14,6	7,5	18,5	4,8
Faktoring Şirketleri	7,8	10,4	14,5	15,7	15,5	16,8	33,3	39,4	8,3	8,6
Tüketici Fin. Şirketleri	4,7	4,5	6,0	8,9	9,4	10,0	-4,3	33,3	48,3	6,8
Varlık Yönetim Şti.	0,4	0,4	0,7	0,9	0,9	0,9	0,0	75,0	28,6	1,1
Finansal Holding Şti.	5,0	4,9	5,1	5,5	v.y.	v.y.	-2,0	4,1	7,8	v.y.
KGF	0,1	0,1	0,1	0,2	v.y.	v.y.	0,0	0,0	100,0	v.y.
Sigorta Şirketleri	26,5	31,8	35,1	39,9	v.y.	v.y.	20,0	10,4	13,7	v.y.
Reasürans Şirketleri	1,4	1,6	1,6	1,6	v.y.	v.y.	14,3	0,0	0,0	v.y.
Aracı Kurumlar	4,2	5,2	7,5	9,6	v.y.	v.y.	23,8	44,2	28,0	v.y.
MKYO	0,6	0,7	0,8	0,7	v.y.	v.y.	16,7	14,3	-12,5	v.y.
GY	4,3	4,7	17,2	18,7	v.y.	v.y.	9,3	266,0	8,7	v.y.
GSYO	0,1	0,2	0,2	0,6	v.y.	v.y.	100,0	0,0	200,0	v.y.
Portföy Yönetim Şti.	0,3	0,3	0,3	0,3	v.y.	v.y.	0,0	0,0	0,0	v.y.
MK Yatırım Fonları	24,0	29,6	33,2	32,2	v.y.	v.y.	23,3	12,2	-3,0	v.y.
Emeklilik Yatırım Fonları	6,0	9,1	12,0	14,1	v.y.	v.y.	51,7	31,9	17,5	v.y.
Toplam	1.130,5	1.412,9	1.757,1	1.912,5	1.879,7	1.945,3	25,0	24,4	8,8	3,5

Kaynak: BDDK, TCMB, HM, SPK, KAP, TSPAKB.

3.4 Yatırım Araçlarının Gelişimi

Toplam yatırımların nominal olarak %2 artışı, yurt içi ve yurt dışı yerleşik yatırımcıların Türkiye ekonomisine olan güvenlerinin devam ettiğinin göstergesi olarak kabul edilmiştir. Bir önceki yılın aynı dönemine göre finansal yatırım toplamı %5,6 büyümeye göstermiştir. Bankaların altın işlemlerindeki artışa paralel olarak kıymetli maden hesabı, artış göstermeye devam etmiştir. Yılın ilk çeyreğinde yurt dışı yerleşiklerin katılım bankalarına olan talepleri azalırken, ikinci çeyrekte %19,6 oranında artış göstermiştir.

Tablo 3.4-1: Yatırım Araçlarının Gelişimi

Yatırım Araçları		Milyar TL							Bir Önceki Döneme Göre Δ (%)					
		2010	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12
Yurt içi Yerleşikler	TL Mevduat	406,5	411,5	431,6	428	429,4	426,0	434,8	1,2	4,9	-0,8	0,3	-0,8	2,0
	DTH	159,3	163,7	167,2	181,5	189,3	189,7	195,3	2,8	2,1	8,6	4,3	0,2	3,0
	Kıym. Mad. Hs.	2,4	3,5	4,8	13,3	14,2	15,4	16,3	45,8	37,1	177,1	6,8	8,3	6,2
	Kat. Bnk.Fon.	32,1	32,4	33	33	34,8	35,4	37,7	0,9	1,9	0,0	5,5	1,6	6,7
	DİBS	344,6	334,2	328,2	333,8	326,8	333,7	335,9	-3,0	-1,8	1,7	-2,1	2,1	0,7
	Eurobond ⁽¹⁾	5,4	5,4	5,7	6	6,5	6,0	6,3	0,0	5,6	5,3	8,3	-7,1	5,1
	Hisse Senedi	56	60,6	62,5	57	52,9	63,2	63,4	8,2	3,1	-8,8	-7,2	19,6	0,2
	Yatırım Fonları	33,2	30,9	33,2	31,4	29,7	28,9	29,0	-6,9	7,4	-5,4	-5,4	-2,6	0,2
	Tahvil & Bono	12	12,5	13,4	14	14,3	17,9	23,6	4,2	7,2	4,5	2,1	25,1	31,9
	Türevler	48,7	25,8	26,8	25,3	22,6	22,1	21,2	-47,0	3,9	-5,6	-10,7	-2,2	-3,9
	Repo	44,2	47,7	75,6	86,5	69	69,2	60,6	7,9	58,5	14,4	-20,2	0,3	-12,4
Ara toplam	1.144,40	1.128,20	1.182,10	1.209,80	1.189,50	1.207,6	1.224,3	-1,4	4,8	2,3	-1,7	1,5	1,4	
Yurt dışı Yerleşikler	TL Mevduat	4,8	5	5,6	6	6,7	6,9	9,7	4,2	12,0	7,1	11,7	3,5	39,9
	DTH	11,5	12,8	16,7	21,3	20,4	22,2	24,0	11,3	30,5	27,5	-4,2	8,8	8,2
	Kıym. Mad. Hs.	0	0	0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	52,9	-2,0
	Kat. Bnk.Fon.	0,4	0,5	0,5	0,6	0,7	0,6	0,8	25,0	0,0	20,0	16,7	-9,6	19,6
	DİBS	49,2	58,1	64,9	62,5	68,2	68,9	75,3	18,1	11,7	-3,7	9,1	1,0	9,3
	Eurobond ⁽²⁾	1,7	1,6	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8	-5,9	-50,0	12,5	-11,1	-2,1	0,1
	Hisse Senedi	109,7	103,3	102,8	96	86,9	107,1	106,6	-5,8	-0,5	-6,6	-9,5	23,2	-0,5
	Yatırım Fonları	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	-1,5	-10,4
	Tahvil & Bono	0,2	0,2	0,5	0,6	0,5	0,5	0,7	0,0	150,0	20,0	-16,7	-3,4	52,0
	Türevler	152	74,2	73,2	74,7	77,4	77,9	78,8	-51,2	-1,3	2,0	3,6	0,6	1,1
	Repo	13,3	15,1	24,3	29	28	28,4	30,1	13,5	60,9	19,3	-3,4	1,4	5,9
Ara toplam	343,2	271,2	289,7	292,1	289,9	313,8	327,2	-21,0	6,8	0,8	-0,8	8,2	4,3	
GENEL TOPLAM		1.487,60	1.399,30	1.471,80	1.501,90	1.479,40	1.521,4	1.551,5	-5,9	5,2	2,0	-1,5	2,8	2,0

Kaynak: BDDK, MKK, TSRB, TCMB, SPK. (1) Eurobond verileri bankaların emanet menkul değerler hesabından alınmıştır.

4 FİNANSAL TABLOLAR ANALİZİ

4.1 Bankacılık Sektörü

Bankacılık sektöründe 2012 yılının Haziran ayında geçen yılın aynı dönemine göre fon akımlarındaki değişim incelenmiştir. Söz konusu dönemde aktiflerde meydana gelen 127,8 milyar TL'lik artışın 116,8 milyar TL'lik kısmı kredilerden kaynaklanmaktadır. Menkul değerler portföyü ise 1 yıllık dönemde 4,9 milyar TL artmıştır. Zorunlu karşılıklar önemli bir aktif kalemi haline gelmiştir. Pasif yapısında 2012 Haziran ayında son bir yıllık artış/azalışlar incelendiğinde mevduatın payındaki azalışa rağmen en önemli kalem olmayı sürdürdüğü görülmektedir. Son 1 yıllık dönemde meydana gelen 127,8 milyar TL'lik değişimin 59,4 milyar TL'si mevduattan, 34,1 milyar TL'si ise alınan kredilerden meydana gelmiştir. Özkaynakların kaynak artışı yaratan kalemler içindeki payının arttığı dikkat çekmektedir.

Tablo 4.1-1: Fon Akım Tablosu Gelişimi

Milyar TL	2010	2011	Mar.12	Haz.12	03-06 12		2010	2011	Mar.12	Haz.12	03-06 12
Aktif Artışlar/Azalışlar						Pasif Artışlar/Azalışlar					
Nakit Değerler	1,6	3,9	4,1	0,6	-1,3	Mevduat	102,4	78,5	67,1	59,4	22,4
Bankalard. Alac.	-13,9	14,8	-0,6	-46,4	-13,3	Alınan Krediler	36,3	49,4	34,3	34,1	14,3
Krediler	133,2	157,1	134,8	116,8	38,1	Sermaye Ben. Krediler	-0,4	2,6	2,2	2,0	0,1
Faiz ve Gelir Tah.Rees.	3,6	4,2	5,9	5,2	1,8	Faiz ve Gider Rees.	1,3	3,1	2,6	2,5	0,4
MDP	25,0	-2,9	6,8	4,9	-1,1	Fonlar	0,7	0,9	1,1	1,2	0,2
Takipteki Krediler	-0,3	0,7	1,1	1,3	0,2	Karşılıklar	0,7	0,0	4,4	5,3	1,0
Muhtelif Alacaklar	10,5	1,0	-2,6	8,8	8,3	Öd.Vergi, Res.Harç, Pr.	0,0	0,4	0,3	0,4	-0,1
Zorunlu Karşılıklar	8,1	28,9	30,2	36,8	12,0	Finansal Kir.Borçları	0,0	0,7	0,3	0,3	0,0
İştirakler	2,6	1,4	2,4	2,0	0,8	İhraç Ed.men.Değ.	3,0	15,3	15,5	15,8	6,9
Sabit Kıymetler	-0,2	0,2	0,1	0,2	0,0	Muhtelif Borçlar	-3,2	40,2	32,5	-15,1	-7,1
Finansal Kir.Al.	-0,2	0,2	0,3	0,3	0,0	Diğer Yabancı Kaynaklar	8,1	9,8	4,4	1,7	0,3
Diğer Aktifler	2,7	1,6	0,5	-2,7	-0,9	Özkaynaklar	23,7	10,1	18,0	20,3	6,3
Toplam	172,7	211,0	182,7	127,8	44,6	Toplam	172,7	211,0	182,7	127,8	44,6

Not: Azalışlar (-) ile gösterilmiştir. Son sütun Mart 2012-Haz. 2012 değişimini göstermektedir.

Toplam aktifler 2012 yılının ikinci çeyreğinde 1,3 trilyon TL düzeyine ulaşmıştır. Aktif kalemleri içinde nakit değerler, bankalardan ve para piyasalarından alacaklarda 14,6 milyar TL'lik dikkat çekici bir düşüş yaşanmıştır. MDP, önceki çeyreğe paralel bir seyir izlerken, krediler 38,1 milyar TL düzeyinde artış göstererek 737 milyar TL'ye ulaşmıştır. Yılın ikinci çeyreğinde mevduatta meydana gelen artış, ilk çeyrekte gözlenen artışın oldukça üzerinde gerçekleşmiştir. Söz konusu dönemde mevduat 22,4 milyar TL artmıştır. Özkaynaklardaki artış ise 6,3 milyar TL ile sınırlı kalmıştır.

Tablo 4.1-2: Özet Bilançonun Gelişimi

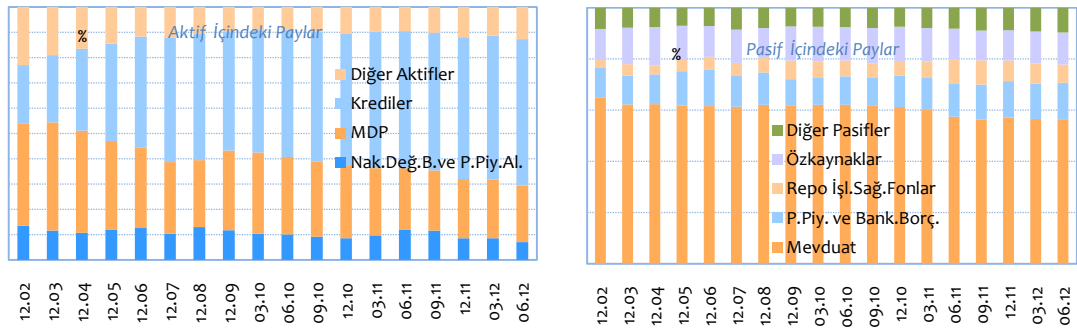
Milyar TL	2002	2004	2006	2008	2009	2010	2011	Mar.12	Haz.12
Nakit Değ.Banka ve Para Piy.AL.	28,6	32,9	63,0	94,7	97,9	85,5	104,2	104,7	90,1
MDP	86,1	123,7	158,9	194,0	262,9	287,9	285,0	285,3	284,3
Krediler	49,0	99,3	219,0	367,4	392,6	525,9	682,9	699,1	737,2
Diğer Aktifler	48,9	50,5	58,8	76,4	80,7	107,5	145,7	140,0	162,2
Mevduat	138,0	191,1	307,6	454,6	514,6	617,0	695,5	696,4	718,8
Para Piy. ve Bankalara Borç.	25,2	35,8	71,0	93,1	86,9	123,2	173,3	168,3	182,4
Repo İşl.Sağ.Fonlar	6,2	10,6	25,8	40,8	60,7	57,5	97,0	97,6	90,7
Özkaynaklar	25,7	46,0	59,5	86,4	110,9	134,5	144,6	153,0	159,3
Diğer Pasifler	17,6	23,1	35,8	57,6	60,9	74,4	107,3	113,7	122,4
Toplam Bilanço	212,7	306,4	499,7	732,5	834,0	1.006,7	1.217,7	1.229,2	1.273,7

Bankacılık sektörünün özet bilançosunun yatay gelişimi incelendiğinde, toplam aktiflerin son 1 yıllık dönemde %11,1 arttığı görülmektedir. Yıllık artışlar bazında, krediler güçlü büyümesiyle aktifleri büyüten temel kalem olmuştur. Yıllık enflasyonun son bir yılda görece olarak yüksek olması bilanço kalemlerindeki reel artışları sınırlayıcı yönde etki yapmıştır. Krediler hariç bilançonun aktif kalemlerinde son 3 aylık büyümenin yavaşladığı dikkat çekmektedir. Sektörün kaynaklarının son 3 aylık büyümesinde en büyük kalemin %8,4 ile para piyasalarına ve bankalara borçlar kaleminde meydana geldiği gözlenmektedir. TÜFE'deki son 3 aylık dönem fiyat artışı indirgenildiğinde, reel artışların genelini düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 4.1-3: Özet Bilançonun Yatay Gelişimi

% Artışlar	Yıllık Nominal			3 Aylık Nominal			Yıllık Reel			3 Aylık Reel		
	Haz.10	Haz.11	Haz.12	Haz.10	Haz.11	Haz.12	Haz.10	Haz.11	Haz.12	Haz.10	Haz.11	Haz.12
Nak.Değ.Ban.ve Para Piy.Al.	-8,3	48,3	-33,7	2,8	34,2	-14,0	-15,4	39,6	-39,1	3,2	31,8	-14,3
MDP	25,5	0,4	1,8	1,0	0,3	-0,4	15,8	-5,5	-6,5	1,3	-1,5	-0,8
Krediler	23,5	36,4	18,8	9,1	9,9	5,5	14,0	28,4	9,1	9,5	8,0	5,0
Diğer Aktifler	6,9	31,7	47,0	6,1	7,8	15,8	-1,3	24,0	35,0	6,5	5,9	15,4
Mevduat	20,7	16,8	9,0	5,7	4,8	3,2	11,4	10,0	0,1	6,0	2,9	2,8
Para Piy. Ban.Borç.	8,6	46,5	23,2	9,4	11,2	8,4	0,2	37,9	13,2	9,7	9,2	7,9
Repo İşl.Sağ.Fonlar	13,4	89,6	-14,5	5,5	60,8	-7,0	4,6	78,4	-21,4	5,8	57,9	-7,4
Özkaynaklar	22,0	16,6	14,6	2,2	3,0	4,1	12,5	9,7	5,2	2,5	1,2	3,7
Diğer Pasifler	12,3	37,7	31,2	6,1	12,5	7,7	3,7	29,6	20,5	6,4	10,5	7,2
Toplam Akt./Pas.	18,3	26,1	11,1	5,6	9,5	3,6	9,1	18,7	2,1	5,9	7,5	3,2

Bilanço kalemlerinin dikey analizi kredilerin bilanço içindeki payını artırmaya devam ettiğini ortaya koymaktadır. MDP'nin payında görülen kısmi azalış yılın ikinci çeyreğinde de devam etmiştir. Kaynaklar içerisinde mevduatın payında hafif bir azalma meydana gelirken, repo işlemlerinden sağlanan fonların payının da yılın ikinci çeyreğinde azaldığı görülmektedir. Pasif kalemleri içinde en belirgin artış para piyasaları ve bankalara borçların payında meydana gelmiştir.

Grafik 4.1-1: Özet Bilançonun Dikey Gelişimi

Toplam bilanço dışı işlemler 2012 yılının ikinci çeyreğinde ılımlı bir büyümeyle 1,767 milyar TL düzeyine ulaşmıştır. Söz konusu dönemde gayrinakdi kredi ve yükümlülükler 6,9 milyar TL artarken, özellikle türev işlemlerde meydana gelen 38,6 milyar TL'lik artış sebebiyle taahhütlerde belirgin bir artış meydana gelmiştir.

Tablo 4.1-4: Bilanço Dışı İşlemler

Milyar TL	2004	2006	2008	2009	2010	2011	Mar.12	Haz.12
Top. Bil. Dışı İşl. (1+2)	154,6	277,4	476,0	579,8	1.038,1	1.664,3	1.709,4	1.767,9
G.nakdi Kr. ve Yük. (1)	55,7	86,7	125,8	134,0	163,6	218,5	223,4	230,3
Teminat Mektupları	38,7	62,7	93,3	101,6	120,4	156,8	158,9	165,4
Akreditifler	11,4	16,7	23,9	22,8	30,4	40,8	42,6	40,5
Diğer	5,6	7,3	8,7	9,7	12,8	20,9	21,9	24,4
Taahhütler (2) (3+4)	98,9	190,7	350,2	445,8	874,5	1.445,8	1.486,0	1.537,6
Türev İşlemler (3)	39,0	107,2	196,4	251,2	391,0	575,4	635,5	674,1
Diğer Taahhütler (4)	59,9	83,6	153,8	194,5	483,5	870,4	850,5	863,5
Kredi Kart.Harcama Lim.Taah.	37,1	44,2	65,1	74,8	89,3	102,5	108,1	113,1
Kullan.Garan. Kre.Tahsis Taah.	0,9	4,0	26,9	30,5	22,7	37,1	35,7	38,4
Çekler için Ödeme Taah.	8,9	13,4	16,6	21,3	31,1	35,4	45,7	46,0
Cayılabilir Kredi Tahsis Taah.	10,7	16,6	16,5	16,5	290,5	616,7	571,6	559,4
Vadeli Aktif Değ. Alım Taah.	1,2	1,9	7,7	15,3	12,0	21,9	25,9	33,1
Diğer	0,9	3,5	21,0	36,1	37,9	56,9	63,4	73,5

Bilanço dışı işlemlerin dağılımı değerlendirildiğinde, gayrinakdi kredilerin Haziran 2011'de toplam bilanço dışı işlemler içindeki payı %17 iken Haziran 2012'de %13,1'e yükselmiştir. Taahhütlerin payı ise söz konusu dönemde %84,1'den %87'ye çıkmıştır. Taahhütlerin ana kalemi olan türev işlemlerin payı bir önceki yılın aynı döneminde göre 17,8 puan artarak %55,9 olarak gerçekleşmiştir. Diğer taahhütlerin en büyük kalemi olan cayılabilir kredi tahsis taahhütlerinin payındaki artış eğilimi devam etmiştir.

Bankacılık sektöründe özet bilanço dışı işlemlerin artış hızları incelendiğinde, toplam bilanço dışı işlemler Haziran 2011'de geçen yılın aynı dönemine göre %37 artarken, Haziran 2012'de söz konusu oran %46,2 olmuştur. Türev işlemlerin son 1 yıldaki artış hızında da önceki yıllara göre bir yavaşlama söz konusudur. Diğer taahhütler içinde cayılabilir kredi tahsis taahhütlerinde önemli bir artış meydana gelirken, kullandırma garantili kredi tahsis taahhütlerinde azalma meydana gelmiştir. Bilanço dışı işlemlerin toplam bilanço büyüklüğüne oranı bilançonun artışındaki yavaşlamaya bağlı olarak artmış; söz konusu oran, son 12 aylık dönemde %105,6'dan %138,9'a yükselmiştir. Benzer şekilde gayrinakdi kredilerin toplam bilanço büyüklüğüne oranı 1,3 puan artarak %18,1 olmuştur. Taahhütlerin bilanço oranındaki artış daha belirgindir. Haziran 2011'de %88,8 olan oran Haziran 2012'de %120,8 olarak gerçekleşmiştir. Cayılabilir kredi tahsis taahhütlerinin bilanço oranı yüksek bir artışla %43,9 olmuştur.

Tablo 4.1-5: Bilanço Dışı İşlemlerin Gelişimi

Bilanço Oran, %	Yüzde Pay			Yüzde Değ.			Bilanço Oran		
	Haz.10	Haz.11	Haz.12	Haz.10	Haz.11	Haz.12	Haz.10	Haz.11	Haz.12
Top. Bil. Dışı İşl. (1+2)	100,0	100,0	100,0	70,5	37,0	46,2	97,3	105,6	138,9
G.nakdi Kr. ve Yük. (1)	16,8	15,9	13,0	14,7	30,1	19,6	16,3	16,8	18,1
Teminat Mektupları	12,4	11,3	9,4	11,7	24,9	21,0	12,1	11,9	13,0
Akreditifler	3,1	3,1	2,3	30,8	35,8	8,4	3,0	3,3	3,2
Diğer	1,3	1,5	1,4	11,3	66,6	31,8	1,2	1,6	1,9
Taahhütler (2) (3+4)	83,2	84,1	87,0	89,0	38,4	51,2	81,0	88,8	120,8
Türev İşlemler (3)	42,0	43,3	38,1	55,9	41,1	28,8	40,9	45,7	53,0
Diğer Taahhütler (4)	41,2	40,8	48,8	141,1	35,6	74,9	40,1	43,1	67,8
Kredi Kart.Harcama Lim.Taah.	9,0	8,3	6,4	13,1	26,8	12,7	8,7	8,8	8,9
Kullan.Garan. Kredi Tahsis Taah.	2,1	2,3	2,2	-32,8	55,8	35,9	2,0	2,5	3,0
Çekler için Ödeme Taah.	3,2	2,9	2,6	67,8	22,9	31,3	3,1	3,1	3,6
Cayılabilir Kredi Tahsis Taah.	20,9	21,3	31,6	1.435,6	39,6	117,4	20,3	22,5	43,9
Vadeli Aktif Değ. Alım Taah.	1,7	1,8	1,9	0,5	40,7	56,2	1,7	1,9	2,6
Diğer	6,1	6,0	6,0	439,0	34,7	46,9	5,9	6,3	8,4

Bankacılık sektörünün dönem kârı geçen yılın Haziran ayında 10,4 milyar TL düzeyindeyken, Haziran 2012'de 11,6 milyar TL olmuştur. Toplam faiz gelirleri söz konusu dönemde 39,9 milyar TL'den 54,8 milyar TL'ye, toplam faiz gideri ise 21,8 milyar TL'den Haziran 2012'de 30,2 milyar TL'ye yükselmiştir. Faiz dışı gelirlerde, önceki yılın aynı dönemine göre sabit kalmışken, faiz dışı giderler son 1 yılda 3,7 milyar TL artmıştır.

Tablo 4.1-6: Özet Gelir Tablosu

Milyar TL	2002	2004	2006	2008	2009	2010	Haz.11	2011	Haz.12
Toplam Faiz Geliri	44,4	40,3	55,8	85,8	85,3	77,4	39,9	88,1	54,8
Kredilerden Alınan Faiz Geliri	10,4	15,5	28,9	52,1	52,5	47,5	26,1	58,6	37,8
Menkul Değerlerden Faiz Geliri	27,5	21,3	21,6	27,3	28,3	26,2	12,2	26,0	14,7
Diğer Faiz Geliri	6,5	3,5	5,3	6,4	4,6	3,7	1,6	3,5	2,2
Toplam Faiz Gideri	31,6	22,7	34,6	54,8	43,5	38,7	21,8	48,8	30,2
Mevduata Verilen Faiz Gideri	26,3	19,0	28,0	44,0	35,4	31,7	17,1	37,4	22,5
Repoya Ödenen Faiz Gideri	2,3	1,8	2,1	4,6	3,5	3,0	2,1	5,3	3,6
Diğer Faiz Gideri	2,9	1,9	4,5	6,2	4,6	4,0	2,6	6,2	4,1
Net Faiz Geliri	12,8	17,6	21,2	31,0	41,8	38,7	18,1	39,3	24,6
Faiz Dışı Gelirler	7,7	8,1	14,7	17,4	19,2	23,9	13,9	26,6	13,9
Kredilerden Al.Ücr.ve Kom.	0,9	1,1	1,7	2,5	3,3	3,3	1,8	3,8	2,1
Bankacılık Hizmet Gelirleri	2,5	4,2	6,6	10,0	10,5	11,1	6,4	13,3	7,2
Diğer Faiz Dışı Gelirler	4,4	2,8	6,3	4,9	5,4	9,5	5,4	9,4	4,7
Faiz Dışı Giderler	12,1	14,5	18,7	26,6	27,9	30,2	17,1	36,2	20,8
Personel Gid.ve Kd.Taz. Prov.	3,7	4,8	6,7	9,9	10,5	12,0	6,5	13,2	7,1
Diğer Faiz Dışı Giderler	8,4	9,7	12,1	16,7	17,4	18,2	10,7	23,0	13,4
Toplam Diğer Faiz Dışı Gel.(Gid.)	-0,7	-0,8	-0,6	0,3	1,9	0,3	0,3	-0,3	-0,3
Vergi Öncesi Kâr (Zarar)	4,1	9,1	14,5	16,6	25,2	27,3	13,0	25,2	14,7
Vergi Karşılığı	1,2	2,6	3,1	3,2	5,0	5,1	2,6	5,4	3,1
Dönem Net Kârı	2,9	6,5	11,4	13,4	20,2	22,1	10,4	19,8	11,6

Özet gelir tablosunun Haziran 2012 itibarıyla dağılımı incelendiğinde, toplam faiz gelirleri içinde kredilerden alınan faiz gelirlerinin payını arttırma eğilimini devam ettirdiği görülmektedir. Toplam faiz giderleri içinde reponun kaynaklar içerisindeki payı azalmış, fakat fonlama maliyetinin artmasıyla repoya ödenen faiz giderleri ve bunun faiz giderleri içindeki payında artış meydana gelmiştir. Faiz dışı gelirler içinde bankacılık hizmet gelirlerinin payının artışı dikkat çekicidir. Faiz dışı giderler içinde personele yapılan ödemelerin payında ise bir miktar azalma meydana gelmiştir.

Haziran 2012 itibarıyla özet gelir tablosu kalemlerindeki yıllık artışlar değerlendirildiğinde, toplam faiz gelirlerinde ve giderlerinde yüksek oranlı artışlar olduğu görülmektedir. Faiz dışı gelirler artış hızının, bankacılık hizmet gelirlerinin artmasına rağmen diğer kalemlerde küçülmesi nedeniyle sınırlı büyüme yaşanmıştır. Faiz dışı giderlerde personel ödemelerindeki artış oranı, geçen yıla kıyasla sınırlı kalmıştır. Dönem kârında geçen yılın Haziran döneminde yaşanan küçülmenin ardından, 2012 yılı Haziran itibarıyla yeniden artış kaydedilmiştir.

Gelir tablosu kalemlerinin toplam bilanço büyüklüğüne oranı karşılaştırmalı bir analiz yapma imkânı sunmaktadır. Haziran 2012 itibarıyla özet gelir tablosu kalemlerinin genelinde toplam bilanço büyüklüğüne oranı artış eğiliminde olmuştur. Toplam faiz gelirlerinin bilanço büyüklüğüne oranı geçen yıl yaşanan azalmanın ardından 2010 yılı Haziran ayı oranına yakınsamıştır. Toplam faiz giderlerinin bilanço büyüklüğüne oranında Haziran 2011'e göre 0,5 puanlık bir artış söz konusudur. Faiz dışı gelirlerin bilanço oranında 0,2 puanlık kısmi bir düşüş meydana gelirken, faiz dışı giderlerin bilanço oranının son 1 yılda seviyelerini koruduğu gözlenmektedir. Benzer şekilde dönem kârının da bilanço büyüklüğüne oranında son bir yıllık dönemde değişiklik yaşanmamıştır.

Tablo 4.1-7: Özet Gelir Tablosunun Gelişimi

%	Dağılım			Yıllık Artış			Bilanço Oran		
	Haz.10	Haz.11	Haz.12	Haz.10	Haz.11	Haz.12	Haz.10	Haz.11	Haz.12
Toplam Faiz Geliri	100,0	100,0	100,0	-13,6	3,0	37,4	4,3	3,5	4,3
Kredilerden Alınan Faiz Geliri	59,5	65,4	69,1	-17,0	13,3	45,1	2,5	2,3	3,0
Menkul Değerlerden Faiz Geliri	35,4	30,6	26,9	-5,4	-11,0	21,0	1,5	1,1	1,2
Diğer Faiz Geliri	5,1	4,0	4,0	-22,3	-19,7	36,4	0,2	0,1	0,2
Toplam Faiz Gideri	100,0	100,0	100,0	-23,9	17,5	38,7	2,0	1,9	2,4
Mevduata Verilen Faiz Gideri	81,5	78,3	74,5	-24,0	12,9	32,0	1,7	1,5	1,8
Repoya Ödenen Faiz Gideri	8,4	9,6	11,9	-12,5	33,8	71,2	0,2	0,2	0,3
Diğer Faiz Gideri	10,1	12,1	13,6	-31,0	40,7	56,9	0,2	0,2	0,3
Net Faiz Geliri				-1,2	-10,3	35,8	2,2	1,6	1,9
Faiz Dışı Gelirler	100,0	100,0	100,0	20,5	13,8	2,4	1,3	1,2	1,1
Kredilerden Al.Ücr.ve Kom.	13,7	13,4	15,2	4,0	11,5	15,9	0,2	0,2	0,2
Bankacılık Hizmet Gelirleri	44,8	47,2	51,4	3,0	19,7	11,6	0,6	0,6	0,6
Diğer Faiz Dışı Gelirler	41,5	39,4	33,4	57,7	8,0	-13,1	0,5	0,5	0,4
Faiz Dışı Giderler	100,0	100,0	100,0	7,8	17,9	19,9	1,6	1,5	1,6
Personel Gid.ve Kıd.Taz. Prov.	39,9	37,8	34,5	12,1	11,7	9,6	0,6	0,6	0,6
Diğer Faiz Dışı Giderler	60,1	62,2	65,5	5,1	22,0	26,1	1,0	0,9	1,1
Top.Diğ.Faiz Dışı Gel.(Gid.)				-79,8	-14,3	-188,6	0,0	0,0	0,0
Vergi Öncesi Kâr (Zarar)	100,0	100,0	100,0	9,9	-13,2	12,7	1,6	1,1	1,2
Vergi Karşılığı	18,8	20,3	21,1	7,8	-6,6	17,2	0,3	0,2	0,2
Dönem Net Kârı	81,2	79,7	78,9	10,4	-14,8	11,6	1,3	0,9	0,9

Bağımsız denetim kuruluşlarının BDDK'ya yaptıkları raporlamaların konsolide hale getirilmesinden oluşan nakit akım tablosu nakit akışını sağlayan kaynakları ve bu nakdin nasıl kullanıldığını göstermektedir. Haziran 2012'de nakit ve nakde eşdeğer varlıklar 4,7 milyar TL azalmıştır. Söz konusu azalmada döviz kurundaki değişimin 1,8 milyar TL ve bankacılık faaliyetlerindeki 11,6 milyar TL'lik azalma belirleyici olmuştur. Söz konusu dönemde finansman faaliyetlerinden 8 milyar TL nakit artışı sağlanmıştır.

Tablo 4.1-8: Özet Nakit Akım Tablosunun Gelişimi

Milyar TL	2008	2009	2010	Haz.11	2011	Haz.12	Yıllık Değ.
Bankacılık Faaliyet Konusu Aktif ve Pasif.Değ.Öncesi Faaliyet Kârı (I) (1+2)	9,9	32,9	28,4	12,7	17,1	28,8	16,1
Esas Faaliyetlerden Nakit Girişi Sağlayan Kalemler (1)	99,1	112,7	102,5	53,7	110,5	70,0	16,3
Alınan Faizler	82,0	89,6	78,3	41,0	86,7	56,2	15,2
Alınan Temettümler	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,1
Alınan Ücretler ve Komisyonlar	10,8	11,7	12,3	7,1	14,5	8,4	1,3
Elde Edilen Diğer Kazançlar	2,3	4,4	3,8	1,7	2,4	1,8	0,1
Zarar Olarak Muhasebeleştirilen Donuk Alacaklardan Tahsilatlar	3,3	6,5	7,6	3,4	6,4	3,0	-0,4
Esas Faaliyetlerden Nakit Çıkışı Yaratın Kalemler (2)	-89,2	-79,8	-74,0	-41,0	-93,4	-41,3	-0,2
Ödenen Faizler	-53,3	-45,2	-38,9	-21,0	-47,6	-29,5	-8,5
Personele ve Hizmet Tedarik Edenlere Yapılan Nakit Ödemeler	-11,9	-13,8	-17,3	-9,3	-19,5	-9,9	-0,6
Ödenen Vergiler	-3,4	-6,3	-5,9	-2,5	-4,6	-3,4	-0,9
Diğer Ödemeler	-20,5	-14,6	-11,9	-8,2	-21,7	1,5	9,7
Bankacılık Faaliyetleri Konusu Aktif ve Pasiflerdeki Değişim (II)	41,1	38,9	-9,7	4,1	-34,0	-40,4	-44,5
Bankacılık Faaliyetlerinden Kaynaklanan Net Nakit Akımı (I+II)	51,0	71,8	18,8	16,8	-16,9	-11,6	-28,4
Yatırım Faaliyetlerine İlişkin Nakit Akımları	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yatırım Faaliyetlerinden Kaynaklanan Net Nakit Akımı	-31,2	-66,5	-23,6	11,6	7,1	0,6	-11,0
Finansman Faaliyetlerine İlişkin Nakit Akımları	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansman Faaliyetlerinden Sağlanan Net Nakit Akımı	2,2	-1,1	3,3	7,3	15,6	8,0	0,6
Döviz Kurundaki Değişimin Nakit ve Nakde Eşdeğer Varlıklar Üzerindeki Etkisi	1,9	-0,3	0,4	1,6	5,1	-1,8	-3,3
Nakit ve Nakde Eşdeğer Varlıklardaki Net Artış	24,0	3,7	-1,2	37,3	10,7	-4,7	-42,0
Dönem Başındaki Nakit ve Nakde Eşdeğer Varlıklar	59,3	83,0	79,3	78,0	78,0	89,0	11,0
Dönem Sonundaki Nakit ve Nakde Eşdeğer Varlıklar	82,4	86,8	78,1	115,3	88,7	84,3	-31,0

Not: Son sütun Mart 2012-Mart 2011 dönemindeki değişimi göstermektedir.

2012 yılının Haziran ayı itibarıyla özet kâr dağıtım tablosuna göre ödenecek vergi ve yasal yükümlülükler düşüldüğünde net dönem kârı 0,8 milyar TL civarındadır.

Tablo 4.1-9: Özet Kâr Dağıtım Tablosunun Gelişimi

Milyar TL	2009	2010	Haz.11	2011	Haz.12	Δ06.12-06.11
Dönem Kârı (I)	25,1	27,3	1,1	16,3	1,1	-0,1
Ödenecek Vergi ve Yasal Yükümlülükler (II)	5,3	5,2	0,2	3,1	0,2	0,0
Kurumlar Vergisi	5,8	5,4	0,2	3,2	0,3	0,1
Gelir Vergisi Kesintisi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diğer Vergi ve Yasal Yük.	-0,6	-0,3	0,0	-0,1	-0,1	-0,1
Net Dönem Kârı (I-II) (III)	19,9	22,1	0,9	13,2	0,8	0,0
Geçmiş Dönemler Zararı(1)	17,9	17,8	17,6	0,1	17,6	0,0
Bankada Bir.ve Tas.Zor.Yas.Fon. (2)	0,1	0,2	0,0	2,0	0,0	0,0
Diğer (3)	0,2	0,2	0,0	0,7	0,0	0,0
Dağ. Net Dönem Kârı (III-(1-2-3))	1,6	3,9	-16,7	10,4	-16,7	0,0
Ortaklara Birinci Temettü (-)	0,0	0,1	0,0	0,8	0,0	0,0
Personele Temettü (-)	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0
Yönetim Kuruluna Temettü (-)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ortaklara İkinci Temettü (-)	0,2	0,0	0,0	1,8	0,0	0,0
İkinci Tertip Yasal Yedek Akçe (-)	0,0	0,0	0,0	1,8	0,0	0,0
Statü Yedekleri (-)	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Olağanüstü Yedekler (-)	0,1	0,2	0,0	7,3	0,0	0,0

Haziran 2012 için konsolide edilmiş özkaynak değişim tablosuna göre özkaynaklar dönem başına göre² nette 13,7 milyar TL artmıştır. Bu artışın 11,5 milyar TL'si dönem kârından, 4,5 milyar TL'sinin menkul değerler değerlendirme farklarından, 0,3 milyar TL'sinin sermaye artırımından kaynaklanmıştır. Kâr dağıtımını nedeniyle söz konusu dönemde özkaynak değişiminde 2,8 milyar TL azalma meydana gelmiştir.

Tablo 4.1-10: Özkaynak Değişimi Tablosunun Gelişimi

Milyar TL	2008	2009	2010	Haz.11	2011	Haz.12
Dönem Başı Bakiyesi (I)	59,7	75,8	86,4	108,9	108,9	132,6
Menkul Değerler Değerleme Farkları (1)	1,0	-2,8	5,7	-0,8	3,5	-3,3
Sermaye Artırımı (2)	3,3	6,4	1,6	0,6	2,0	0,8
Nakden	3,3	6,4	1,6	0,6	2,0	0,8
Dönem Net Kârı veya Zararı (3)	14,9	13,4	20,2	12,1	22,1	10,4
Kâr Dağıtım (4)	-5,2	-4,9	-2,7	-3,5	-4,0	-4,0
Dağıtılan Temettü	-4,8	-4,8	-2,6	-3,5	-4,0	-4,0
Yedeklere Aktarılan Tutarlar	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diğer (5)	2,4	-1,5	-0,3	0,0	0,1	3,8
Dönem Sonu Bakiyesi (1+2+3+4+5)	76,1	86,4	110,9	117,3	132,6	140,3
Önceki Dönem Sonu Bakiyesi (6)	75,7	86,4	110,9	132,6	132,6	145,6
Menkul Değerler Değerleme Farkları (7)	-2,8	5,7	3,4	-3,4	-7,9	4,5
Risken Korunma Fonları (Etkin kısım) (8)	-0,4	-0,4	0,0	0,3	0,1	-0,2
Kur Farkları (9)	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1
Sermaye Artırımı (10)	6,3	1,6	2,0	0,8	1,8	0,7
Nakden	6,2	1,6	2,0	0,8	1,8	0,7
İç Kaynaklardan	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dönem Net Kârı veya Zararı (11)	13,4	20,2	22,1	10,4	19,8	11,5
Kâr Dağıtım (12)	-4,9	-2,7	-4,0	-4,0	-4,2	-2,8
Dağıtılan Temettü	-4,8	-2,6	-4,0	-4,0	-4,2	-2,8
Yedeklere Aktarılan Tutarlar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diğer	-0,1	0,9	1,9	3,9	3,9	5,9
Diğer (1)	-1,2	0,0	0,1	2,4	2,4	0,0
Dönem Sonu Bakiyesi (6+7+8+9+10+11+12+13)	86,1	110,9	134,5	139,1	144,6	159,3

² Dönem sonu bakiyesinden önceki dönem sonu bakiyesi çıkarılarak elde edilmektedir.

4.2 Bankacılık Dışı Finansal Sektörün Görünümü

2012 yılının ikinci çeyreğinde bankacılık dışı finansal kesimin toplam aktifleri bir önceki yılın aynı dönemine göre %15,7 oranında yükselmiştir. Aynı dönemde finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri, tüketici finansmanı ve varlık yönetimi şirketlerinin toplam aktifleri sırasıyla %13,1, %11,8, %29,9 ve %30,7 oranında artmıştır. Sektörün ağırlıklı aktörleri olan finansal kiralama şirketlerinin ve faktoring şirketlerinin bankacılık dışı finansal kesim içindeki payı 2012 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre azalırken, tüketici finansman şirketlerinin ve varlık yönetimi şirketlerinin payı artmıştır.

4.2.1 Finansal Kiralama

2012 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre finansal kiralama sektörünün toplam aktifleri %13,1 büyümüştür. Sektörün bilançosu değerlendirildiğinde aktifler içinde en ağırlıklı unsurun alacaklar kalemi olduğu anlaşılmaktadır. Toplam aktifler içerisinde alacakların payı 2012 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre artış kaydederek %72,4'den %77,4'e çıkmıştır. Bankalar hesabında ise %26,1 oranında bir küçülme ve bilanço payında gerileme görülmektedir. Olumlu bir gelişme olarak, sektörün takipteki alacaklarının bilanço payı gerilemiştir. Sektörün kaynak yapısına bakıldığında, alınan krediler ve özkaynaklarda 2012 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre, artış gözlemlenmektedir. Ancak özkaynaklar %5,4 oranında artmakla birlikte, bu kalemin bilanço payı bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla 1,6 puan düşmüştür. Nazım hesaplarda 2012 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre 2,4 puan düşüş görülürken, bu kalemin bilanço payında da azalış kaydedilmiştir.

Tablo 4.2-1: Finansal Kiralama Sektörü Bilanço Temel Büyüklüklerinin Gelişimi

(Milyar TL)	2008	2009	2010	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Değ.* (%)	Bilanço Payı (%)	
											Haz.11	Haz.12
Alacaklar	13,9	10,8	10,2	10,9	12,4	13,9	14,3	14,1	14,9	20,8	72,4	77,4
Takipteki Alacaklar	1	1,5	1,5	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	0,8	8,0	7,1
Karşılıklar	0,4	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	7,2	4,0	3,8
Bankalar	1,4	1,6	3,1	2,3	2,0	1,6	1,7	1,5	1,5	-26,1	11,6	7,6
Toplam Aktifler	17,1	14,7	15,8	15,8	17,1	18,3	18,6	18,4	19,3	13,1	100,0	100,0
Alınan Krediler	13,7	10,7	11,2	11,0	12,1	13,2	13,4	12,8	13,5	11,4	70,8	69,8
Özkaynaklar	3	3,5	3,9	4,0	4,1	4,1	4,2	4,2	4,3	5,4	24,2	22,5
Nazım Hesaplar Toplamı	15,6	16,8	18,6	20,0	21,6	22,6	23,5	20,5	21,1	-2,4	126,6	109,3

*Bir Önceki Yılın Aynı Dönemine Göre

2012 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre sektörün net dönem kârı, %23 azalmıştır. Bu zararın oluşmasında, finansal kiralama gelirleri ile finansal kiralama dışı gelirlerdeki artışın, finansal kiralama giderleri ile finansal kiralama dışı giderlerdeki artışın gerisinde kalması belirleyici olmuştur. Dikkat çekici bir unsur olarak, finansal kiralama sektörünün faaliyet dışı gelirlerinin faaliyet gelirlerinin önemli ölçüde üzerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 4.2-2: Finansal Kiralama Şirketleri Gelir Tablosu Seçilmiş Kalemlerinin Gelişimi

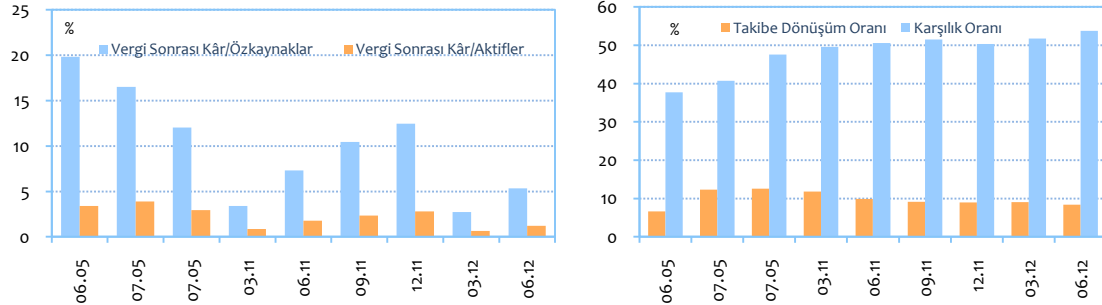
(Milyon TL)	2008	2009	2010	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Değ.* (%)
Finansal Kiralama Gelirleri	1.538	805	1.035	268	543	851	1.129	315	649	19,5
Finansal Kiralama Dışı Gelirler	6.147	2.886	3.722	831	1.882	2.835	3.453	920	2.068	9,9
Finansal Kiralama Giderleri	807	318	423	115	241	390	535	160	332	37,8
Finansal Kiralama Dışı Giderler	5.846	2.611	3.341	724	1.639	2.491	2.985	815	1.847	12,7
Faaliyet Giderleri	223	164	229	66	136	195	256	66	135	-0,9
Vergi Karşılığı	8	51	63	15	29	38	65	27	70	141,1
Net Dönem Kâr/Zararı	590	373	463	138	301	428	521	116	231	-23

*Bir Önceki Yılın Aynı Dönemine Göre

2012 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre sektörün aktif ve özkaynak kârlılığı daha düşük düzeydedir. Finansal kiralama sektörünün takibe dönüşüm oranı ise 2012 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre azalarak %8,4 olarak gerçekleşmiştir.

Ancak takibe dönüşüm oranı 2010 yılı başından itibaren düşmekle birlikte, faktoring ve tüketici finansman şirketlerine kıyasla oldukça yüksek seviyededir. Karşılık oranı ise bu dönemde %53,8 düzeyinde bulunmaktadır.

Grafik 4.2-1: Finansal Kiralama Sektörü Performans Göstergeleri

Finansal kiralama sektörünün bankacılık-dışı mali sektör içindeki payı irdelendiğinde 2010 yılından beri yaklaşık %42 düzeyinde dengeli bir seyir izlediği görülmektedir. 2012 yılının ikinci çeyreğinde sektörün bilanço içi döviz kuru riski bir önceki yılın aynı dönemine göre bir miktar artarken bilanço dışı YP net pozisyon/özkaynaklar oranında bir azalma yaşanmıştır. Bu dönemde 5 adet şirket zarar etmiştir.

Tablo 4.2-3: Finansal Kiralama Sektörü Sağlıklı Göstergeleri

(%)	2008	2009	2010	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12
Bankacılık Dışı Sektör içindeki Payı	57,2	49	42,7	42,4	42,5	43,2	42,3	41,6	41,5
Alacaklar/Özkaynaklar Oranı	4,7	3,1	2,6	2,7	3,0	3,4	3,4	3,3	3,4
Vergi Sonrası Kâr/Özkaynaklar	19,8	16,5	12,0	3,4	7,3	10,4	12,4	2,7	5,3
Vergi Sonrası Kâr/Aktifler	3,4	3,9	2,9	0,9	1,8	2,3	2,8	0,6	1,2
Takibe Dönüşüm Oranı	6,6	12,3	12,6	11,8	9,9	9,2	9,0	9,1	8,4
Karşılık Oranı	37,7	40,7	47,6	49,6	50,6	51,5	50,3	51,7	53,8
YP Varlıklar/Aktifler	79,2	73,2	67,5	73,0	71,6	75,4	74,5	73,6	73,3
YP Yükümlülükler/Pasifler	76,7	68	61,0	64,8	65,4	66,7	66,5	66,2	64,4
Bilanço İçi YP Net Pozisyon/Özkaynaklar	14,1	21,8	27,0	32,4	25,5	38,9	35,6	32,2	39,7
Bilanço Dışı YP Net Pozisyon/Özkaynaklar	339,9	315,3	313,7	319,8	355,8	371,1	377,7	309,0	303,0
İşlem Sınırı Rasyosu (<30)	5,0	3,8	3,0	3,0	3,3	3,6	3,7	3,5	3,7
Zarar Eden Şirket Sayısı (Adet)	4	5	9	4	5	4	3	5	5

4.2.2 Faktoring

2012 yılının ikinci çeyreğinde faktoring sektörünün aktifleri bir önceki yılın aynı dönemine göre %12,6 oranında büyümüştür. Sektörün aktifleri içindeki en önemli payı yaklaşık % 90 civarında bir oranla alacaklar kalemi oluşturmaktadır. 2012 yılının ikinci çeyreğinde alacaklar kalemi bir önceki yılın aynı dönemine göre %12,6 oranında artmış göstermiştir. Aynı dönemde sektörde bankalardan sağlanan kredilerde %22,3 oranında bir düşüş olmuştur. Nazım hesaplarda ise %24,3 oranında bir artış yaşanmıştır.

Tablo 4.2-4: Faktoring Sektörü Temel Bilanço Büyüklüklerinin Görünümü

	2008	2009	2010	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Değ.* (%)	Bilanço Payı(%)	
Alacaklar	5,6	8,4	12,4	12,4	13,7	13,8	14,2	13,9	15,4	12,6	90,2	91,4
Takipteki Alacaklar	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	37,3	3,6	4,4
Karşılıklar	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	0,5	0,4	0,5	0,6	35,2	2,9	3,6
Bankalar	1,1	1,1	1,2	0,9	0,5	0,4	0,5	0,6	0,4	-22,3	3,4	2,4
Toplam Aktifler	7,8	10,5	14,5	14,4	15,1	15,3	15,7	15,5	16,8	11,2	100,0	100,0
Alınan Krediler	4,9	7,6	11,1	10,8	11,4	11,2	11,5	11,3	12,3	8,0	75,1	73,0
Özkaynaklar	2,4	2,5	3,0	3,0	3,1	3,2	3,4	3,4	3,5	12,9	20,3	20,6
Nazım Hesaplar Toplamı	31	28,3	37,9	34,0	35,2	40,6	39,9	41,2	43,7	24,3	232,4	259,7

* Bir Önceki Yılın Aynı Dönemine Göre

2012 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre faktoring sektörünün kârı olumlu artmaya devam ederek %41,8 yükselmiştir. Gelir kalemlerinden faktoring gelirleri %50,6 oranında artmış, ancak faktoring-dışı gelirler %11,4 oranında düşmüştür. Aynı dönemde faktoring giderleri %48,4 oranında artmıştır. Faktoring gelirlerinin, hem nominal olarak faktoring giderlerinden oldukça yüksek olması hem de artış oranı itibarıyla daha güçlü bir performans sergilemesi kârlılığı olumlu etkilemektedir.

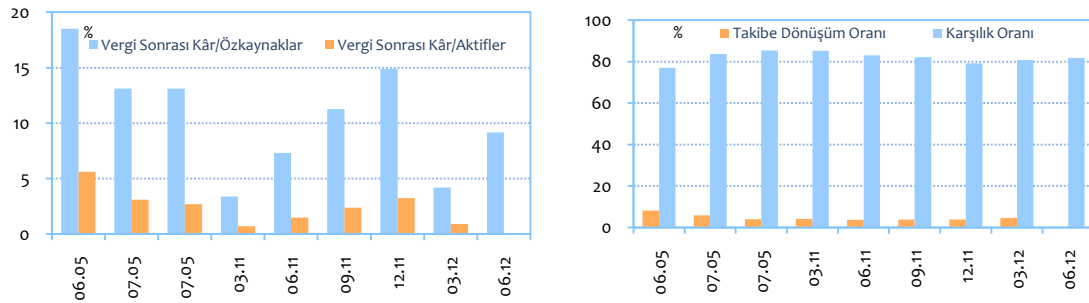
Tablo 4.2-5: Faktoring Şirketleri Gelir Tablosu Seçilmiş Kalemlerinin Görünümü

(Milyon TL)	2008	2009	2010	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Değ. *(%)
Faktoring Gelirleri	1.757	1.358	1.514	411	869	1.429	2.040	644	1.309	50,6
Faktoring Dışı Gelirler	1.926	1.708	2.945	321	683	1.207	1.595	362	604	-11,4
Faktoring Giderleri	808	527	685	189	411	692	988	305	611	48,4
Faktoring Dışı Giderler	1.838	1.649	2.720	304	629	1.130	1.460	303	497	-21,0
Faaliyet Giderleri	345	315	390	104	219	335	456	123	259	18,5
Vergi Karşılığı	53	96	87	18	35	52	110	26	58	64,5
Net Dönem Kâr/Zararı	440	327	390	103	224	364	507	142	318	41,8

*Önceki yıla göre

2012 yılının ikinci çeyreğinde özkaynak kârlılığı bir önceki yılın aynı dönemine göre %25,6 oranında yükselirken aktif kârlılığı %27,6 oranında artmıştır. Sektörün takibe dönüşüm oranında bir önceki döneme göre hafif bir gerileme görülmekle birlikte bir önceki yılın aynı dönemine göre halen yüksek seyretmektedir. Bu oran 2012 yılının ikinci çeyreğinde %4,6 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4.2-2: Faktoring Sektörü Performans Göstergeleri

Sektörün bankacılık dışı finansal sektör içindeki payı 2012 yılının ilk çeyreğinde %35,1 iken ikinci çeyrekte %36,2'ye yükselmiştir. 2010 yılından beri düşüş eğilimine girmiş olan sektörün bankacılık dışı finansal sektör içindeki payının yeniden artış göstermesi olumlu karşılanmaktadır. Faktoring sektöründe şirket sayısı bir önceki döneme göre 2012 yılının ikinci çeyreğinde 74'den 75'e yükselirken zarar eden şirket sayısı 6 adet azalarak 4 adet ile güçlü bir performans sergilemiştir.

Tablo 4.2-8: Faktoring Sektörü Sağlık Göstergeleri

(%)	2008	2009	2010	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12
Bankacılık Dışı Finansal Sektör içindeki Payı	26,3	34,9	39,2	38,5	37,7	36,0	35,6	35,1	36,2
Alacaklar/Özkaynaklar Oranı	2,4	3,4	4,2	4,1	4,4	4,3	4,2	4,1	4,4
Vergi Sonrası Kâr/Özkaynaklar	18,5	13,1	13,1	3,4	7,3	11,3	14,9	4,2	9,2
Vergi Sonrası Kâr/Aktifler	5,6	3,1	2,7	0,7	1,5	2,4	3,2	0,9	1,9
Takibe Dönüşüm Oranı	8,2	5,9	4,0	4,1	3,8	3,9	3,8	4,7	4,6
Karşılık Oranı	77,0	83,7	85,3	85,2	83,0	82,0	79,1	80,8	81,7
YP Varlıklar/Aktifler	15,4	8,2	9,1	13,1	11,0	10,9	11,1	10,4	10,6
YP Yükümlülükler/Pasifler	35,1	16,9	17,5	19,7	19,1	20,5	19,3	17,8	16,6
Bilanço İçi YP Net Pozisyon/Özkaynaklar	-64,6	-36,6	-41,2	-31,2	-39,8	-45,2	-37,8	-33,8	-29,4
Bilanço Dışı YP Net Pozisyon/Özkaynaklar	175,3	189,7	188,6	266,4	260,4	329,1	272,2	271,4	262,7
İşlem Sınırı Rasyosu (<30)	2,3	3,5	4,4	4,2	4,6	4,4	4,4	4,1	4,5
Zarar Eden Şirket Sayısı (Adet)	13	15	14	10	11	12	10	10	4

4.2.3 Tüketici Finansmanı

2012 yılının ikinci çeyreğinde tüketici finansman şirketlerinin toplam aktifleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre, %38 oranında büyümüştür. Alacaklar kaleminin aktifler içindeki payı ise, 2012 yılının ikinci çeyreğinde %92,7 ile bir önceki yıl aynı dönemdeki %93,2 oranının üzerindedir. Takipteki alacaklarda aynı dönemde %5,2 oranında bir artış yaşanmıştır. Bununla birlikte takipteki alacaklar kaleminin bilanço payı %3,1'den %2,4'e gerilemiştir. Bu dönemde özkaynaklar %23,8 oranında bir artış ile güçlenmeye devam etmektedir. Alınan krediler kalemi, 2012 yılının ikinci çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre %38,9 artarken, bilanço payı %78,5'den %78,6'ya çıkmıştır. Nazım hesaplarda bu dönemde % 20,9 oranında bir büyüme izlenmektedir.

Tablo 4.2-10: Tüketici Finansman Sektörü Bilanço Temel Büyüklüklerinin Görünümü

(Milyar TL)	Bilanço Payı(%)											
	2008	2009	2010	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Değ.* (%)	Haz.11	Haz.12
Alacaklar	4	3,9	5,4	5,8	6,7	7,5	8,4	8,6	9,3	38,0	93,2	92,7
Takipteki Alacaklar	0,3	0,4	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	5,2	3,1	2,4
Karşılıklar	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	-25,9	2,2	1,2
Bankalar	0,3	0,3	0,4	0,4	0,3	0,2	0,2	0,5	0,5	54,1	4,2	4,7
Toplam Aktifler	4,7	4,5	6,1	6,4	7,2	8,0	8,9	9,4	10,0	38,8	100,0	100,0
Alınan Krediler	3,7	3,6	4,5	4,9	5,7	6,4	7,1	7,4	7,9	38,9	78,5	78,6
Özkaynaklar	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7	23,8	7,4	6,6
Nazım Hesaplar Top.	0,9	2,5	4,4	4,4	5,8	6,4	6,6	6,8	7,0	20,9	79,6	69,4

*Önceki Yıla Göre

Sektörünün kârlılığı değerlendirildiğinde net dönem kârının, 2012 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre, %41,7 oranında arttığı görülmektedir. Bu dönemde tüketici finansman gelirleri %52,7 artarken tüketici finansman giderleri %54,5 oranında artmıştır. Tüketici finansman dışı gelir ve giderlerdeki artış oranları ise sırasıyla %5,8 ve %14,4 olarak gerçekleşmiştir.

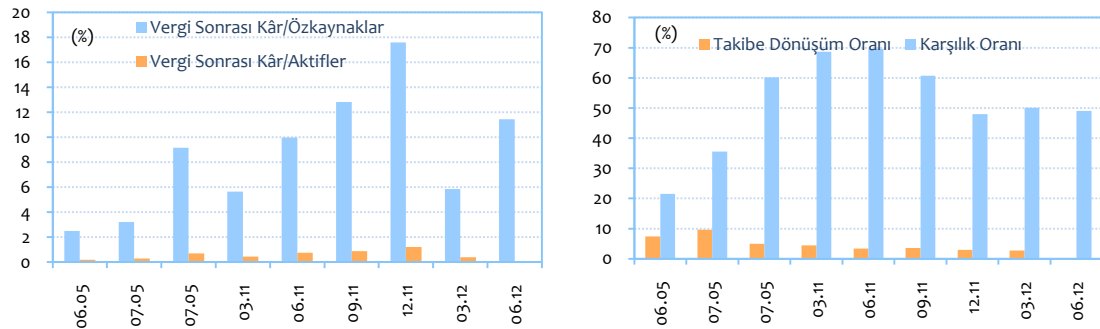
Tablo 4.2-11: Tüketici Finansman Şirketleri Gelir Tablosu Seçilmiş Kalemlerinin Görünümü

(Milyon TL)	2008	2009	2010	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Değ.* (%)
Tüketici Finansman Gelirleri	688	667	643,5	177,8	369,6	594,7	840,3	269,3	564,3	52,7
Tüketici Finansman Dışı Gelirler	1515	540	344,6	123,1	278,1	507,2	596,7	171,7	294,1	5,8
Tüketici Finansman Giderleri	491	457	412,2	116,5	240,3	384,6	544,9	178,1	371,2	54,5
Tüketici Finansman Dışı Giderler	1523	523	323,5	104,4	249,1	481,9	558,6	165,5	285,0	14,4
Faaliyet Giderleri	138	118	142,2	31,2	65,7	100,9	140,9	36,5	75,3	14,6
Vergi Karşılığı	11,6	12,5	16,0	8,9	18,3	27,9	31,6	11,1	26,5	45,0
Net Dönem Kârı/Zararı	9,5	13,3	43,0	28,3	53,6	70,6	106,8	36,7	76,0	41,7

*Önceki Yıla Göre

2012 yılının ikinci çeyreğinde sektörün özkaynak kârlılığı bir önceki yılın aynı dönemine göre, %14,5 artarken aktif kârlılığı %2,1 oranında yükselmiştir. Aynı dönemde takibe dönüşüm oranı bir önceki yılın aynı dönemine göre %23,8 oranında düşerek %2,6 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4.2-3: Tüketici Finansman Sektörü Performans Göstergeleri

Sektörünün bankacılık-dışı finansal sektör içerisindeki payı artmaya devam ederek 2012 yılının ikinci çeyreğinde %21,6'ya ulaşmıştır. Sektörde zarar eden şirket sayısı aynı dönemde bir önceki döneme göre azalarak 3 adet olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4.2-12: Tüketici Finansman Sektörü Sağlık Göstergeleri

(%)	2008	2009	2010	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12
Bankacılık Dışı Finansal Sektör içindeki Payı	15,8	15,1	16,3	17,2	18,0	19,0	20,2	21,3	21,6
Alacaklar/Özkaynaklar	10,6	9,5	11,6	11,6	12,5	13,6	13,8	13,8	14,0
Vergi Sonrası Kâr/Özkaynaklar	2,5	3,2	9,1	5,6	10,0	12,8	17,6	5,8	11,4
Vergi Sonrası Kâr/Aktifler	0,2	0,3	0,7	0,4	0,7	0,9	1,2	0,4	0,8
Takibe Dönüşüm Oranı	7,4	9,6	5,0	4,4	3,4	3,6	2,9	2,7	2,6
Karşılık Oranı	21,5	35,6	60,2	68,6	69,7	60,7	48,0	50,1	49,1
YP Varlıklar/Aktifler	9,3	8,1	3,9	3,7	5,1	4,9	3,7	5,4	5,0
YP Yükümlülükler/Pasifler	43,9	42,7	28,9	27,2	30,3	32,5	29,7	28,6	26,8
Bilanço İçi YP Net Pozisyon/Özkaynaklar	-431,5	-380,7	-322,0	-301,5	-338,4	-401,5	-380,4	-346,9	-328,3
Bilanço Dışı YP Net Pozisyon/Özkaynaklar	82,3	180,5	233,2	218,4	322,3	369,4	228,9	224,4	188,4
İşlem Sınırı Rasyosu (<30)	10,8	10	11,7	12,3	13,2	13,7	15,2	14,1	14,8
Zarar Eden Şirket Sayısı	4	4	4	4	2	5	6	5	3

4.2.4 Varlık Yönetimi

2012 yılının ikinci çeyreğinde varlık yönetimi şirketlerinin aktifleri bir önceki yılın aynı dönemine göre, %30,7 oranında artmıştır. Bu artışta aktif kalemler içinde en ağırlıklı kalem olan devralınan takipteki krediler hesabında görülen %56,9 oranındaki yükseliş belirleyicidir. Bu gelişmeye paralel olarak bu krediler için ayrılan karşılıklarda %185,9 oranında bir büyüme söz konusudur. Varlık yönetimi sektörünün ana kaynağını %63,6 ile alınan krediler oluşturmakta olup, bilanço payı 2012 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre gerilemiştir. Özkaynaklar aynı dönemde %49,9 oranında artmış ve bilanço payı %28'den %32,2'ye yükselmiştir. Nazım hesaplarda ise %110,7 oranında bir artış yaşanırken, bilanço payı oranı %9,8'den %15,9'a çıkmıştır.

Tablo 4.2-14: Varlık Yönetim Şirketleri Temel Bilanço Büyüklüklerinin Görünümü

(Milyon TL)	2008	2009	2010	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Bilanço Payı		
										Değ.	Haz.11	Haz.12
										*(%)		
Bankalar ve Diğer Mali Kuruluşlar	40,9	39,6	103,5	125,0	132,9	128,3	166,9	166,1	170,0	27,9	17,7	17,4
Devralınan Krediler	17,9	190	344,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Devralınan Takipteki Krediler	311	199	277,9	683,8	677,4	723,0	774,9	942,8	1063,0	56,9	90,4	108,5
Karşılıklar	7,8	96,2	108,9	114,4	117,6	116,9	130,2	295,4	336,3	185,9	15,7	34,3
Toplam Aktifler	369,8	356	657,7	732,3	749,7	801	875,6	877,8	979,6	30,7	100,0	100,0
Alınan Krediler	287,1	218	466,7	525,2	521,1	542,1	569,5	519,9	623,3	19,6	69,5	63,6
Özkaynaklar	74,8	127	178,6	191,7	210,3	235,4	280,2	295,3	315,2	49,9	28,0	32,2
Bilanço Dışı Hesaplar Toplamı	188,5	119	214,0	209,9	73,7	80,6	97,6	111,8	155,3	110,7	9,8	15,9

*Önceki Yıla Göre

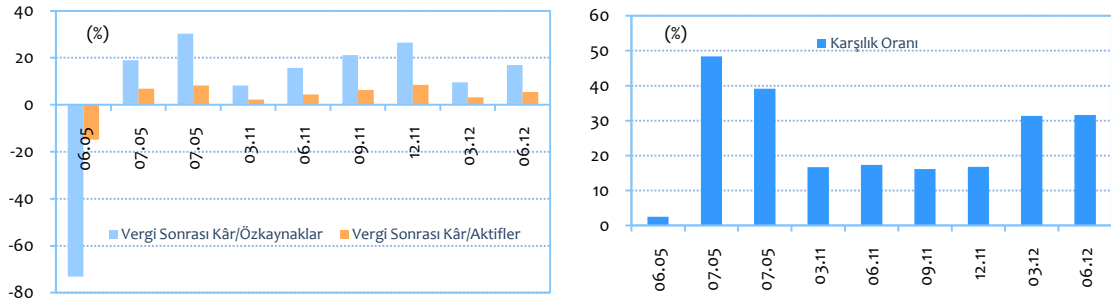
2012 yılının ikinci çeyreğinde varlık yönetimi şirketlerinin kârlılık performansı güçlü bir görünüm arz etmektedir. 2012 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre faiz gelirleri artarken ücret ve komisyon gelirlerinde bir gerileme yaşanmıştır. Bir önceki dönemde, kambiyo işlemlerinden kaynaklanan zararlarını bertaraf ederek kâra dönüştüren sektör, bu dönemde de kambiyo işlemlerinden kâr elde etmeye devam etmiştir.

Tablo 4.2-6: Varlık Yönetim Şirketleri Seçilmiş Gelir Tablosu Kalemlerinin Görünümü

(Milyon TL)	2008	2009	2010	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Değişim (%)
										Haz.2011-Haz.2012
Faiz Gelirleri	2,4	130	179,4	65,1	129,0	197,7	275,8	73,7	167,6	29,9
Faiz Giderleri	15,5	27,3	35,8	11,0	24,0	38,1	52,8	14,6	28,0	16,6
Ücret ve Komisyon Gelirleri	2,4	-4,4	-16,0	-8,6	-14,6	-20,0	-31,3	-4,2	-9,4	-35,3
Diğer Faaliyet Gelirleri	24,2	61,4	79,4	23,3	46,6	75,3	107,8	30,4	76,8	65,0
Diğer Faaliyet Giderleri	36,5	38	139,3	42,0	83,6	129,3	170,6	44,4	112,9	35,1
Kambiyo İşlemleri Kâr/Zararı	-33,3	-7,36	1,3	-2,6	-8,8	-20,6	-19,7	4,6	7,9	-189,9
Vergi Karşılığı	-2,2	1	0,6	2,0	1,4	2,2	13,1	4,7	2,5	77,1
Net Dönem Kâr/Zararı	-54,7	24,1	54,2	15,8	33,0	49,9	74,3	28,2	53,5	62,3

2012 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı döneminde varlık yönetimi şirketlerinin özkaynak kârlılığı %8,2 artarken, aktif kârlılığı %24,2 oranında büyümüştür. Varlık yönetimi şirketlerinin özkaynak ve aktif kârlılığı performansı bankacılık dışı diğer finansal sektör kuruluşları ile kıyaslandığında daha yüksektir. Zarar eden şirket sayısı önceki döneme göre 1 adet artarak bu dönemde 2 adet olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4.2-4: Varlık Yönetim Sektörü Performans Göstergeleri

2012 yılının ikinci çeyreğinde varlık yönetim şirketlerinin bankacılık dışı finansal sektör içindeki payı bir önceki döneme göre hafif bir atışla %2,1 seviyesine ulaşmıştır. 2010 yılından beri artış eğiliminde olan alacaklar/özkaynaklar oranı 2012 yılının ilk iki çeyreğinde gerilemeye başlamıştır. Buna karşın, karşılık oranında aynı dönemde oldukça büyük bir artış yaşanmıştır.

Tablo 4.2-7: Varlık Yönetim Sektörü Sağlamlık Göstergeleri

(%)	2008	2009	2010	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12
Bankacılık Dışı Finansal Sektör İçindeki Payı	1,2	1,2	2,0	2,0	1,9	1,8	2,2	2,0	2,1
Alacaklar/Özkaynaklar Oranı	22,8	32,5	28,7	28,0	31,0	32,6	36,2	31,3	29,7
Vergi Sonrası Kâr/Özkaynaklar	-73,1	19	30,3	8,2	15,7	21,2	26,5	9,5	17,0
Vergi Sonrası Kâr/Aktifler	-14,8	6,8	8,2	2,2	4,4	6,2	8,5	3,2	5,5
Karşılık Oranı	2,5	48,4	39,2	16,7	17,4	16,2	16,8	31,3	31,6
YP Varlıklar/Aktifler	19,1	17,7	13,2	11,9	10,6	14,6	12,2	8,6	7,1
YP Yükümlülükler/Pasifler	78,4	16	29,4	30,5	29,5	9,0	24,1	19,1	17,0
Bilanço İçi YP Net Pozisyon/Özkaynaklar	-292,9	4,9	-59,9	-70,9	-67,5	19,0	-37,2	-31,2	-30,8
Zarar Eden Şirket Sayısı (Adet)	4	3	0	0	0	2	2	1	2
Toplam Şirket Sayısı (Adet)	5	6	6	6	6	8	8	8	8

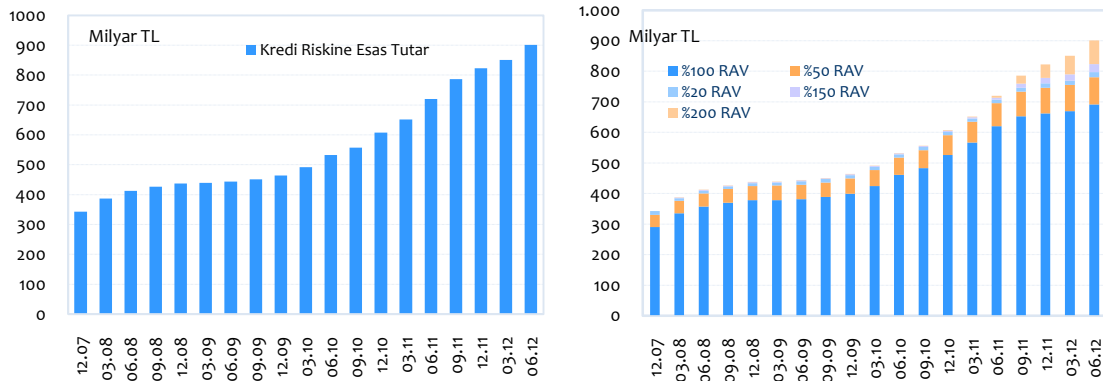
5 RİSK, SERMAYE ve KÂRLILIK DEĞERLENDİRMESİ

5.1 Risk Analizi

5.1.1 Kredi Riski

Bankacılık sektörü kredi riskine esas tutarı, bir önceki çeyreğe göre %5,9 oranında artarak Haziran 2012 itibarıyla 901 milyar TL'ye ulaşmıştır. Söz konusu tutarın bileşenleri içinde oransal bazda en yüksek artışlar, %150 ve %200 risk ağırlıklı varlıklarda gerçekleşmiştir. Bu durumun ana nedeni, taşıt ve konut kredileri dışındaki tüketici kredilerinden kaynaklanan ve kalan vadesi bir yılı aşan alacaklardaki artıştır. Kredi riskine esas tutarın en büyük bileşeni olan %100 risk ağırlıklı varlıklar, bir önceki çeyreğe göre %3,2 oranında artmakla birlikte toplam içindeki payı azalmaya devam etmektedir.

Grafik 5.1-1: Kredi Riskine Esas Tutar ve Risk Ağırlıklı Varlıkların Gelişimi

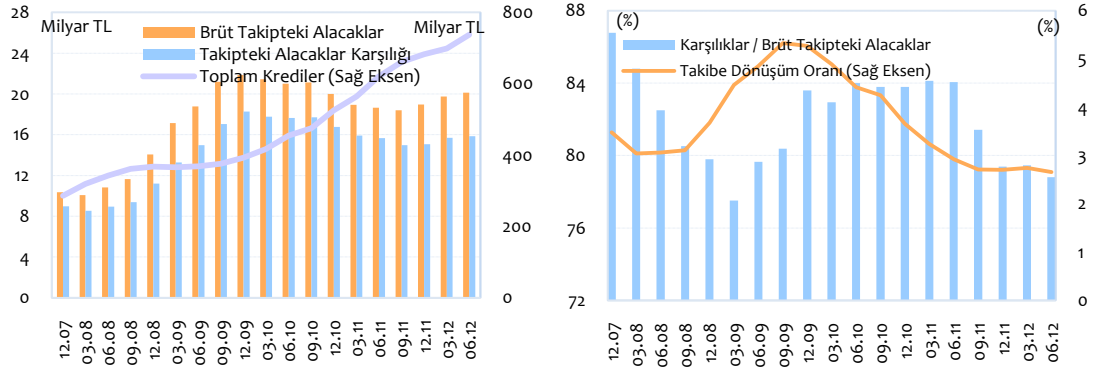
Riske esas tutarın incelenmesi çerçevesinde bankacılık sektörü kredi hacmindeki gelişime bakıldığında, kredilerin artış hızındaki yavaşlamanın durduğu görülmektedir. 2012 yılı ikinci çeyreği itibarıyla, toplam krediler bir önceki çeyreğe göre %5,4 oranında artmıştır. Sırasıyla %8,6 ve %5,9 oranında büyüyen kredi kartları ve diğer ticari krediler toplam kredilere göre daha hızlı büyümüşlerdir.

Tablo 5.1-1: Bireysel ve Ticari Kredilerin Gelişimi

	Milyon TL						% Dağılım					
	2008	2009	2010	2011	Mar.12	Haz.12	2008	2009	2010	2011	Mar.12	Haz.12
KOBİ Kredileri	84.605	83.271	125.734	162.109	164.547	172.499	23,0	21,2	23,9	23,7	23,5	23,4
Diğ.Tic.ve Kur.	165.707	179.435	225.893	296.891	304.617	322.480	45,1	45,7	43,0	43,5	43,6	43,7
Bireysel	117.133	129.915	174.224	223.893	229.943	242.218	31,9	33,1	33,1	32,8	32,9	32,9
Konut	38.900	44.888	60.800	74.590	75.438	78.405	10,6	11,4	11,6	10,9	10,8	10,6
Taşıt	5.498	4.423	5.666	7.366	7.280	7.531	1,5	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0
İhtiyaç	33.416	38.390	45.843	62.076	62.537	64.566	9,1	9,8	8,7	9,1	8,9	8,8
Diğer	5.329	5.638	18.333	24.372	26.515	28.567	1,5	1,4	3,5	3,6	3,8	3,9
Kredi Kartları	33.990	36.576	43.582	55.489	58.173	63.148	9,3	9,3	8,3	8,1	8,3	8,6
Toplam	367.445	392.621	525.851	682.893	699.107	737.196	100	100	100	100	100	100

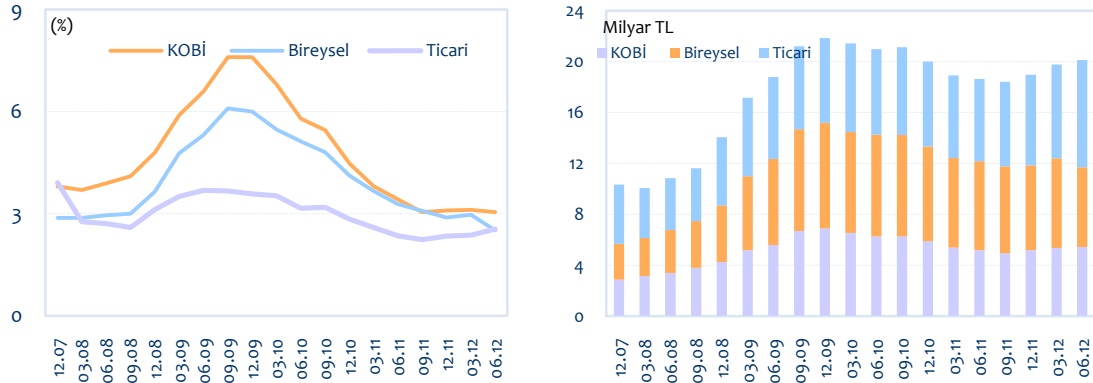
Bankacılık sektöründe TDO, son bir yıldır %3'ün altında seyretmektedir. Mart 2012 itibarıyla %2,74 olan oran, ılımlı bir azalış göstererek Haziran 2012 itibarıyla 2,66'ya gerilemiştir. Yılın ikinci çeyreğinde kredilerdeki artışın tahsili gecikmiş alacaklardaki artıştan daha hızlı olması, TDO'nun azalmasını sağlamıştır. Aynı dönemde takipteki alacaklar için ayrılan karşılıkların önemli bir değişim göstermemesi nedeniyle, karşılıkların takipteki alacaklara oranı %78,8'e düşmüştür.

Grafik 5.1-2: Takipteki Alacaklar ve Takibe Dönüşüm Oranının Gelişimi

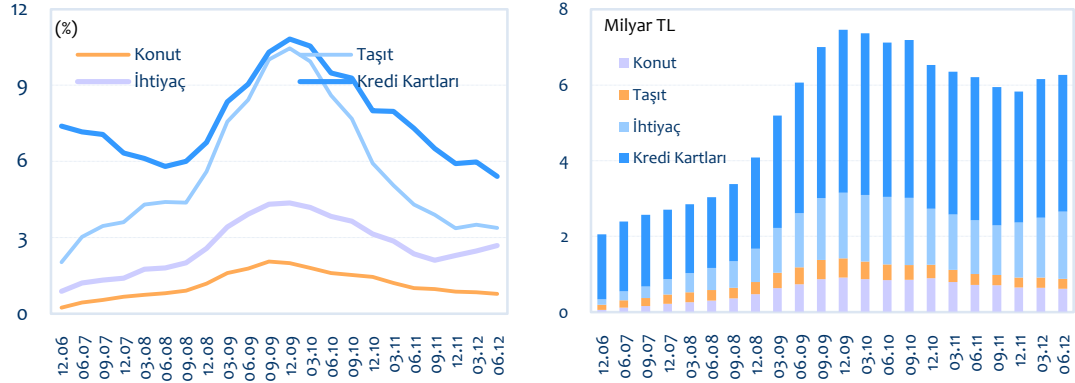
2012 yılı ikinci çeyreğinde KOBİ kredileri, bireysel krediler ve ticari kredilerde TDO 0,1 puan gerilemiş ve sırasıyla %3, %2,9 ve %2,3 olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde, takipteki alacaklara ilişkin oransal artış bireysel kredilerde %2,6 iken, KOBİ kredileri ve ticari kredilerde %1,4'tür. Yılın ikinci çeyreğinde takipteki KOBİ kredisi alacakları 76 milyon TL, ticari kredi alacakları 104 milyon TL artış göstermiştir. Takipteki alacaklarda gerçekleşen toplam 360 milyon TL'lik artışın yarısı ise bireysel kredilerden kaynaklanmaktadır.

Grafik 5.1-3: Bireysel ve Ticari Krediler ile KOBİ Kredilerinin TDO ve TGA Gelişimi

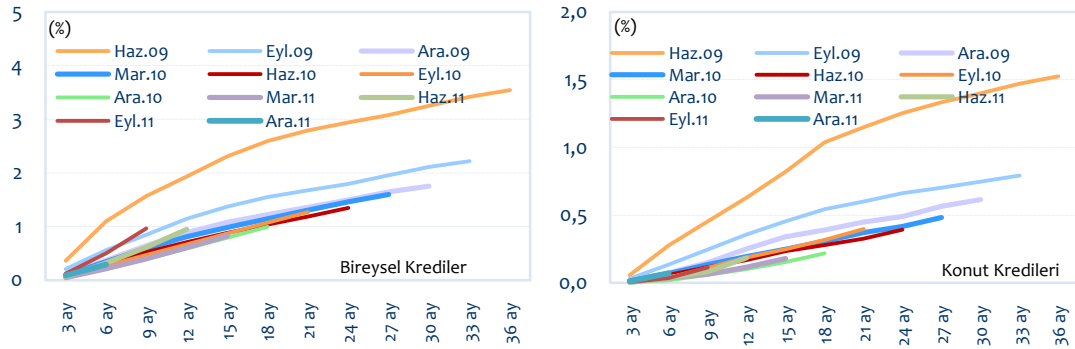
Bireysel kredilerin alt kalemlerinden ihtiyaç kredilerine ilişkin takipteki alacak tutarı, Haziran 2012 döneminde bir önceki döneme göre %12,4 oranında artarak 1,78 milyar TL'ye ulaşmıştır. Buna paralel olarak ihtiyaç kredilerine ilişkin TDO %2,5'ten %2,7'ye yükselmiştir. Konut kredileri, taşıt kredileri ve bireysel kredi kartlarına ilişkin takipteki alacak tutarları ise sırasıyla %4,2, %0,5 ve %1,7 oranında azalış göstermiştir. Neticede, TDO konut kredilerinde %0,8'e, taşıt kredilerinde %3,4'e, bireysel kredi kartlarında ise %5,4'e gerilemiştir. Bununla birlikte, bütün kredi türleri içerisinde en yüksek TDO kredi kartlarında gerçekleşmektedir. Kredi kartlarına ilişkin kredi kalitesinin artması ve takibe dönüşüm oranının diğer kredi türlerine yakınsaması, genel olarak sektörün maruz olduğu kredi riskinin azalması açısından önem arz etmektedir.

Grafik 5.1-4: Bireysel Kredilerin TGA ve TDO Gelişimi

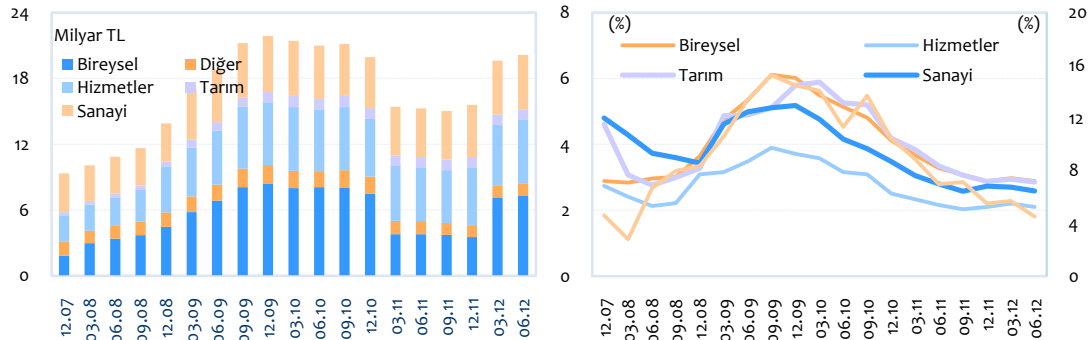
Bireysel kredilerin yaşlandırma analizine göre, 2011 yılının son çeyreğinde kullanılan krediler aynı yılın ilk üç çeyreğinde kullanılan kredilere göre daha yavaş bir hızla takibe düşmektedir. Bu durum, son dönemde TDO'da görülen ılımlı düşüşle de paralellik arz etmektedir. Söz konusu analiz konut kredileri için yapıldığında benzer bir tablonun ortaya çıktığı görülmektedir.

Grafik 5.1-5: Bireysel Kredilerin Yaşlandırma Analizi

Haziran 2012 itibarıyla takipteki alacakların sektörel dağılımına bakıldığında, bütün ana sektörlerde kullanılan kredilere ilişkin takipteki alacak tutarlarının ılımlı şekilde arttığı görülmektedir. Mart 2012 dönemine göre en yüksek artış, %4,3 ile hizmetler sektörüne kullanılan kredilere ilişkin tahsili gecikmiş alacaklarda yaşanmıştır. Bütün sektörler için, kullanılan kredilerin takipteki alacaklardan daha fazla artması neticesinde TDO'larda düşüş görülmüştür. Yılın ikinci çeyreği itibarıyla, tarım, sanayi ve hizmetler sektörlerine kullanılan kredilerin TDO'ları sırasıyla, %2,9, %2,6 ve %2,1 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 5.1-6: Takipteki Alacaklar ve Takibe Dönüşüm Oranının Sektörel Dağılımındaki Değişim

Takipteki alacak içerisinde en yüksek paya sahip alt sektörler incelendiğinde, 2012 yılı ikinci çeyreğinde payı azalan kredi kartlarının ilk sırada olmaya devam ettiği görülmektedir. Bununla birlikte kredi kartlarına ilişkin tahsili gecikmiş alacakların toplam içindeki payı yılın ilk çeyreğine göre 1,4 puan azalarak %18,3'e gerilemiştir. Mart 2012 dönemi ile karşılaştırıldığında, Haziran 2012 dönemi itibarıyla bireysel ihtiyaç ve diğer krediler dışındaki alt sektörlerin payları da azalmıştır. 2011 yılı sonunda %12,1, Mart 2012 döneminde %13,2 olan bireysel ihtiyaç ve diğer kredilere ilişkin takipteki alacakların toplam içindeki payı, Haziran 2012'de %13,6'ya yükselmiştir.

Tablo 5.1-2: Takipteki Alacaklar İçerisinde En Yüksek Paya Sahip Alt Sektörler

(%)	Ara.11			Mar.12			Haz.12		
	Tak. Ala. İçindeki Payı	TDO	N. Krediler İçindeki Payı	Tak. Ala. İçindeki Payı	TDO	N. Krediler İçindeki Payı	Tak. Ala. İçindeki Payı	TDO	N. Krediler İçindeki Payı
Kredi Kartları	18,6	5,7	8,3	19,7	5,7	8,8	18,3	5,1	9,0
Bireysel İhtiyaç ve Diğer Krediler	12,1	2,6	12,3	13,2	2,7	12,7	13,6	2,9	12,3
İnşaat	7,8	3,6	5,7	8,2	3,6	5,8	7,7	3,5	5,7
Tekstil ve Tekstil Ürünleri San.	7,6	6,4	3	7,8	6,4	3,1	7,3	6	3,0
Toptan Ticaret ve Komisyonculuk	6,2	2,8	5,8	7	3	6,1	6,6	2,9	6,0
Tarım	4,6	2,9	4,2	4,7	2,9	4,2	4,4	2,8	4,0
Gıda, Meşrubat ve Tütün San.	3,5	2,7	3,4	3,8	3	3,3	3,8	3	3,2
Perakende Ticaret ve Kişisel Ürünler	3,4	3	3	3,4	2,8	3,3	3,2	2,6	3,2
Bireysel Konut Kredileri	3,5	0,9	10,6	3,4	0,8	10,8	3,2	0,8	10,3

Bankacılık sektörü toplam takipteki alacak tutarı 2012 yılının ikinci çeyreğinde 0,4 milyar TL artarak 20,1 milyar TL'ye yükselmiştir. Teminat yapısı bakımından incelendiğinde, söz konusu artışın II., III., ve IV. grup teminata sahip olan takipteki alacaklardan kaynaklandığı görülmektedir. Haziran 2012 döneminde II. grup teminata sahip olan takipteki alacakların toplam takipteki alacaklar içindeki payı oransal olarak azalırken, III., ve IV. grup teminata sahip olan takipteki alacakların payı artmıştır. Söz konusu dönemde teminatı olmayan takipteki alacakların toplam takipteki alacaklar içindeki payı %48,6'ya gerilemiştir. Aktiften silinen takipteki alacak miktarının önemli oranda artması, yılın ikinci çeyreğinde TDO'nun azalmasında etkili olmuştur. Takipteki alacakların teminatlandırılan kısmının toplam kredi tutarına oranı, 2012 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 0,8, 2011 yılı sonuna göre ise 3,1 puan azalarak %35,1'e düşmüştür.

Tablo 5.1-3: Takipteki Alacaklara İlişkin Teminat ve Garanti Bilgileri

	Brüt Bakiye (Milyar TL)			Aktiften Silinen Tutar* (Milyon TL)			Toplam Teminat/Kredi (%)		
	Ara 11	Mar 12	Haz 12	Ara 11	Mar 12	Haz 12	Ara 11	Mar 12	Haz 12
Toplam Takipteki Alacaklar	19,0	19,7	20,1	331,9	140,8	541,1	38,2	35,9	35,1
I. Grup Teminata Sahip Olanlar	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	71,4	29,9	26,8
II. Grup Teminata Sahip Olanlar	6,6	6,4	6,5	14,2	3,1	16,1	77,1	74,9	70,7
III. Grup Teminata Sahip Olanlar	2,6	3,0	3,2	17,5	0,8	39,0	74,3	69,3	67,9
IV. Grup Teminata Sahip Olanlar	0,4	0,8	1,0	0,1	10,3	4,4	51,0	29,3	34,3
Teminatsız Olanlar	9,3	9,5	9,4	300,1	126,6	481,5			
Yeniden Yapılandırılan Alacaklar	0,8	0,9	0,9						
Yeni İtfa Planına Bağlı Alacaklar	0,5	0,5	0,5						

*Donuk alacak olarak sınıflanmış bir kredi veya diğer alacağın, tahsilinin imkansız hale gelmesi veya diğer nedenlerle banka kayıtlarından silinmesi durumu ifade etmektedir.

2012 yılı ikinci çeyreğinde kredi büyümesinin özkaynaklardaki artıştan daha hızlı olması, nakdi kredilerde yaşanabilecek olası zararların, özkaynak üstündeki etkisinin artmasına neden olmuştur. Nakdi kredilerinin %1'inin zarara dönüşmesi durumunda meydana gelecek zararın özkaynaklara etkisi, 2012 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 0,11 puanlık artışla %4,01'e yükselmiştir. Bu durumun gerçekleşmesi halinde sektörün SYR'sinin 0,56 puan azalacağı öngörülmektedir. Söz konusu senaryolar dâhilinde gerçekleşmesi beklenen SYR değerlerinin, tüm senaryolar için asgari limitlerin üstünde olduğu gözlenmektedir. Bu durum sektörün güçlü bir sermaye yapısına sahip olduğuna işaret etmektedir.

Tablo 5.1-4: Kredi Riski Duyarlılık Analizi Sonuçları

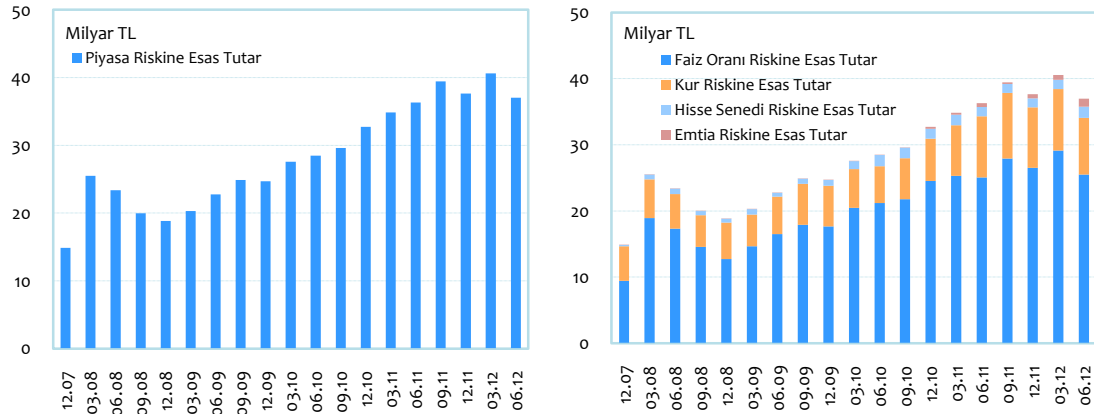
Senaryo	Mar.12				Haz.12			
	Zarar (Milyon TL)	SYR (%)	SYR Değişimi (Puan) *	Zarar/ Özk(%)	Zarar (Milyon TL)	SYR (%)	SYR Değişimi (Puan)*	Zarar/ Özk. (%)
Nakdi Kredilerin %1'inin Zarara Dönüşmesi	6.090	15,35	-0,55	3,9	6.507	15,26	-0,56	4,01
Nakdi Kredilerin %5'inin Zarara Dönüşmesi	30.449	13,09	-2,81	19,53	32.537	12,94	-2,88	20,04
Nakdi Kredilerin %10'unun Zarara Dönüşmesi	60.898	10,12	-5,78	39,06	65.075	9,91	-5,91	40,09
G.Nakdi Kredilerin %1'inin Zarara Dönüşmesi	1.638	15,76	-0,14	1,05	1.690	15,67	-0,15	1,04
G. Nakdi Kredilerin %5'inin Zarara Dönüşmesi	8.192	15,16	-0,74	5,25	8.450	15,09	-0,73	5,21
G. Nakdi Kredilerin %10'unun Zarara Dönüşmesi	16.385	14,41	-1,49	10,51	16.901	14,35	-1,47	10,41

Not: İller Bankası verileri hariç tutulmuştur.

* Mart 2012 dönemi ortalama SYR'si %15,90'dır. Haziran 2012 dönemi ortalama SYR'si %15,82'dir.

5.1.2 Piyasa Riski

Bankacılık sektörünün piyasa riskine esas tutarı bir önceki döneme göre %8,9 oranında azalarak 37 milyar TL'ye gerilemiştir. Söz konusu gerilemedeki temel faktörlerin, faiz oranına ve kur riskine esas tutarlarda gözlenen düşüşler olduğu görülmektedir. Söz konusu tutarlar bir önceki döneme göre sırasıyla %12,5 ve %7,8 oranında gerilemiştir. Hisse senedi riskine esas tutar %18,6 ve emtia riskine esas tutar ise %65,5 oranında artmıştır.

Grafik 5.1-7: Piyasa Riskine Esas Tutarın Bileşenleri İtibarıyla Gelişimi

2012 yılının ikinci çeyreği itibarıyla, bankacılık sektörü ticari portföyü içerisinde eurobond ve hisse senedinin payı yükselmiş, buna karşılık DİBS'lerin payında düşüş yaşanmıştır. Sektörün ticari portföyünün faiz yapısı incelendiğinde, 2012 yılının ikinci çeyreğinde sabit faizli portföyün payının, bir önceki çeyreğe göre 1,5 puan azalarak %48'6'ya yükseldiği görülmektedir. Haziran 2012 itibarıyla ticari portföy içerisinde YP portföyün payı, bir önceki dönemine göre 0,2 puan artarak %12,8'e yükselirken, TP portföyün payı ise %87,2'ye inmiştir.

Tablo 5.1-5: Bankacılık Sektörü Ticari Portföyünün Dağılımı

(%)	Aralık 2011			Mart 2012			Haziran 2012		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
DİBS	83,2	1,8	85,0	85,8	0,0	85,8	85,3	0,0	85,3
Değişken Faizli	45,9	0,0	45,9	46,0	0,0	46,0	47,9	0,0	47,9
Sabit Faizli	36,3	1,8	38,1	39,2	0,0	39,2	36,9	0,0	36,9
Diğer	1,0	0,0	1,1	0,6	0,0	0,6	0,6	0,0	0,6
Eurobond	0,0	10,0	10,0	0,0	9,3	9,3	0,0	10,2	10,2
Değişken Faizli	0,0	0,1	0,1	0,0	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Sabit Faizli	0,0	9,9	9,9	0,0	9,2	9,2	0,0	10,2	10,2
Hisse Senedi ve Yatırım Fonu	0,3	0,1	0,4	0,3	0,2	0,4	0,3	0,2	0,5
Diğer	1,3	3,2	4,5	1,4	3,1	4,4	1,6	2,4	4,0
Değişken Faizli	0,8	2,2	3,0	0,8	2,0	2,8	0,8	1,7	2,5
Sabit Faizli	0,5	1,0	1,5	0,6	1,1	1,7	0,8	0,8	1,5
Diğer	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
TOPLAM	84,8	15,2	100,0	87,4	12,6	100,0	87,2	12,8	100,0
Değişken Faizli	46,7	2,3	49,0	46,8	2,1	49,0	48,7	1,7	50,4
Sabit Faizli	36,8	12,7	49,5	39,8	10,3	50,1	37,6	11,0	48,6
Diğer	1,3	0,2	1,5	0,8	0,2	1,0	0,9	0,2	1,0

2012 yılının ikinci çeyreğinde , bankacılık sektörü sabit faizli DİBS portföyünün bir önceki çeyreğe göre %7,1 oranında azalmasının ve özkaynaklardaki %4,4 artışın etkisiyle, ikinci el DİBS fiyatlarındaki olası değişimlerin sektörün sermayesi üzerindeki etkisi bir önceki çeyreğe göre azalmıştır. İkinci el DİBS fiyatlarındaki olası %10'luk azalışın, sektörün sermayesi üzerindeki azaltıcı etkisi, bir önceki döneme göre 0,7 puanlık azalış göstererek %5,2 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 5.1-6: İkinci El DİBS Fiyatlarındaki Olası Değişimlerin Etkileri

Haziran 2012 (Milyon TL)				İkinci El DİBS Fiyatlarındaki Değişim (%)					
				-10	-5	-1	1	5	10
	Ticari Porftöy	Sabit Faizli DİBS	Özkaynak	Fiyatlardaki Değişimin Sermayeye Etkisi (%)					
Mevduat Bankaları	195.260	71.600	136.591	-5,2	-2,6	-0,5	0,5	2,6	5,2
KYB	5.713	2.207	16.060	-1,4	-0,7	-0,1	0,1	0,7	1,4
Toplam	200.973	73.808	152.651	-4,8	-2,4	-0,5	0,5	2,4	4,8
Mart 2012 (Milyon TL)									
Mevduat Bankaları	197.477	77.036	130.773	-5,9	-2,9	-0,6	0,6	2,9	5,9
KYB	5.167	2.029	15.808	-1,3	-0,6	-0,1	0,1	0,6	1,3
Toplam	202.644	79.066	146.580	-5,4	-2,7	-0,5	0,5	2,7	5,4

2012 yılının ikinci çeyreğinde , sektörün sabit faizli eurobond portföyünde gözlenen %10,8'lik artış, sabit faizli eurobond fiyatlarındaki olası değişimlerin özkaynaklar üzerindeki etkisinin daha yüksek olması sonucunu doğurmaktadır. Sabit faizli eurobond fiyatlarındaki olası %10'luk azalışın sektörün sermayesi üzerindeki azaltıcı etkisi, bir önceki döneme göre artarak, %1,4'den %1,5'e yükselmiştir.

Tablo 5.1-7: Eurobond Fiyatlarındaki Olası Değişimlerin Etkileri

Haziran 2012 (Milyon TL)				Eurobond Fiyatlarındaki Değişim (%)					
				-10	-5	-1	1	5	10
	Ticari Portföy	Sabit Faizli Eurobond	Özkaynak	Fiyatlardaki Değişimin Sermayeye Etkisi (%)					
Mevduat Bankaları	195.260	20.100	136.591	-1,5	-0,7	-0,1	0,1	0,7	1,5
KYB	5.713	309	16.060	-0,2	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,2
Toplam	200.973	20.408	152.651	-1,3	-0,7	-0,1	0,1	0,7	1,3
Mart 2012 (Milyon TL)									
Mevduat Bankaları	197.477	18.152	130.773	-1,4	-0,7	-0,1	0,1	0,7	1,4
KYB	5.167	320	15.808	-0,2	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,2
Toplam	202.644	18.473	146.580	-1,3	-0,6	-0,1	0,1	0,6	1,3

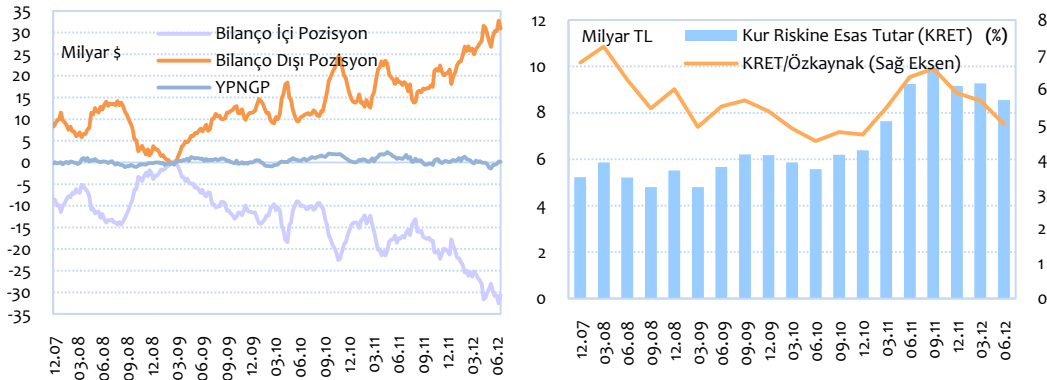
Ticari portföy içinde sınırlı paya sahip olan hisse senedi ve yatırım fonlarının fiyatlarındaki değişimlerin, sektörün sermayesi üzerindeki etkisi, 2012 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki döneme göre büyük değişiklik göstermemiştir. Bu dönemde, hisse senedi ve yatırım fonları fiyatlarındaki olası %10'luk düşüşün, sektörün sermayesi üzerindeki azaltıcı etkisi %0,06'dır.

Tablo 5.1-8: Hisse Senedi ve Yatırım Fonu Fiyatlarındaki Olası Değişimlerin Etkisi

	Haziran 2012 (Milyon TL)			HS+YF Fiyatlarındaki Değişim (%)					
	Ticari Portföy	Hisse Senedi ve Yatırım Fonu	Özkaynak	-10	-5	-1	1	5	10
				Fiyatlardaki Değişimin Sermayeye Etkisi (%)					
Mevduat Bankaları	195.260	826	136.591	-0,06	-0,03	-0,01	0,01	0,03	0,06
KYB	5.713	83	16.060	-0,05	-0,03	-0,01	0,01	0,03	0,05
Toplam	200.973	909	152.651	-0,06	-0,03	-0,01	0,01	0,03	0,06
Mart 2012 (Milyon TL)									
Mevduat Bankaları	197.477	773	130.773	-0,06	-0,03	-0,01	0,01	0,03	0,06
KYB	5.167	84	15.808	-0,05	-0,03	-0,01	0,01	0,03	0,05
Toplam	202.644	857	146.580	-0,06	-0,03	-0,01	0,01	0,03	0,06

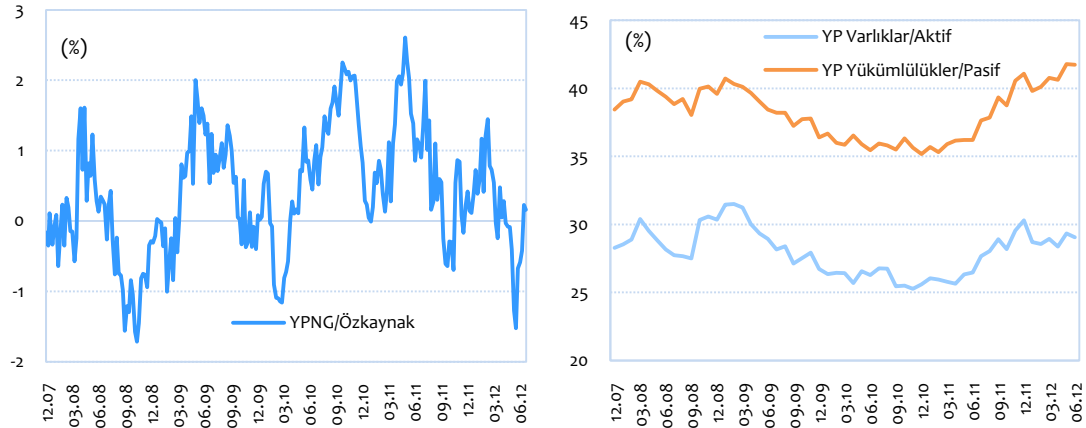
Türk bankacılık sektörü, genel itibarıyla bilanço içindeki yabancı para kısa pozisyonunu bilanço dışında yabancı para uzun pozisyon ile kapatmaktadır. Sektörün yabancı para net genel pozisyonu, düşük seviyelerde seyretmektedir. 2012 yılının ikinci çeyreğinde sektörün bilanço içi pozisyonu ve bilanço dışı pozisyonu, sırasıyla -30,7 milyar dolar ve 30,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki dönem sonu itibarıyla 0,4 milyar dolar olan YPNG, 2011 Eylül sonunda -0,1 milyar dolara gerilemiştir. Sektörün kur riskine esas tutarı 2012 yılının birinci çeyreğine göre azalarak 8,5 milyar TL'ye düşmüştür. Bu paralelde kur riskine esas tutarın özkaynaklara oranı da bir önceki döneme göre azalmış, Mart 2012 sonu itibarıyla %5,7 olan söz konusu oran, 2012 Haziran sonunda %5,1'e gerilemiştir.

Grafik 5.1-8: BİP, YPNGP ve Kur Riskine Esas Tutarındaki Gelişim

2012 yılı ilk çeyreği sonunda %0,5 seviyesinde olan sektörün YPNG/Özkaynak oranı, yılın ikinci çeyreğinde bir önceki döneme göre azalış göstererek %0,2 seviyesine gerilemiştir. Sektörün bilanço içi pozisyonu döviz cinsleri itibarıyla incelendiğinde, toplam uzun ve kısa pozisyonların büyük bir kısmının USD ve EUR cinsinden olduğu görülmektedir. Bu iki döviz cinsini GBP takip etmektedir. Yılın ikinci çeyreğinde sektörün YP varlık ve YP yükümlülüklerinin bilanço içerisindeki paylarının yükselmiştir. Söz konusu değerler, yılın ikinci çeyreğinde sırasıyla %29,1 ve %41,7 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 5.1-9: YPNGP / Özkaynak Oranı ve YP Varlık ve Yükümlülüklerin Bilanço İçi Payı

2012 yılının ikinci çeyreğinde, sektörün bilanço içi pozisyonunun bir önceki döneme göre mutlak değer olarak artması sonucunda, kurlardaki olası değişimlerin bankacılık sektörünün toplam sermayesi üzerindeki etkisi, bir önceki döneme göre artmıştır. Bu dönemde, kurlardaki %25'lik olası bir artışın sektörün sermayesi üzerindeki azaltıcı etkisi, bir önceki döneme göre artarak %7,9'dan %9,1'e yükselmiştir. Söz konusu, analizde sektörün bilanço dışı yabancı para pozisyonu dikkate alınmamıştır.

Tablo 5.1-9: Kurlardaki Olası Değişimlerin Etkileri

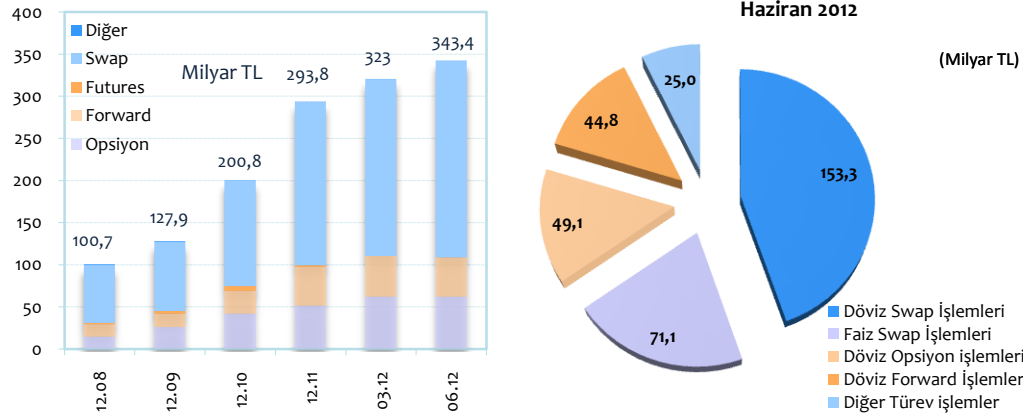
29 Haziran 2012 itibarıyla (Milyon Dolar)						Kurlardaki Değişim Oranı (%)					
						-20	-10	1	5	25	50
	Bilanço İçi Pozisyon (Bip)	Özkaynak (Özk)	BİP/Özk. (%)	YPNGP	YPNGP/Özk. (%)	Kurlardaki Değişimin Sermayeye Etkisi (%)					
Mevduat B.	-29.781	82.122	-36,3	132	0,2	7,3	3,6	-0,4	-1,8	-9,1	-18,1
KYB	-751	8.989	-8,4	-21	-0,2	1,7	0,8	-0,1	-0,4	-2,1	-4,2
Katılım B.	-186	3.771	-4,9	42	1,1	1,0	0,5	0,0	-0,2	-1,2	-2,5
Toplam	-30.718	94.882	-32,4	153	0,2	6,5	3,2	-0,3	-1,6	-8,1	-16,2
30 Mart 2012 itibarıyla (Milyon Dolar)											
Mevduat B.	-25.103	79.592	-31,5	422	0,5	6,3	3,2	-0,3	-1,6	-7,9	-15,8
KYB	-440	9.050	-4,9	-22	-0,2	1,0	0,5	0,0	-0,2	-1,2	-2,4
Katılım B.	-245	3.744	-6,5	44	1,2	1,3	0,7	-0,1	-0,3	-1,6	-3,3
Toplam	-25.788	92.386	-27,9	444	0,5	5,6	2,8	-0,3	-1,4	-7,0	-14,0

5.1.3 Türev İşlemlerden Kaynaklanan Riskler

Bankacılık sektörünün gerçekleştirdiği türev işlemlerin büyüklüğü artmaya devam etmektedir. Haziran 2012 itibarıyla, yıl sonuna göre %16,9 ve yıllık %27,5 büyüyen toplam türev pozisyonu 343,4 milyar TL'ye ulaşmıştır. Türevlerin %99,7'i tezgah üstü nitelikli işlemlerden oluşmakta ve %91,3'u ise alım satım amacıyla yapılmaktadır.

Döviz ve faiz üzerine yapılan swap ve forward işlemleri sektörde en çok kullanılan türev ürünler olmaya devam etmektedir. Haziran 2012 itibarıyla başlıca türev ürünlerin Mart 2012 sonuna göre gelişimi incelendiğinde, döviz swap işlemlerin büyüklüğünün %13,4 artış göstererek 153,3 milyar TL düzeyine, faiz swap işlemlerin büyüklüğünün %3,3 artış göstererek 71,1 milyar TL düzeyine ulaştığı görülmektedir. Bu dönemde, diğer türev işlemlerin büyüklüğünde bir değişim gerçekleşmemiştir.

Grafik 5.1-10: Türev İşlemlerin İşlem Türü ve Konusuna Göre Dağılımı

Türev işlemlerin karşı tarafı incelendiğinde, bankaların payı 2011 yılı sonuna göre arttığı ve diğer tüzel kişilerin payının azaldığı görülmektedir. Ayrıca, yurt dışı işlemlerde İngiltere'de yerleşik kişiler ile yapılan işlemlerin ağırlıkta olması dikkat çekmektedir.

Tablo 5.1-10: Türev İşlemlerin Karşı Taraflarının Görünümü

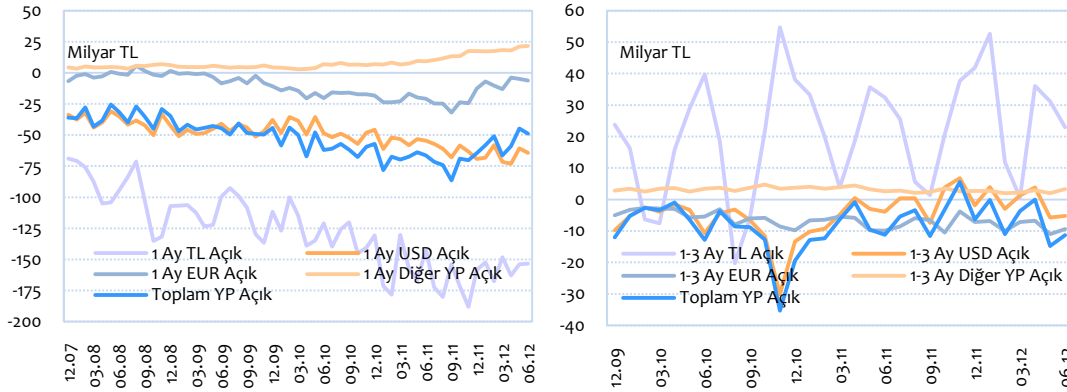
Aralık 2011						Haziran 2012				
%	Banka Dışı				Gerçek Kişiler	Banka Dışı				Gerçek Kişiler
	Bankalar	Finansal Kuruluşlar	Diğer Tüzel Kişiler			Bankalar	Finansal Kuruluşlar	Diğer Tüzel Kişiler		
Opsiyon	56,8	2,1	26,1	15,1	61,1	1,9	25,3	11,7		
Forward	46,0	5,5	44,2	4,3	51,2	4,3	39,6	5,0		
Futures	91,2	0,1	5,9	2,8	86,0	2,8	6,6	4,6		
Swap	89,2	3,8	7,0	0,1	87,6	4,0	7,9	0,5		
Diğer	84,1	0,1	3,3	12,5	79,9	0,3	0,8	19,0		
Toplam	76,7	3,7	16,1	3,4	77,8	3,7	15,4	3,2		
	Yurt içi	İngiltere	Fransa	Amerika	Diğer Yurt dışı	Yurt içi	İngiltere	Fransa	Amerika	Diğer Yurt dışı
Opsiyon	44,4	30,8	8,2	5,1	11,5	40,1	36,9	7,3	6,0	9,7
Forward	57,7	28,9	2,5	2,3	8,5	52,3	34,5	2,0	2,6	8,6
Futures	36,5	16,1	0,0	47,4	0,1	51,7	19,7	0,0	28,5	0,1
Swap	8,3	65,3	5,9	6,5	14,1	9,8	62,1	6,4	7,5	14,2
Diğer	46,6	52,3	0,0	0,0	1,1	54,0	27,8	0,0	17,5	0,7
Toplam	22,6	53,2	5,7	5,8	12,6	21,2	53,6	6,0	6,6	12,5

5.1.4 Yapısal Faiz Oranı Riski³

2012 yılı ikinci çeyreğinde, bankacılık sektörünün 1 aya kadar vadeli TL açık pozisyonu 5 milyar TL artarak 153 milyar TL'ye yükselmiş, YP açık pozisyonu ise 18 milyar TL azalışla 48,8 milyar TL'ye gerilemiştir. Bir aya kadar vadeli TL açık pozisyonunun 2011 yılı ile birlikte daha istikrarlı bir seyir izlemeye başladığı söylenebilir. Söz konusu açık pozisyonların devam etmesi kriz sonrası dönemde faizlerin düşmesi nedeniyle bankaların kârlılığında olumlu yansımış olsa da, küresel piyasalardaki belirsizlik ve Avro Bölgesindeki sorunlar da göz önünde bulundurulduğunda, kısa vadede faiz artışları olması halinde bankacılık sektörü kârlılığının olumsuz yönde etkilenebileceği değerlendirilmektedir. 2012 yılı ikinci çeyreği itibarıyla 1-3 ay vadede faize duyarlı TL kalemlerin 22 milyar TL fazla verdiği, YP kalemlerin açık pozisyonunun ise 22,54 milyar TL'ye düştüğü görülmektedir.

³ Piyasa riski kapsamında dikkate alınan faiz oranı riskinden farklı olarak, bankanın tüm aktif ve pasif kalemleri arasındaki yeniden fiyatlama sürelerindeki uyumsuzluktan kaynaklanan riski ifade etmektedir.

Grafik 5.1-11: Faiz Açıklarının Gelişimi

Faize duyarlı aktif ve pasiflerin ortalama getiri ve maliyetinin analiz edilmesi sonucunda 2012 yılı ilk yarısında 2011 yıl sonuna göre plasman faizinin faiz maliyetinden daha hızlı yükselmesi sonucunda faiz marjının genişlediği görülmektedir. 2012 yılının ikinci çeyreğinde ise plasman faizindeki azalmanın etkisiyle faiz marjında kısmi daralma görülmektedir. Bu dönemde, toplam faiz gelirlerinin ve toplam faiz giderlerinin geçen ayın aynı dönemine göre artış göstermiş, bununla birlikte toplam faiz gelirlerinin ortalama faize duyarlı aktiflere oranının daha düşük bir şekilde yükselmesi faiz marjının daralmasına neden olmuştur. Faiz marjı, 2012 yılının ikinci çeyreğinde 0,10 puan azalarak %3,23'e gerilemiştir.

Tablo 5.1-11: Faiz Marjı ve Bileşenlerinin Gelişimi

(%)	Haz.09	Eyl.09	Ara.09	Mar.10	Haz.10	Eyl.10	Ara.10	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12
Plasman Faizi (1)	11,79	11,13	10,63	9,47	9,13	8,80	8,43	7,53	7,41	7,38	7,72	8,82	8,57
Faiz Maliyeti (2)	7,14	6,55	6,08	4,82	4,91	4,99	4,79	4,47	4,55	4,63	4,83	5,49	5,34
Faiz Marjı (3)	4,66	4,58	4,55	4,65	4,22	3,82	3,65	3,06	2,85	2,75	2,89	3,33	3,23

(1): $((1 + (\text{Toplam Faiz Gelirleri} / \text{Ortalama Faize Duyarlı Aktif}))^{(12 / \text{İlgili Ayın Sırası})} - 1)$

(2): $((1 + (\text{Toplam Faiz Giderleri} / \text{Ortalama Faize Duyarlı Pasif}))^{(12 / \text{İlgili Ayın Sırası})} - 1)$

(3): $[(1) - (2)]$

Sektörün maruz kaldığı yapısal faiz oranı riski tutarının değerlendirilmesi amacıyla aşağıda yer alan senaryo analizleri çerçevesindeki faiz değişimlerinin, banka kârlılığı üzerindeki etkisi hesaplanmaktadır. Yapılan analizde bankaların varlık ve yükümlülüklerinin yeniden fiyatlamaya tarihlerine kalan süreler ve ortalama plasman faizi ile faiz maliyeti dikkate alınmıştır. Hesaplamalarda, bankaların varlık ve yükümlülüklerinin faize duyarlılığının, analiz dönemi boyunca değişmediği, yeni kaynak girişinin yaşanmadığı ve paranın zaman değerinin olmadığı varsayılmıştır. Yapısal faiz oranına ilişkin senaryolar kapsamında TL ve YP kalemlerden beklenen kâr ve zarar tutarları incelendiğinde; 2012 yılı ikinci çeyreğinde 1 ay vadede TL açık pozisyonunda bir önceki döneme göre artış olması nedeniyle, faiz artışını içeren senaryolar için gerçekleşecek zararın arttığı, 1 ay vadede YP açık pozisyonunda bir önceki döneme göre azalma olması nedeniyle, faiz artışını içeren senaryolar için YP pozisyonunda gerçekleşecek zararın düştüğü görülmektedir.

Tablo 5.1-12: Yapısal Faiz Oranı Riskine İlişkin Senaryolar ve Sonuçları

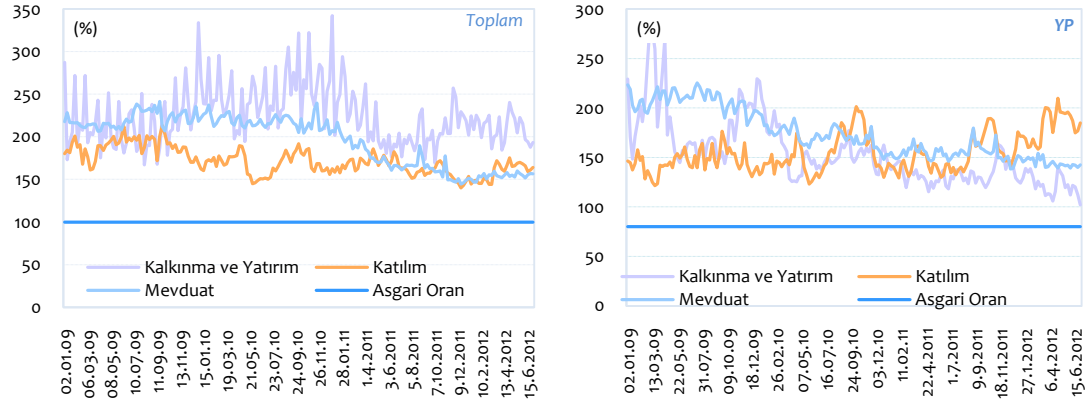
Senaryolar	TP Faizlerdeki Değişim (puan)				YP Faizlerdeki Değişim (puan)							
	1 ay	1-3 ay	3-6 ay	6-12 ay	1 ay	1-3 ay	3-6 ay	6-12 ay				
Senaryo 1	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
Senaryo 2	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00				
Senaryo 3	1,00	2,00	3,00	6,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
Senaryo 4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,50	0,75	1,50				
Senaryo 5	1,00	1,00	1,00	1,00	0,50	0,50	0,50	0,50				
Senaryo 6	10,00	0,00	0,00	0,00	5,00	0,00	0,00	0,00				
Senaryo 7	0,00	0,00	10,00	0,00	0,00	0,00	5,00	0,00				
Senaryo 8	-1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
Senaryo 9	0,00	0,00	0,00	0,00	-1,00	0,00	0,00	0,00				
Senaryo 10	-1,00	-2,00	-3,00	-6,00	-0,25	-0,50	-0,75	-1,50				
Kazanç/Kayıp (Milyar TL)	Mart 2012						Haziran 2012					
	TL	USD	EUR	Diğ.YP	Top.YP	Toplam	TL	USD	EUR	Diğ.YP	Top.YP	Toplam
Senaryo 1	-2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	-2,7	-3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-3,0
Senaryo 2	0,0	-1,2	-0,4	0,1	-4,3	-5,8	0,0	-1,2	-0,3	0,1	-4,3	-5,6
Senaryo 3	-44,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-44,0	-39,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-39,0
Senaryo 4	0,0	-8,2	-4,5	1,5	-22,2	-33,3	0,0	-7,0	-4,3	1,9	-19,1	-28,5
Senaryo 5	-15,6	-5,0	-2,6	0,8	-14,5	-36,8	-14,5	-4,3	-2,4	1,0	-12,9	-33,1
Senaryo 6	-27,5	-6,1	-1,8	0,4	-21,3	-56,3	-30,3	-5,8	-1,3	0,6	-21,6	-58,3
Senaryo 7	-55,1	-19,3	-10,8	3,4	-54,2	-136,0	-50,4	-16,2	-10,1	4,2	-47,2	-119,7
Senaryo 8	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	2,7	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0
Senaryo 9	0,0	1,2	0,4	-0,1	4,3	5,8	0,0	1,2	0,3	-0,1	4,3	5,6
Senaryo 10	44,0	8,2	4,5	-1,5	22,2	77,3	39,0	7,0	4,3	-1,9	19,1	67,5

5.1.5 Likidite Riski

Haziran 2012 döneminde, bankacılık sektöründe birinci vade dilimine ilişkin toplam likidite yeterlilik oranı Mart 2012 dönemine göre artış göstermiştir. Varlık tarafında ters repo işlemlerinden alacaklarının artması, yükümlülük tarafında ise vadesi yaklaşan mevduatın azalması sektörün toplam likidite yeterlilik oranının yaklaşık 3 puan artarak %158'e yükselmesinde belirleyici etkenler olmuştur. Birinci vade dilimine ilişkin yabancı para likidite yeterlilik oranında ise önemli bir değişim yaşanmamış ve bu oran Haziran 2012 itibarıyla %143,2 olarak gerçekleşmiştir. Her iki oran da yasal sınırların oldukça üzerinde seyretmektedir.

Birinci vade dilimine ilişkin yabancı para ve toplam likidite yeterlilik oranları fonksiyonel banka grupları bazında incelendiğinde, sektörün ağırlığını oluşturan mevduat bankaları grubunda söz konusu oranların bir önceki çeyreğe kıyasla arttığı görülmektedir. Katılım bankaları grubunda kıymetli maden deposu tutarındaki azalmanın nakit değerler kaleminde azalışa yol açması, birinci vade dilimine ilişkin yabancı para ve toplam likidite yeterlilik oranlarının düşmesinde etkili olmuştur. Kalkınma ve yatırım bankaları grubunda ise, repo işlemlerinden sağlanan fonların artması söz konusu vade dilimine ilişkin likidite yeterlilik oranlarını azaltıcı etki yapmıştır.

Grafik 5.1-12: Birinci Vade Dilimine İlişkin YP ve Toplam Likidite Yeterlilik Oranlarının Gelişimi

Haziran 2012 itibarıyla sektörün ikinci vade dilimine ilişkin toplam likidite yeterlilik oranı, Mart 2012 dönemine göre 1,1 puan artarak %115,9'a yükselmiştir. Söz konusu vade dilimine ilişkin likidite bileşenleri incelendiğinde, varlık tarafında nakit değerler ve menkul kıymetler haricinde tüm alt kalemlerin artış gösterdiği görülmektedir. Varlık tarafında bir önceki çeyreğe göre oransal bazda en büyük değişim, %61,2 artışla alacaklar kaleminde gerçekleşmiştir. Bankalar ile yurt dışı merkez ve şubelere olan borçlar kalemi ise kaynak tarafında en yüksek oransal değişimin yaşandığı alt kalem olmuştur. Diğer taraftan, söz konusu vade dilimine ilişkin yabancı para likidite yeterlilik oranı 0,9 puanlık artışla Haziran 2012 döneminde %111,2'ye yükselmiştir.

Tablo 5.1-13: İkinci Vade Dilimine İlişkin YP ve Toplam Likidite Yeterlilik Oranı Bileşenleri

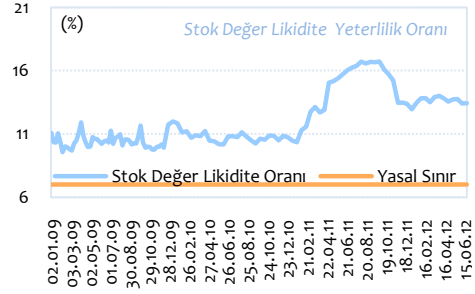
Milyon TL, (%)	YP				Toplam			
	Haziran 11	Aralık 11	Mart 12	Haziran 12	Haziran 11	Aralık 11	Mart 12	Haziran 12
Varlıklar								
Türevler	64.784 (45)	77.624 (41)	102.847 (50)	113.412 (51)	81.381 (16)	95.762 (18)	120.473 (22)	136.073 (24)
Bankalar, YDMŞ	18.279 (12)	21.252 (11)	16.578 (8)	18.338 (8)	24.567 (5)	29.715 (6)	27.491 (5)	28.091 (5)
GUD	14.017 (10)	18.383 (10)	13.503 (7)	11.883 (5)	148.186 (30)	162.003 (31)	163.898 (29)	159.478 (28)
VKET	6.560 (4)	7.641 (4)	6.009 (3)	7.131 (3)	52.262 (10)	48.029 (9)	46.186 (8)	48.273 (8)
Krediler	14.771 (11)	17.804 (9)	17.667 (9)	18.715 (8)	86.570 (17)	93.615 (18)	102.641 (18)	109.821 (19)
Nakit Değ., TCMB	10.710 (11)	35.025 (19)	37.673 (18)	40.675 (18)	89.940 (18)	72.979 (14)	78.973 (14)	70.316 (12)
Alacaklar	7.479 (7)	11.003 (6)	10.237 (5)	12.227 (5)	15.314 (3)	23.522 (4)	16.477 (3)	26.556 (5)
YAD (Net)	10 (0)	2 (0)	3 (0)	1 (0)	10 (0)	13 (0)	24 (0)	24 (0)
Toplam	136.610	188.733	204.516	222.382	498.231	525.639	556.163	578.630
Yükümlülükler								
Mevduat	58.561 (45)	75.021 (44)	76.976 (42)	81.822 (41)	190.904 (46)	205.333 (45)	212.571 (44)	218.236 (44)
Türevler	49.827 (39)	59.648 (35)	74.839 (40)	82.192 (41)	81.320 (20)	94.942 (21)	121.012 (25)	136.466 (27)
Diğer Kaynaklar	9.589 (7)	18.737 (11)	13.588 (7)	14.901 (7)	102.316 (25)	105.592 (23)	99.829 (21)	93.153 (19)
TCMB, Bank., YDMŞ	4.191 (3)	8.814 (5)	6.697 (4)	8.898 (4)	12.087 (3)	13.377 (3)	12.466 (3)	15.023 (3)
Diğer Krediler	4.529 (4)	5.904 (3)	8.250 (4)	7.120 (4)	7.471 (2)	8.556 (2)	9.342 (2)	8.517 (2)
Bil. Dışı İşlemler	2.645 (2)	3.240 (2)	5.011 (3)	5.122 (3)	22.254 (5)	26.273 (6)	29.348 (6)	27.970 (6)
Toplam	129.344	171.365	185.361	200.055	416.352	454.073	484.568	499.364
LYO (%)	109,2	110,1	110,3	111,2	119,7	115,8	114,8	115,9

Bankaların varlıkları ve yükümlülükleri arasındaki likidite dengesinin izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla hesaplanan Stok Değer Likidite Oranı, yasal sınırın oldukça üzerindeki yatay seyrini sürdürmektedir. Mart 2012 döneminde %14 olan söz konusu oran, TCMB nezdinde tutulan vadesiz serbest hesap ve kıymetli maden hesabındaki azalışların etkisiyle sınırlı bir düşüşle Haziran 2012 döneminde %13,44'e gerilemiştir.

Tablo 5.1-14: Stok Değer Likidite Oranının⁴ Gelişimi

Milyon TL	Haziran 11	Aralık 11	Mart 12	Haziran 12	Mart 12
Nakit Değ. Ve TCMB	85.293	54.249	51.773	46.355	51.773
Bankalar, YDMŞ	11.745	15.668	15.785	16.312	15.785
Alacaklar	31.459	47.392	52.153	58.160	52.153
TOPLAM VARLIKLAR	128.497	117.309	119.711	120.827	119.711
Mevduat	684.361	728.577	736.550	758.288	736.550
TCMB, Bankalar, YDMŞ	49.370	53.274	51.230	61.743	51.230
Diğer Krediler	75.919	85.232	81.354	81.108	81.354
TOPLAM YÜKÜMLÜLÜKLER	809.650	867.083	869.134	901.140	869.134

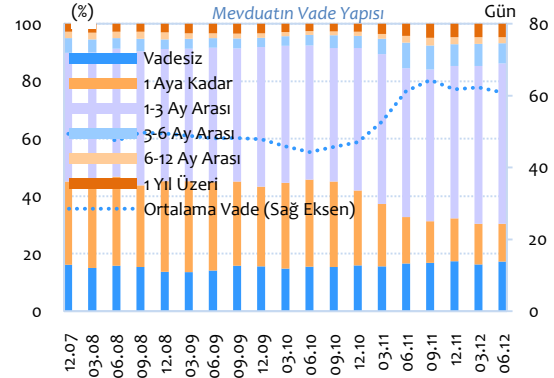
Kaynak: BDDK

Bankacılık sektörünün en önemli fon kaynağı olan mevduatın vade yapısı incelendiğinde, vadesiz mevduat ile 1-3 ay vadeli mevduatın toplam mevduat içindeki payının arttığı görülmektedir. 2012 yılı ikinci çeyreğinde 1-3 ay vadeli mevduatın toplam içindeki payı %55,9 seviyesine ulaşmıştır. Söz konusu dönemde 3 aydan uzun vadeli mevduatın toplam içindeki payı %14,7'den %13,7'ye gerilemiştir. 1 aya kadar vadeli mevduatın toplam içindeki payı ise son iki yıldır istikrarlı şekilde düşmektedir. Mevduatın ortalama vadesi, Haziran 2012 dönemi itibarıyla yaklaşık 2 aydır.

Tablo 5.1-15: Mevduatın Vade Yapısının Görünümü

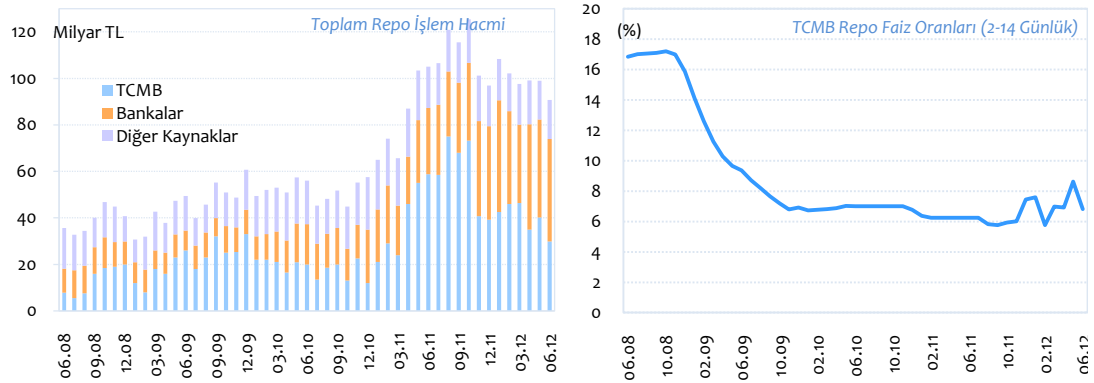
Mevduat Miktarı Milyar TL	2008	2009	2010	2011	Mart 2012	Haz. 2012	% Değişim Mar-Haz 12
Vadesiz	62,3	80,2	98,3	121,2	113,2	123,7	9,2
1 Aya Kadar	143,1	142,7	160,6	102,7	98,3	94,7	-3,7
1-3 Ay Arası	209,4	249,9	306,6	370,1	382,9	401,6	4,9
3 Aya Kadar	414,7	472,8	565,4	594,0	594,4	620,0	4,3
3-6 Ay Arası	15,2	17,0	25,6	52,4	53,7	50,1	-6,6
6 Aya Kadar	429,9	489,8	591,0	646,4	648,1	670,2	3,4
6-12 Ay Arası	11,4	8,1	9,4	16,8	16,0	15,7	-1,6
1 Yıla Kadar	441,3	497,9	600,4	663,3	664,1	685,9	3,3
1 Yıl Üzeri	13,3	16,8	16,6	32,2	32,4	32,9	1,7
Genel Toplam	454,6	514,6	617,0	695,5	696,4	718,8	3,2

Sektörün diğer fon kaynaklarından repo işlemlerinin toplam hacmi, yılın ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %7 oranında azalarak 90,7 milyar TL'ye gerilemiştir. Söz konusu dönemde, TL cinsi zorunlu karşılıkların altın ve döviz cinsinden tutulmasına ilişkin oranların artırılması, bankaların repo ile fonlama ihtiyacını azaltmıştır. Neticede, TCMB ile yapılan repo işlemleri yaklaşık %36 oranında azalmış ve Haziran 2012 dönemi itibarıyla 29,8 milyar TL'ye düşmüştür. Bankalar ile yapılan repo işlemleri 44,2 milyar TL, diğer taraflarla yapılan repo işlemleri ise 16,8 milyar TL tutarındadır. Ortalama repo faizi ise, Haziran 2012 döneminde %6,8 olarak gerçekleşmiştir.

⁴Bankaların Likidite Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 15/A maddesinin (1) numaralı fıkrasında, kasa, efektif deposu, Merkez Bankası nezdinde açılan vadesiz serbest hesap, yoldaki paralar, vadesi gelmiş menkul değerler, kıymetli maden deposu, satın alınan çekler, bankalar, yurt dışı merkez ve şubeler nezdinde açılan vadesiz serbest hesaplar, bankalararası para piyasasından gecelik alacaklar ve zorunlu karşılıklar toplamının, toplam mevduatlar, TCMB, Bankalar, Yurt Dışı Merkez ve Şubeler Hesapları ve sermaye benzeri krediler hariç diğer Krediler kalemlerinin toplam tutarları (TP+YP) vadelerine bakılmaksızın stok değerleri üzerinden kaydedilir hükmü yer almaktadır.

Grafik 5.1-13: Repo İşlemlerinin Gelişimi

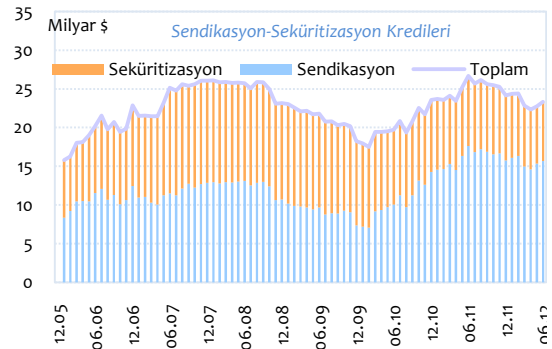

Kaynak: BDDK, TCMB.

Bankacılık sektörü, Haziran 2012 dönemi itibarıyla varlıklarının yaklaşık %3,3'ünü sendikasyon ve seküritizasyon kredileri ile fonlamaktadır. Yılın ikinci çeyreği itibarıyla bankaların kullanmış olduğu sendikasyon ve seküritizasyon kredisi miktarı bir önceki çeyreğe göre 0,5 milyar dolar artarak 23,3 milyar dolara yükselmiştir. 2012 yılı sonuna kadar 9,5 milyar TL'lik kredinin vadesi dolmaktadır. Bazı Avrupa ülkelerinde yaşanan sıkıntıların gelişmekte olan ülkelere olan sermaye akışını etkilemesine rağmen, ülkemiz bankacılık sektörünün yurt dışı kredilerin yenilenmesi konusunda sorun yaşamadığı görülmektedir. Bununla birlikte söz konusu olumsuz gelişmeler nedeniyle sendikasyon ve seküritizasyon kredilerinin maliyetlerinin artma ihtimali bulunmaktadır.

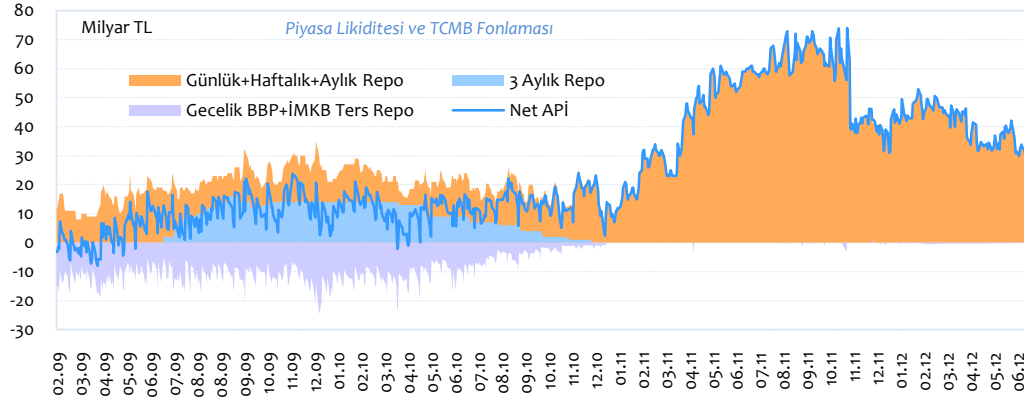
Tablo 5.1-16: Sendikasyon ve Seküritizasyon Kredilerinin Gelişimi

Ödeme Planı (Milyon)	Sendikasyon		Seküritizasyon		Toplam	
	TL	\$ Karşılığı	TL	\$ Karşılığı	TL	\$ Karşılığı
2012 Temmuz	1.632	914	316	177	1.948	1.091
2012 Ağustos	2.451	1.357	228	127	2.679	1.484
2012 Eylül	5.421	3.008	301	167	5.722	3.175
2012 Ekim	3.090	1.739	347	194	3.437	1.933
2012 Kasım	2.582	1.441	228	127	2.811	1.568
2012 Aralık	170	94	336	186	507	281
2013 - 2024	12.779	7.129	11.972	6.684	24.752	13.813

30 Mart 2011 tarihinde 46 milyar TL düzeyinde olan piyasadaki net likidite açığı, TL zorunlu karşılıkların altın ve döviz cinsinden tesis edilmesine ilişkin değişikliklerin bankaların TL likidite ihtiyaçlarını azaltması neticesinde Haziran 2012 sonunda 29,7 milyar TL'ye gerilemiştir. 29 Haziran 2012 tarihi itibarıyla TCMB günlük, haftalık ve aylık repo işlemleriyle toplamda piyasayı 29,8 milyar TL fonlamış ve gün sonunda oluşan 0,1 milyar TL'lik likidite fazlasını gecelik vadede Bankalararası Para Piyasası'ndan çekmiştir.

Grafik 5.1-14: Piyasadaki Likiditenin Gelişimi

Kaynak: TCMB

5.1.6 Yoğunlaşma Riski

Bankaların borç ödeme gücünü en fazla etkileyen unsur kredi portföylerindeki yoğunlaşmadır. Geleneksel olarak yoğunlaşma riski kredilerin, kredi müşterileri, sektörler ve bölgeler arasında dengeli dağılmamasından kaynaklanmaktadır. Bankacılık Kanununa göre bir gerçek ya da tüzel kişiye veya bir risk grubuna özkaynakların %10'u veya daha fazlası oranında kullanılan krediler, büyük krediler olarak kabul edilmektedir. Büyük krediler kredi riski yoğunlaşmasının en önemli göstergelerinden biridir. Büyük kredilerin özkaynak içindeki payı, 2012 yılının ikinci çeyreğinde %30'dan %31'e yükselmiş, büyük kredilerin toplam krediler içindeki payı ise 0,1 puan artmıştır. Büyük kredilerin kompozisyonu incelendiğinde, özkaynakların %10'u ile %15'i arasında kullanılan kredilerin özkaynağa oranında ve toplam krediler içindeki payındaki artışa karşın özkaynakların %15'i ile %20'si arasında kullanılan kredilerin payındaki azalma dikkat çekmektedir. Büyük kredilerin payındaki artışın bu grup içerisindeki görece küçük (özkaynakların %10'u ile %15'i arasında) kredilerde yoğunlaşması büyük kredilerdeki yoğunlaşma artışının etkisini hafifletmektedir.

Tablo 5.1-17: Bankaların Kullandığı Büyük Kredilerin Dağılımı

(%)	Ara.11		Mar.12		Haz.12	
	Özkaynağa Oranı	Kredilere Oranı	Özkaynağa Oranı	Kredilere Oranı	Özkaynağa Oranı	Kredilere Oranı
10'dan Büyük	31,5	6,4	30,0	6,3	31,0	6,4
10-15 Arası	22,3	4,5	18,8	4,0	24,7	5,1
15-20 Arası	8,3	1,7	10,7	2,2	5,8	1,2
20-25 Arası	0,9	0,2	0,6	0,1	0,5	0,1

2012 yılının ikinci çeyreğinde, bankacılık sektörünün kullandığı en büyük 25, 50 ve 100 nakdi ve gayrinakdi kredilerin toplam kredi tutarı içerisindeki paylarında 2009 yılından itibaren gözlenen ılımlı azalış seyrinin korunduğu görülmektedir. Genel olarak en büyük 25, 50 ve 100 nakdi ve gayri nakdi kredilerin toplam kredi tutarı içerisindeki paylarında görülen azalma eğilimi daha dengeli bir kredi dağılımına işaret etmektedir.

Tablo 5.1-18: Bankaların Kullandığı En Büyük 25, 50 ve 100 Kredinin Toplam İçindeki Payı

(%)	Ara.08	Ara.09	Haz.10	Ara.10	Mar.11	Haz.11	Eyl.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12
En Büyük 25 N.Kredinin Toplam N.Kredi İçindeki Payı	17	17	17	16	15	15	15	14	13	13
En Büyük 50 N.Kredinin Toplam N.Kredi İçindeki Payı	23	23	22	21	20	19	19	19	18	18
En Büyük 100 N.Kredinin Toplam N.Kredi İçindeki Payı	28	29	28	27	26	25	25	25	24	23
En Büyük 25 G.N.Kredinin Toplam G.N.Kredi İçindeki Payı	36	38	36	35	34	34	34	34	33	31
En Büyük 50 G.N.Kredinin Toplam G.N.Kredi İçindeki Payı	46	48	46	45	44	44	44	44	43	41
En Büyük 100 G.N.Kredinin Toplam G.N.Kredi İçindeki Payı	56	58	55	55	54	54	54	54	53	52

2012 yılının ikinci çeyreğinde, 1 milyon TL'den büyük kredilerin toplam krediler içindeki payında 2010 yılından itibaren görülen ılımlı azalış seyri değişmiş ve bu grubun payı 0,1 puanlık artışla %48,3 seviyesinde gerçekleşmiştir. 51 bin TL'den az tutarlı krediler ile 101 bin TL-1 milyon TL ölçekli kredilerin toplam krediler içindeki payını korumuştur. Bu dönemde, 51 bin TL-100 bin TL ölçekli kredilerin toplam krediler içindeki payında görülen ılımlı bir azalmaya mukabil müşteri sayısı payında artış gözlenmektedir. Müşteri başına kredi tutarında genel toplamda bin TL'lik artış gerçekleşmiştir.

Tablo 5.1-19: Kredilerin Büyüklük ve Müşteri Sayısı Açısından Dağılımı

Kredi Tutarı	Kredi Toplamı (%)			Müşteri Sayısı (%)			Müşteri Başına Kredi Tutarı (Bin TL)		
	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Ara.11	Mar.12	Haz.12
1 milyon TL'den büyük	48,7	48,3	48,4	0,1	0,1	0,1	7.421	7.192	7.060
501 bin TL-1 milyon TL	4,4	4,6	4,6	0,1	0,1	0,1	740	740	741
101 bin TL-500 bin TL	11,0	11,2	11,2	0,8	0,8	0,9	198	200	200
51 bin TL-100 bin TL	7,7	7,8	7,7	1,6	1,6	1,7	71	71	72
51 bin TL'den az	28,1	28,1	28,1	97,3	97,3	97,3	4	4	4
Genel Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	15	15	16

Nakdi kredilerin sektörel kompozisyonu analiz edildiğinde kredilerin dağılımında 2012 yılının ikinci çeyreğinde genel olarak önemli bir değişim yaşanmadığı, toplam kredilerin %61,8'inin 10 farklı sektöre kullanıldığı görülmektedir. Elektrik, gaz ve su kaynakları üretim dağıtım sanayinde 2009 yılında başlayan yoğunlaşma artışının bu dönem de devam ettiği gözlenmektedir. Faiz oranlarının görece düşüklüğüne bağlı olarak bireysel ihtiyaç kredilerinin kredi kartları kullanımına ikame etmesinin kredi kartlarının toplam krediler içindeki payında 2008 yılından bu yana istikrarlı bir azalmaya neden olduğu görülmektedir. Toplam kredilerin yaklaşık %31,5'inin konut kredileri, ihtiyaç kredileri ve kredi kartları kullanımı gibi müşteri sayısı oldukça fazla olan bireysel kredilerden oluşması da yoğunlaşma riski açısından olumlu karşılanmaktadır.

Tablo 5.1-20: Kredilerin Sektörel Bazda Yoğunlaşması

(%)	Ara.08	Ara.09	Haz.10	Ara.10	Haz.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12
Bireysel İhtiyaç ve Diğer Krediler	10,3 (2)	11,1 (2)	11,3(1)	11,5(1)	12,5(1)	12,3(1)	12,5(1)	12,3(1)
Bireysel Konut Kredileri	10,4 (1)	11,3 (1)	11,2(2)	11,2(2)	11,2(2)	10,6(2)	10,6(2)	10,3(2)
Kredi Kartları	9,3 (3)	9,5 (3)	8,8(3)	8,3(3)	8,1(3)	8,3(3)	8,7(3)	8,9(3)
Toptan Ticaret ve Komisyonculuk	5,6 (4)	5,7 (5)	5,8(5)	5,6(5)	5,8(4)	5,8(4)	6,0(4)	6,0(4)
İnşaat	5,4 (5)	6,0 (4)	6,0(4)	5,5(6)	5,6(5)	5,7(5)	5,8(5)	5,7(5)
Parasal Kurumlar (Banka, Finansal Kiralama, Fak., Fin. Şirk.)	3,7 (8)	3,6 (8)	3,9(6)	5,6(4)	3,9(7)	4,3(6)	3,5(9)	4,0 (6)
Tarım	3,3 (10)	3,8 (6)	3,6(8)	4,0 (7)	4,2(6)	4,2(7)	4,1(6)	4,0(7)
Elektrik, Gaz ve Su Kaynakları Üret.Dağıt.San	1,47(20)	2,3(15)	2,9(12)	3,0(11)	3,1(11)	3,7(8)	3,8(7)	3,7(8)
Metal Ana San. ve İşlenmiş Maden Ürt. San.	3,8 (7)	3,6 (7)	3,9(7)	3,8(8)	3,6(8)	3,6(9)	3,6(8)	3,7(9)
Gıda, Meşrubat ve Tütün San.	3,1(11)	2,8 (12)	3,1(9)	3,4(9)	3,2(10)	3,4(10)	3,2(10)	3,2(10)

Not: Parantez içindeki rakamlar o sektöre kullanılan kredi tutarının toplam krediler içindeki payının sırasını göstermektedir.

Haziran 2012 itibarıyla, Türk bankacılık sisteminde 119 milyon mudiye ait olan toplam mevduat, yaklaşık 719 Milyar TL'ye ulaşmıştır. Mevduatın %47,4'ü 1 milyon TL'nin üzerinde olup 50 bin mudiye aittir. Resmi, ticari ve diğer kuruluşlara ait mevduatın %82,2'si bu grupta yer almaktadır. Toplam mevduatın %4,8'ini oluşturan 10 bin TL'den düşük mevduat ise toplam mudi sayısının %95,8'ini oluşturan 114 milyon mudiye aittir. Gerçek kişilere ait mevduatın en fazla 51 bin – 250 bin TL arasında yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 5.1-21: Mevduatın Büyüklük ve Müşteri Sayısı Açısından Dağılımı

Mevduat		Mevduat Toplamı						Mudi Sayısı*					
		Milyar TL			(&)			Bin Kişi			(&)		
		Ara.11	Mar.12	Haz12	Ara.11	Mar.12	Haz12	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Ara.11	Mar.12	Haz12
1Mio-	Gerçek	103,4	103,8	109,7	24,6	24,5	25,1	27,8	28,2	32,1	0,0	0,0	0,0
	Resmî, Tic.ve Diğ.Krlş	226,5	226,0	231,5	82,1	82,9	82,2	17,8	17,2	18,7	0,2	0,2	0,2
250bin-	Gerçek	85,5	86,8	89,9	20,4	20,5	20,6	164,0	181,7	186,9	0,2	0,2	0,2
1Mio-	Resmî, Tic.ve Diğ.Krlş	21,8	20,6	21,6	7,9	7,5	7,7	37,8	36,7	39,0	0,5	0,4	0,4
51bin-	Gerçek	127,4	129,1	131,1	30,4	30,5	30,0	1.061,8	1.174,6	1.190,6	1,0	1,1	1,1
250bin	Resmî, Tic.ve Diğ.Krlş	16,4	15,4	16,6	6,0	5,7	5,9	126,4	119,9	132,0	1,5	1,4	1,5
11bin -	Gerçek	74,3	74,8	75,7	17,7	17,6	17,3	2.771,4	3.004,1	3.048,2	2,6	2,8	2,8
50bin	Resmî, Tic. ve Diğ.Krlş	7,7	7,4	8,2	2,8	2,7	2,9	288,6	274,8	311,8	3,5	3,2	3,5
0-10bin	Gerçek	29,0	29,2	30,7	6,9	6,9	7,0	103.571,0	104.310,6	106.143,1	96,3	96,0	96,0
	Resmî, Tic.ve Diğ.Krlş	3,4	3,4	3,7	1,2	1,2	1,3	7.685,7	8.036,7	8.318,4	94,2	94,7	94,3
Toplam	Gerçek	419,7	423,7	437,2	100,0	100,0	100,0	107.596,1	108.699,3	110.600,9	100,0	100,0	100,0
	Resmî, Tic.ve Diğ.Krlş	275,8	272,7	281,6	100,0	100,0	100,0	8.156,3	8.485,3	8.819,9	100,0	100,0	100,0

*Sıfır bakiyeli hesaplar da dahil olmak üzere aynı mudiye ait tüm hesapları ayrı ayrı göstermektedir.

Sigorta kapsamındaki mevduatın büyüklük ve müşteri sayısı açısından dağılımı incelendiğinde, Haziran 2012 itibarıyla söz konusu mevduatın %49,7'sinin 40 bin-50 bin TL aralığında bulunduğu görülmektedir. Bununla birlikte sigorta kapsamında mevduatı bulunan mudilerin %91,7'sinin hesabı 10 bin TL'den küçüktür. Sigorta kapsamındaki mevduatın mudi başına tutarının 2011 yılsonuna göre 200 TL artarak 3,1 bin TL seviyesinde gerçekleştiği, 40 bin-50 bin TL ile 10 bin TL'den küçük dilimleri haricindeki dilimlerde mudi başına mevduat tutarında artış olduğu görülmektedir.

Tablo 5.1-22: Sigorta Kapsamındaki Mevduatın Büyüklük ve Müşteri Sayısı Açısından Dağılımı

Mevduat Tutarı	Mevduat Toplamı (%)			Mudi Sayısı (%)			Mudi Başına Mevduat Tutarı (Bin TL)		
	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Ara.11	Mar.12	Haz.12
10 bin TL'den küçük	15,6	14,6	16,3	90,9	92,1	91,7	0,6	0,5	0,5
10 bin TL-20 bin TL	12,8	12,7	13,1	3,0	2,6	2,8	14,3	14,1	14,3
20 bin TL-30 bin TL	11,1	11,2	11,3	1,5	1,3	1,4	24,6	24,1	24,5
30 bin TL-40 bin TL	9,4	9,7	9,5	0,9	0,8	0,8	34,6	34,1	34,6
40 bin TL-50 bin TL	51,1	51,8	49,7	3,6	3,1	3,2	48,1	48,4	48,0
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	3,4	2,9	3,1

5.2 Özkaynak Gereksinimi Analizi

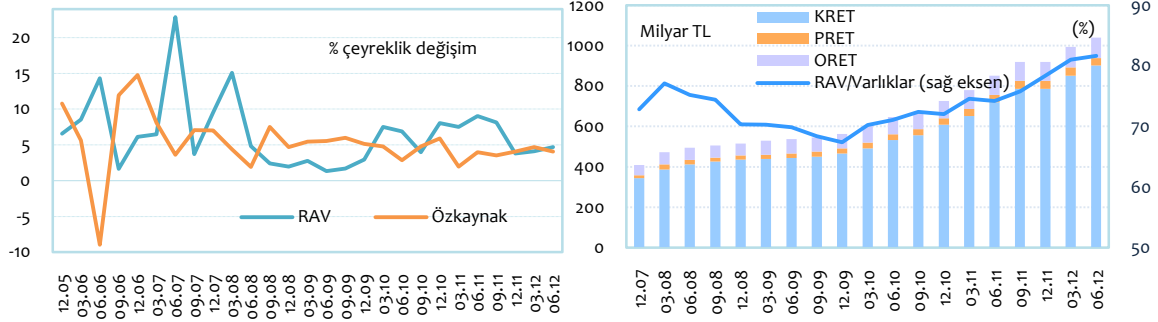
2012 yılının ikinci çeyreğinde bankacılık sektörünün sermaye yeterlilik rasyosu ılımlı bir azalma göstererek %16,5 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2005 yılından sonra yaşanan ekonomik dalgalanmalar özkaynak ve risk ağırlıklı varlıklarda da etkisini hissettirmiş, 2008 yılından sonra özkaynak ve risk ağırlıklı varlıklarda görülen büyüme daha istikrarlı bir yapıya bürünmüştür. 2008 yılında gözlenen daralma, risksiz varlıklara plasman tercihi ve toplam riske esas tutardaki sınırlı büyüme sebebiyle artış eğilimi gösteren SYR, 2009 yılı sonundan itibaren büyüme ve risk tercihlerindeki artışa paralel olarak ılımlı bir azalma eğilimine girmiştir. SYR, 2009 yılsonundan bu yana genel olarak görece bir azalma göstermekle birlikte güçlü görünümünü korumaktadır.

2010 yılından bu yana süre gelen risk ağırlıklı varlıkların özkaynaklara kıyasla yüksek artış eğilimi 2011 yılının son çeyreği ile 2012 yılının ilk çeyreğinde özkaynaklar lehine değişiklik göstermesine rağmen Haziran 2012 itibarıyla tekrar eski yapısına dönmüştür. Yılın ilk çeyreğinde sektörün özkaynakları %4,06 oranında artarken, risk ağırlıklı varlıklar %4,69 oranında artış göstermiş ve SYR'de 0,1 puanlık bir azalma meydana gelmiştir. Özkaynaklarda en büyük artış %10,1 ile genel karşılıklarda meydana gelirken, söz konusu dönemde risk ağırlıklı varlıklarda en büyük artış, 21,5 milyar TL ile %100 risk ağırlıklı kredilerde gözlenmiştir.

Sektörün aktif büyüklüğü ile risk ağırlıklı varlıklar için yapılan değerlendirmede, 2008 yılı ikinci çeyreğinden itibaren risk ağırlıklı varlıklar artış oranının, aktifler artış oranının altında seyrettiği, 2010 yılının ilk çeyreğinden itibaren ise risk tercihindeki değişikliğin etkisiyle genel olarak risk ağırlıklı varlıkların, aktiflerden daha yüksek oranda arttığı görülmektedir. 2012 yılının ikinci

çeyreğinde, risk ağırlıklı varlıklar ve aktiflerin artış oranının sırasıyla %4,7 ve %3,9 olarak gerçekleşerek aynı yapıyı koruduğu görülmektedir.

Grafik 5.2-1: Özkaynak ve Risk Ağırlıklı Varlıklardaki Gelişim

Fonksiyon grupları itibarıyla incelendiğinde, Haziran 2012'de tüm fonksiyonel banka gruplarının SYR'lerinde ılımlı bir azalma olduğu görülmektedir. Söz konusu dönemde, orta ölçekli bankaların SYR'lerinde görülen artışa karşın küçük ölçekli bankalar grubu özkaynaklarının risk ağırlıklı varlıklarına kıyasla daha fazla azalması sektör SYR'sini olumsuz etkilemiştir.

Tablo 5.2-1: Bankaların Türleri ve Ölçek Bazında Özkaynaklar, RAV ve SYR Büyümesi

(%)	Özkaynak			RAV			SYR		
	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Ara.11	Mar.12	Haz.12
Sektör	4,06	4,69	4,06	3,79	4,09	4,69	0,26	0,58	-0,60
Mevduat	4,19	5,12	4,31	3,40	4,24	4,63	0,76	0,84	-0,31
- Kamu	3,91	7,77	4,92	5,09	4,88	2,91	-1,12	2,76	1,95
- Yerli Özel	2,73	3,78	4,12	3,47	3,64	5,04	-0,72	0,14	-0,88
- Küresel	10,00	5,77	4,00	0,39	5,43	6,01	9,58	0,32	-1,89
KYB	2,86	2,06	1,72	10,44	1,31	4,23	-6,87	0,75	-2,41
Katılım	4,33	2,28	4,56	6,82	3,25	6,17	-2,34	-0,94	-1,52
Büyük Ölçek	3,03	5,07	4,31	4,37	3,99	4,29	-1,28	1,03	0,02
Orta Ölçek	8,00	4,99	16,07	0,93	4,70	8,58	7,01	0,28	6,90
Küçük Ölçek	3,75	2,70	-12,57	6,39	3,38	-2,04	-2,48	-0,66	-10,75

Ana sermayenin özkaynak içindeki payı, 2012 Haziran itibarıyla, %89,1 olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde bankacılık sektörünün ana sermayesi, 4,9 milyar TL artış göstermiştir. Ana sermaye kalemleri içinde en büyük artış, 5,2 milyar TL ile yedek akçelerde meydana gelmiştir. Ana sermayenin özkaynak içindeki ağırlığı, sadece ana sermaye oranının dahi asgari sermaye yükümlülüğünün oldukça üzerinde gerçekleşmesi ve yıllar itibarıyla bu yapının korunması Türk bankacılık sektörünün çok güçlü, kaliteli ve istikrarlı bir özkaynak yapısına sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 5.2-1: Özkaynak Ana Bileşenleri

Milyon TL	2008	2009	Haz.10	Ara.10	Haz.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12	Özkaynak içindeki pay	%Δ (Mar-Haz.12)
Ana Sermaye	88.619	104.139	113.056	123.625	132.276	142.600	147.677	152.529	89,1	3,3
-Ödenmiş Sermaye	39.406	42.542	46.298	47.931	49.490	50.487	50.888	52.427	30,6	3,0
-Ödenmiş Sermaye Enflasyon Farkı	7.263	7.057	6.634	6.640	7.259	7.259	7.259	7.240	4,2	-0,3
-Hisse Senedi İhraç Primleri	3.333	3.174	3.169	3.170	3.170	3.170	3.170	3.132	1,8	-1,2
-Yedek akçeler	39.911	49.228	62.431	62.023	79.296	79.125	88.679	93.868	54,8	5,9
-Net dön. Kârı ile Geçm.Yıl Kârı	13.718	20.568	13.159	22.752	10.522	19.795	14.221	11.760	6,9	-17,3
-Yedek Akçelerle Karşılanamayan Zarar	-18.023	-17.992	-17.945	-17.867	-17.822	-17.823	-17.774	-17.776	-10,4	0,0
Katkı Sermaye	8.560	12.201	12.321	14.493	14.567	15.450	17.801	19.447	11,4	9,3
-Genel karşılıklar	3.641	4.083	4.584	5.060	6.789	8.501	9.042	9.959	5,8	10,1
-İkincil sermaye benzeri borçlar	5.493	5.538	5.460	5.182	5.289	7.370	6.982	6.552	3,8	-6,2
-SHMD ile iştirak ve bağlı ortaklıklara ilişkin değer artış fonlarının % 45'i	-692	2.461	2.111	4.022	2.301	-616	1.559	2.718	1,6	-74,4
Sermayeden İndirilen Değerler	-4.452	-1.300	-1.392	-553	-1.010	-918	-971	-783	0,5	19,3
Özkaynaklar	92.727	115.040	123.984	137.564	145.833	157.132	164.507	171.193	100,0	4,1

Haziran 2012 itibarıyla bankacılık sektörü sermaye yükümlülüğünün %86,7'si kredi riskinden, %9,8'i operasyonel riskten, %3,6'sı ise piyasa riskinden kaynaklanmaktadır. Özkaynak toplamından

sermaye yükümlülüğü tutarının düşülmesi suretiyle hesaplanan serbest özkaynak tutarında, özkaynaklarda görülen 4 milyar TL tutarındaki artışa bağlı olarak 2,9 milyar TL büyüme görülmektedir. 2010 yılı sonundan itibaren risk ağırlıklı varlıklardaki görece yükseliş nedeniyle serbest özkaynak tutarında görülen azalma eğiliminin Aralık 2011 döneminde sona erdiği ve yılın ikinci çeyreğinde de artma eğilimini sürdürdüğü gözlenmektedir.

Tablo 5.2-2: Yasal Sermaye Yükümlülüğünün Dağılımı

Haziran 2012	Mevduat		KYB		Katılım B.		Toplam	
	Mil. TL	% Pay	Mil. TL	% Pay	Mil. TL	% Pay	Mil. TL	% Pay
Kredi Riski Sermaye Yük.	66.139	86,6	2.330	84,5	3.628	89,1	72.098	86,7
Piyasa Riski Sermaye Yük.	2.759	3,6	162	5,9	36	0,9	2.957	3,6
Operasyonel Risk Sermaye Yük.	7.475	9,8	264	9,6	407	10,0	8.146	9,8
Toplam Serm. Yük.	76.373	100,0	2.757	100,0	4.071	100,0	83.201	100,0
Serbest Özkaynak	71.539		13.552		2.902		87.993	
Mart 2012								
Kredi Riski Sermaye Yük.	62.456	85,6	2.230	84,3	3.396	88,6	68.082	85,7
Piyasa Riski Sermaye Yük.	3.061	4,2	151	5,7	31	0,8	3.243	4,1
Operasyonel Risk Sermaye Yük.	7.475	10,2	264	10,0	407	10,6	8.147	10,3
Toplam Serm. Yük.	72.993	100,0	2.645	100,0	3.835	100,0	79.472	100,0
Serbest Özkaynak	68.812		13.388		2.835		85.035	

Risk ağırlıklı varlıkların %86,7'sini oluşturan kredi riskine esas tutarın %76,7'si, %100 risk ağırlıklı varlıklardan oluşmaktadır. Yılın ikinci çeyreğinde bankacılık hesaplarında yer alan kalemler arasında en büyük artış 21,5 milyar TL ile %100 risk ağırlıklı varlıklarda meydana gelmiştir. Söz konusu dönemde %0 risk ağırlıklı varlıklarda 1,5 milyar TL, %20 risk ağırlıklı varlıklarda ise 13 milyar TL düzeyinde artış gerçekleştiği görülmektedir. 18 Haziran 2011 tarihinde yapılan bir düzenleme ile konut ve taşıt kredileri dışındaki vadesi bir yıldan iki yıla kadar olan tüketici kredilerinin risk ağırlığının %150'e çıkarılmasına bağlı olarak %150 risk ağırlıklı varlıklarda %26,6 oranında, 2 yıldan uzun vadeli tüketici kredilerinin risk ağırlığının %200'e çıkarılmasına bağlı olarak %200 risk ağırlıklı varlıklarda %27,6 oranında yükseliş gerçekleşmiştir.

Tablo 5.2-3: Risk Ağırlıklı Varlıklar ve Riske Esas Tutarlardaki Gelişim

Milyon TL	2008	2009	Haz.10	Ara.10	Haz.11	Ara.11	Mar.12	Haz.12		%Δ Mar-Haz
								Tutar	Ağırlık.Tutar	
- Risk Ağırlığı %0 Olan Varl.	228.731	262.657	261.134	264.778	313.324	316.383	299.909	301.416	0	0,5
- Risk Ağırlığı %10 Olan Varl.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0
- Risk Ağırlığı %20 Olan Varl.	48.257	51.460	49.248	55.585	55.150	73.381	70.481	83.490	16.698	18,5
- Risk Ağırlığı %50 Olan Varl.	94.785	99.039	113.131	129.169	150.401	167.879	171.410	178.964	89.482	4,4
- Risk Ağırlığı %100 Olan Varl.	375.908	402.532	461.338	526.525	620.837	662.269	669.562	691.068	691.068	3,2
- Risk Ağırlığı %150 Olan Varl.	1.747	2.228	2.464	2.942	4.254	11.707	13.923	17.622	26.434	26,6
- Risk Ağırlığı %200 Olan Varl.	173	392	426	636	3.307	22.126	30.389	38.769	77.537	27,6
Kredi Riskine Esas Tutar	435.919	466.470	532.300	607.912	720.062	822.698	851.027		901.219	5,9
Piyasa Riskine Esas Tutar	19.947	24.939	28.494	32.694	36.304	37.638	40.543		36.968	-8,8
Op. Riske Esas Tutar	59.681	70.569	84.975	84.975	94.027	94.024	101.833		101.821	0,0
Toplam Risk Ağırlıklı Varl.	516.547	561.979	645.769	725.581	850.392	954.360	993.403		1.040.008	4,7

*Operasyonel riske esas tutar, SY450 formundan alınmış olup, temel gösterge yaklaşımına göre hesaplanan değerden farklılık arz etmektedir.

Olası kur ve faiz değişimlerinin SYR'ye olan etkisi incelendiğinde, diğer değişkenler sabitken, ABD Doları kurunda meydana gelecek %10 oranındaki artışın, SYR'de 0,61 puanlık bir düşüş oluşturacağı görülmektedir. Avro kurunda %10 oranında meydana gelecek bir artış ise, SYR'de 0,24 puanlık bir düşüş meydana getirecektir. Buna karşılık, faiz haddinde meydana gelecek 1 puanlık yukarı yönlü bir değişim, SYR'yi 0,51 puan düşürecek; 1 puanlık aşağı yönlü bir değişim ise SYR'yi 0,52 puan artıracaktır.

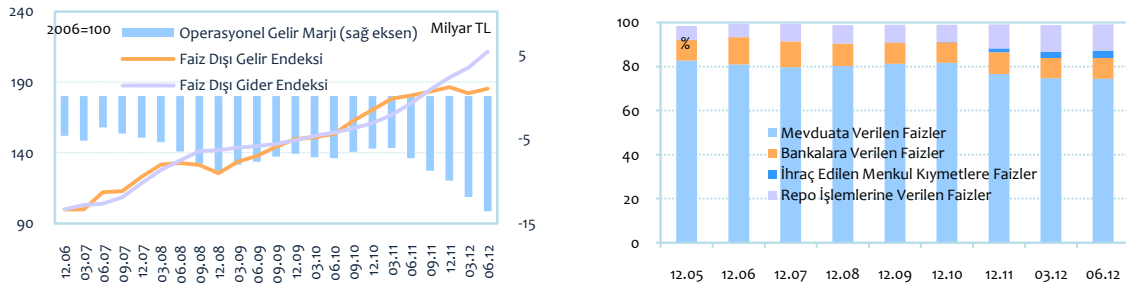
Tablo 5.2-4: Olası Kur ve Faiz Değişimlerinin Sermaye Yeterliliği Rasyosuna Etkisi

Haziran 2012	Kurdaki (ABD Doları) Değiş. (%)				Kurdaki (Avro) Değişim (%)				TL Faiz Oranlarındaki Değişim (Puan)			
	-10	1	5	10	-10	1	5	10	-2	-1	+1	+2
Tahmini RAV Değişimi (%)	-1,36	0,14	0,68	1,36	-0,71	0,07	0,35	0,71	0,86	0,43	-0,41	-0,82
Tahmini Özkaynak Değişimi (%)	-0,73	0,07	-0,46	-2,57	0,71	-0,07	-0,39	-0,83	7,62	3,75	-3,65	-7,19
Tahmini SYR Değişimi (puan)	0,10	-0,01	-0,18	-0,61	0,23	-0,02	-0,12	-0,24	1,06	0,52	-0,51	-1,02

5.3 Kârlılık Analizi

Bankacılık sektörünün dönem net kârı, Haziran 2012 itibarıyla 11,5 milyar TL düzeyindedir. Dönem net kârının, önceki yılın aynı dönemine göre 1,2 milyar TL arttığı görülmektedir. Kredilerde hacim artışının etkisiyle kredilerden alınan faizler %45,1 oranında artmış, menkul değerlerden alınan faizlerde, menkul kıymet getirilerinin yükselmesiyle beraber, %20,1 oranında bir artış meydana gelmiştir. Temelde krediler ve menkul değerler faiz gelirlerindeki artışın etkisiyle, sektörün faiz gelirleri %37,4 oranında artmıştır. Söz konusu dönemde net faiz gelirleri %35,8 oranında artış göstermiştir. Ancak faiz dışı gelir-gider dengesinde faiz dışı gelirler aleyhine meydana gelen değişim, yılın ikinci çeyreğinde de kârlılığı olumsuz etkilemiştir. Nitekim, 2012 yılı ikinci çeyreğinde faiz dışı gelirler %0,02 azalma göstermiş; faiz dışı giderlerde ise %21,8 oranında artış meydana gelmiştir. Sektör yılın ikinci çeyreğinde de sermaye piyasası işlemlerinden zarar etmiş olup, söz konusu zarar 3,4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Faiz dışı gelir-faiz dışı gider pozisyonu ise, faiz dışı giderlerde meydana gelen artış sebebiyle faiz dışı gelirler aleyhine değişmiş, negatif operasyonel gelir-gider marjı, -13,6 milyar TL düzeyine yükselmiştir.

Grafik 5.3-1: Faiz Giderlerinin Dağılımı ve Faiz Dışı Gelir-Gider Değişim Endeksi

Not: Değişim endeksleri her bir dönem için önceki 12 aya ait tutarlar toplanarak elde edilmiştir.

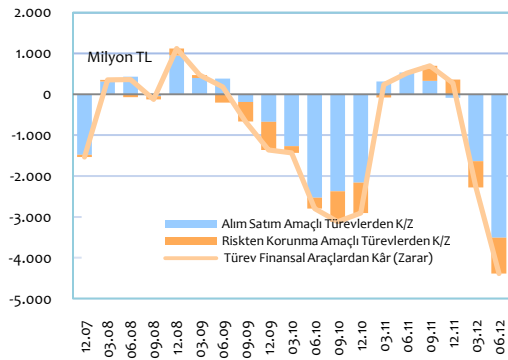
Faiz giderlerinin dağılımına bakıldığında, mevduata verilen faizlerin toplam faiz giderlerinin %74,5'ini oluşturduğu görülmektedir. İhrac edilen menkul kıymetlere verilen faiz giderlerinin toplam içindeki payları yükseliş eğilimini sürdürmektedir. Sektörün son dönemlerde mevduat dışı kaynaklardan repo işlemleri ile menkul kıymet ihracı kullanımını artırdığı görülmektedir. Repo işlemlerine verilen faizlerin toplam faiz giderleri içindeki payı %11,9'dur.

Kredi türleri itibarıyla faiz gelirlerinin gelişimi incelendiğinde, tüketici kredileri ile kredi kartlarının toplamından oluşan bireysel kredilerin faiz gelirlerinin, toplam kredi faiz gelirlerinin %36,2'sini oluşturduğu görülmektedir. Haziran 2012 itibarıyla tüketici kredilerinden alınan faizler, tüketici kredilerindeki hacim artışının etkisiyle, önceki yılın aynı dönemine göre 2,6 milyar TL artmıştır. Aynı dönemde taksitli ticari kredilerden faiz gelirleri 1,3 milyar TL artarken, kredi kartlarından faiz gelirleri 732 milyon TL artış göstermiştir.

Tablo 5.3-1: Kredi Türleri İtibarıyla Faiz Gelirlerinin Gelişimi

Milyon TL, % Pay	12.09		12.10		06.11		12.11		03.12		06.12	
Tüketici Kredilerinden Faiz Gel.	14.399	27,4	14.967	31,5	8.207	31,5	17.830	30,4	5.252	28,7	10.810	28,6
Taksitli Ticari Kredilerden Faiz Gel.	6.406	12,2	5.530	11,6	3.076	11,8	6.771	11,5	2.112	11,5	4.379	11,6
Kredi Kartlarından Faiz Gel.	6.102	11,6	4.840	10,2	2.163	8,3	4.571	7,8	1.378	7,5	2.895	7,6
İhtisas Kredilerinden Faiz Gel.	3.203	6,1	2.757	5,8	1.566	6,0	3.480	5,9	1.023	5,6	2.121	5,6
İhracat Kredilerinden Faiz Gel.	2.643	5,0	1.655	3,5	965	3,7	2.202	3,8	638	3,5	1.344	3,6
Kredili Mevduattan Faiz Gel.	2.603	5,0	2.372	5,0	1.242	4,8	2.857	4,9	987	5,4	2.055	5,4
Finansal Kesime Kredilerden Faiz Gel.	630	1,2	715	1,5	384	1,5	818	1,4	242	1,3	493	1,3
TOA ve Zarar Nit. Alacaklar Faiz Gel.	803	1,5	1.155	2,4	626	2,4	1.240	2,1	227	1,2	462	1,2
Kredilerden Alınan Faiz Gelirleri	52.478	100,0	47.498	100,0	26.075	100,0	58.632	100,0	18.322	100,0	37.848	100,0

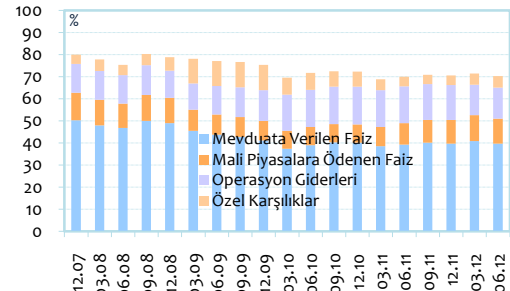
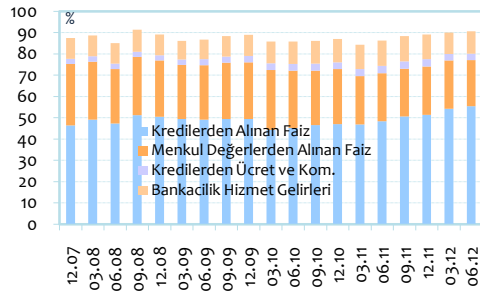
Faiz dışı gelirler kapsamında, sektörün sermaye piyasası işlemleri içinde yer alan menkul değer alım-satım işlemlerinden 1,7 milyar TL kâr, türev finansal araçlardan ise 4,4 milyar TL zarar ettiği görülmektedir. Haziran 2012 itibarıyla alım-satım amaçlı türevlerden 3,5 milyar TL zarar edilirken, riskten korunma amaçlı türevlerden 878 milyon TL zarar elde edilmiştir. En yüksek zarar kalemi, 3,1 milyar TL ile swap para işlemleri olmuştur. Haziran 2012 itibarıyla toplamda sermaye piyasası işlemlerinden 3,4 milyar TL zarar kaydedilmiştir.

Grafik 5.3-2: Türev Finansal Araçlardan Elde Edilen Kâr/Zararın Görünümü

(Milyon TL)	12.10	12.11	06.12
Vadeli döviz alım satım işlemlerinden	579	434	-522
Vadeli faiz sözl. alım satım işlemlerinden	4	26	81
Swap para alım satım işlemlerinden	-1.745	90	-3.170
Swap faiz alım satım işlemlerinden	-1.572	-614	-692
Kredi temer.swabı alım satım işlemlerinden	-7	-21	-12
Futures para alım satım işlemlerinden	6	-7	-5
Futures faiz alım satım işlemlerinden	-9	0	0
Para alım satım opsiyonlarından	233	286	-202
Faiz alım satım opsiyonlarından	15	2	9

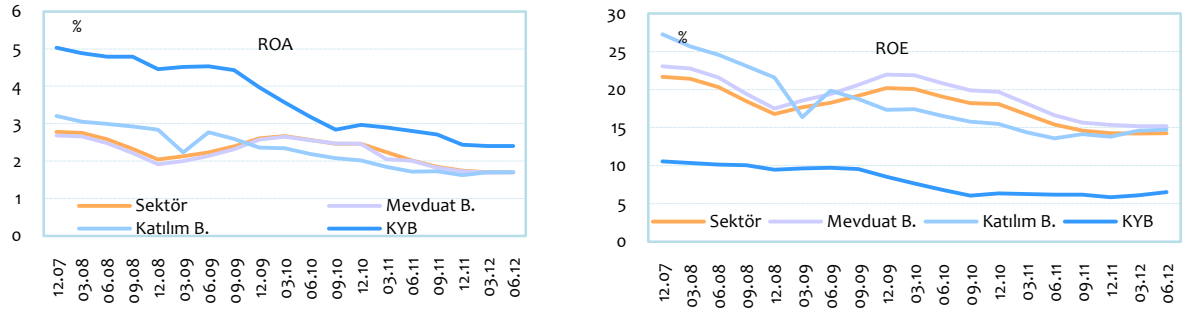
*Alım-satım amaçlı ve riskten korunma amaçlı işlemlerden K/Z, her bir işlem türü için toplanmıştır.

Gelir kalemlerinin, toplam gelir içindeki dağılımı incelendiğinde, Haziran 2012 itibarıyla, kredilerden alınan faiz gelirlerinin toplam içindeki payının yılın ikinci çeyreğinde %54,1'den %55,3'e yükseldiği görülmektedir. Menkul değerlerden alınan faizlerin toplam gelirler içindeki payı ise, %21,5'tir. Kredilerden alınan ücret ve komisyonlar ile bankacılık hizmet gelirleri toplam, sektörün toplam gelirlerinin %13,6'sını oluşturduğu görülmektedir. Gider kalemlerinin dağılımı incelendiğinde ise, söz konusu dönemde, mevduata ödenen faiz giderlerinin toplam içindeki payı ikinci çeyrekte %40,8'den %39,6'ya gerilemiştir. Bununla beraber 2012 Haziran itibarıyla mali piyasalara ödenen faizlerin toplam giderler içindeki payı %11,6 iken, operasyon giderleri toplam giderlerin %14,1'ini oluşturmaktadır.

Grafik 5.3-3: Gelir/Gider Kalemlerinin Toplam İçindeki Paylarının Gelişimi

Kârlılık oranları incelendiğinde, sektörün vergi sonrası aktif ve özkaynak getiri oranlarındaki azalma eğiliminin durduğu ve söz konusu oranların son üç çeyrekte paralel bir gelişim gösterdiği gözlenmektedir. Haziran 2012 itibarıyla sektörün vergi sonrası özkaynak kârlılığı %14,3, aktif kârlılığı ise %1,7 düzeyindedir.

Grafik 5.3-4: Vergi Sonrası Aktif ve Özkaynak Getiri Oranlarının Gelişimi

Sektörün net faiz marjı ve spread göstergelerinde, geçen yılın aynı dönemine göre kısmi yükselişler gözlenmektedir. Haziran 2012 itibarıyla sektörde faaliyet gösteren 48 bankanın 45'i kâr etmiştir. Kâr eden bankaların aktiflerinin sektör aktiflerine oranı %99,9'dur. Toplam kârın yurt içi-yurt dışı şube dağılımına bakıldığında, kârın %99,7'sinin yurt içi şubelerden, %0,3'ünün ise yurt dışı şubelerden elde edildiği görülmektedir.

Pazar değer rasyoları incelendiğinde, hisse senetleri İMKB'de işlem gören bankaların, hisse senedinin dönem sonu fiyatının hisse başına kâra oranını ifade eden fiyat/kazanç rasyosunun 2012 yılının ikinci çeyreğinde yükselerek %9,02 düzeyine geldiği gözlenmektedir. Sektörce hissedarlara dağıtılan temettünün net kâra oranı ise 2012 yılının ikinci çeyreğinde %51,4'e yükselmiştir.

Tablo 5.3-2: Kârlılık ve Pazar Değer Rasyolarının Gelişimi

(%)	12.05	12.06	12.07	12.08	12.09	12.10	03.11	06.11	09.11	12.11	03.12	06.12
Kârlılık Rasyoları												
Net Faiz Marjı	5,4	4,7	4,9	4,8	5,4	4,3	0,96	1,8	2,6	3,5	1,02	2,01
Spread	5,1	4,6	4,5	4,6	5,3	4,0	0,93	1,8	2,6	2,6	1,04	1,99
Kâr Eden Banka Say./Top. Banka Say.	45/51	41/50	46/50	44/49	46/49	46/49	41/48	45/48	44/48	45/48	46/48	45/48
Kâr Eden Banka. Akt./Top. Aktifler	93,9	99,3	99,7	99,8	99,8	99,6	98,9	99,8	99,2	99,9	99,99	99,89
Yurt içi Şubelerin Kârı/Toplam Kâr	86,8	90,0	95,5	78,0	95,2	97,9	79,6	83,5	92,6	90,0	99,5	99,7
Pazar Değeri Rasyoları*												
Fiyat/Kazanç	-	-	10,21	6,24	9,76	10,0	9,02	9,41	9,15	7,38	8,68	9,02
Fiyat/Defter Değeri	-	-	2,39	1,1	1,91	1,86	1,62	1,62	1,53	1,16	1,40	1,38
Temettü ödeme rasyosu			12,55	7,44	14,51	3,78	1,12	0,91	0,84	34,6	50,56	51,38

* Hisse senetleri İMKB'de işlem gören bankaları içermekte olup, Bloomberg'den alınmıştır.

5.4 Stres Testi Analizi

Uluslararası uygulamalara bakıldığında, kırılganlıkların belirlenmesi ve risklerin etkin bir şekilde tespit edilmesine yönelik araçların en önemlisi ve yaygın kullanılanı olarak makroekonomik senaryolara dayalı stres testi analizleri olduğu görülmektedir.

BDDK tarafından yapılan makroekonomik senaryolara bağlı stres testi analizlerinde, ekonomik aktivite, tüketici fiyatları, temerrüde düşen kredi miktarı, TL ve USD faiz oranı ve USD/TL kuru gibi çeşitli risk faktörlerinin aynı anda değişiminin bankacılık sektörü üzerine etkisi tahmin edilmektedir. Söz konusu risk faktörlerinin içsel tutarlı değişiminin sağlanması için zaman serileri modellemesine dayalı vektör otoregresif ekonometrik model kullanılmaktadır. Söz konusu model, belirlenen

senaryo çerçevesinde risk faktörlerinin bir veya birkaçına verilen şokların diğer risk faktörleri üzerindeki etkisini tahmin etmektedir.

Söz konusu analizlerde, TL, USD ve EUR faiz oranı olarak Bloomberg üzerinden elde edilen gecelik bankalararası para satış oranları referans alınmıştır. Reel ekonomik büyüme, tüketici fiyat endeksi ve USD/TL kuru verileri ise TCMB Elektronik Veri Dağıtım Sisteminden elde edilmiştir. Kredilerin temerrüde düşmesine ilişkin veriler bankalar tarafından BDDK'ya yapılan raporlamalara dayanmaktadır. Ekonometrik hesaplamalarda zaman serilerinin durağanlığının sağlanması için verilerin logaritmik fark dönüşümü yapılmıştır. Ekonomik büyümeye ve kredi temerrüt oranına ilişkin veriler ayrıca dönemsellikten arındırılmıştır.

Cari dönemde artan kredi riskini doğru tahmin etmek ve önceden takibe atılan krediler ile cari dönemdeki kredi büyümesinin etkisinden arındırmak için; takip hesaplarına cari dönemde yeni eklenen toplam kredi tutarının, bir önceki dönemdeki toplam kredi ortalamasına oranı kredi risk faktörü olarak dikkate alınmaktadır.

Ekonometrik model sonuçlarından elde edilen risk faktörleri, bankaların Aralık 2011 tarihli bilançolarına uygulanmıştır. Hesaplamalarda TL faiz oranı % 8,4877, dolar faiz oranı % 0,1675, avro faiz oranı % 0,2513 ve SYR % 15,83 taban değerler olarak dikkate alınmıştır. Değerlendirmede İller Bankası verileri hariç tutulmuştur. Mevcut dönemde dört senaryo analize dahil edilmiştir. İlk iki senaryo ekonomide bir çeyrekte % 5 ve % 10 daralma, diğer iki senaryo ise TL faizlerde bir çeyrekte 3 ve 7 puanlık artış senaryosudur. Model sonuçları tüketici fiyatlarındaki değişimlerin diğer risk faktörleri üzerinde çeyrek dönem dahilinde belirgin bir etkisi olmadığını göstermektedir. Bu sebeple enflasyon oranındaki artış senaryosu analize dahil edilmemiştir.

Tablo 5.4-1: Senaryolar ve Senaryo Analizi Bulguları

Senaryolar ve Senaryo Sonucu Hesaplanan Stres Faktörleri	Nakdi Kredi Kayıp Oranı (%) ¹	USD/TL Kuru Değişimi (%)	TL Faiz Oranı ² (puan)	USD Faiz Oranı ³ (puan)	EUR Faiz Oranı ³ (puan)
Ekonomide bir çeyrekte %5 daralma	2,27	2,74	8,2279	0,1628	0,2442
Ekonomide bir çeyrekte %10 daralma	4,55	5,49	7,9681	0,1581	0,2372
TL faizlerde bir çeyrekte 3 puanlık artış	0,00	-4,98	10,7570	0,1732	0,2598
TL faizlerde bir çeyrekte 7 puanlık artış	0,00	-10,71	13,3658	0,1798	0,2697

¹ Mevcut canlı kredi portföyündeki kredilerin zarara dönüşme yüzdesini ifade etmektedir. ² TBB Bankalar arası gecelik TL faizini ifade etmektedir.

³ BBA Gecelik LIBOR USD faizini ifade etmektedir. ⁴ BBA Gecelik LIBOR EUR faizini ifade etmektedir.

Senaryolar dahilinde risk faktörlerindeki çeyreklik beklenen değişimler ekonometrik model ile tahmin edilmiştir. Birinci ve ikinci senaryoda yer alan ekonomik daralmanın, para talebindeki azalma veya enflasyon hedeflemesi rejimi ile uyumlu döngü karşıtı faiz politikası sebebiyle faizlerde düşüşe yol açacağı ve ayrıca bankacılık sektörünün kredi risklerini artıracığı tahmin edilmektedir. Faizlerin yüksek olduğu üçüncü ve dördüncü senaryonun ise, ekonomik büyümenin hızlı olacağı dönemlere denk geleceği dönemi yansıtacağı ve kredi riskinin minimum olacağı beklenmektedir. USD ve EUR faiz oranları ile USD/TL kuru değişimlerinin küresel ekonomik konjoktüre bağlı olduğu düşünülmekte ve senaryoların bu risk faktörleri üzerine etkilerinin sınırlı olduğu tahmin edilmektedir. Bu çerçevede, model sonuçları beklentiler ile tutarlı gözükmemektedir.

Belirlenen senaryolar çerçevesinde risk faktörlerindeki tahmin edilen değişimlerin, Aralık 2011 bankacılık sektörü bilanço değerleri üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Söz konusu değerlendirmede TL, EUR ve USD faiz oranlarındaki değişim sonrası elde edilen seviyenin kalıcı olacağı diğer risk faktörlerindeki değişimin ise tek seferde olacağı varsayılmaktadır. Bu çerçevede, birinci ve ikinci senaryoda zararların daha çok kredi riskinden kaynaklandığı, üçüncü ve dördüncü senaryoda ise, zararların daha çok faiz oranı riskinden kaynaklandığı görülmektedir. En çok zarara yol açan senaryo ise ekonomide bir çeyrekte %10 daralma senaryosudur.

Tablo 5.4-2: Stres Testi Sonuçları Kâr – Zarar

Stres Testi Sonuçları Kâr – Zarar (Milyon TL)	Kurlardan Gelen	Kredilerden	TRY Faizlerden	USD Faizlerden	EUR Faizlerden	Tahmini Top. K/Z	Menkul D. K/Z
Ekonomide bir çeyrekte %5 daralma	6	-14.772	1.738	7	4	-13.017	419
Ekonomide bir çeyrekte %10 daralma	12	-29.609	3.491	13	8	-26.084	840
TL faizlerde bir çeyrekte 3 puanlık artış	1.371	0	-14.600	-8	-5	-13.242	-3.500
TL faizlerde bir çeyrekte 7 puanlık artış	5.923	0	-30.179	-18	-10	-24.284	-7.273

Tahmini kâr/zarar bilgileri ile paralel olarak, SYR'de gözlenen düşüşün bütün senaryolarda ılımlı olacağı ve düşüşe rağmen sektörün SYR'sinin hala % 12'inin üzerinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. En çok zarara yol açan senaryo olan ekonomide bir çeyrekte %10 daralma senaryosu SYR'yi % 13,4'e düşürmektedir. Senaryo analizi sonuçları, güçlü sermaye yapısı ve ihtiyatlı risk yönetiminin sonucunda bankacılık sektörünün en şiddetli makroekonomik şoklara karşı bile dayanıklı olduğunu ve kınlanlıkların minimum düzeyde bulunduğunu göstermektedir.

Tablo 5.4-3: Stres Testi Sonuçları – Sermaye Yeterliliği

Senaryo Sonuçları Sermaye Yeterliliği (Milyon TL)	Tahmini Özkaynak	RAV'ı etkileyen Tahmini K/Z (Kur Hariç)	RAV'ı etkileyen Kur Değişim Tutarı	Tahmini RAV	Tahmini SYR (%)	Mevcut SYR'den Sapma (puan)
Ekonomide bir çeyrekte %5 daralma	149.332,5	-13.022,9	5.810,5	1.022.249,0	14,6	1,2
Ekonomide bir çeyrekte %10 daralma	136.265,0	-26.096,6	11.642,1	1.018.611,0	13,4	2,5
TL faizlerde bir çeyrekte 3 puanlık artış	149.107,5	-14.613,2	-10.560,6	1.004.833,5	14,8	1,0
TL faizlerde bir çeyrekte 7 puanlık artış	138.065,4	-30.206,6	-22.711,7	981.503,9	14,1	1,8

BANKACILIK
DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU

Atatürk Bulvarı No:191 06680 Kavaklıdere / ANKARA
Tel : (0312) 455 65 29 Fax: (0312) 424 08 74

www.bddk.org.tr